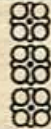

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Pietr. Craiului Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye.

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Református Püspöki Hivatal Oradea,
Strada Alexandrii 31.
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

SZAKNYELVEZETÜNK (terminológiánk) MEGÚJITASA.

Ha bármilyen formájú igehirdetésünk alakiségének, eszméink közlési módjának kérdése nem foglalkoztatna bennünket, az az igével szembeni közönyösségünket bizonyítaná. Ha a kifejező közeg a nyelv kérdése nem érdekelné bennünket, akkor az azt jelentené hogy nem akarjuk keresni és megtalálni az igének a mai, változott étellel való kapcsolatát. Ezt pedig meg kell tennünk. A nyelv kérdésével nekünk foglalkoznunk kell. A mi nyelvezetünknek két fő-meghatározója van: az ige és magyar nyelvünk tisztaságának, helyességének megőrzése és fejlesztése.

Majdnem azt merem mondani, hogy m kétféle nyelven beszélünk. Az egyiket a szószéken használjuk liturgikus (szertartási) alkalmakkor. Ez »az élet nyelve.«¹ Itt a magyar nyelv tisztaságának, helyességének törvényeit tiszteletben tartva és az igehez méltó nemes formában ugyan, de mégis elsősorban úgy beszélünk, hogy az ige hatóigénye érvényesülhessen. Itt nem a tanítás, hanem a ráhatás a cél. Ez prófétai nyelv. Ez a változott, hatásokat felvett, kifejezési módokban gazdagodott nyelv, az empirikus, a beszélt nyelv. Ebben az ige érdeke sokszor alkalmazkodást kíván meg.² A másik a szabad kultikus alkalmaknak, az eszmecseréknek, cikkeknek, tudományos előadásoknak stb.-nek nyelve. Ez amazzal szemben inkább tanító nyelv. Itt már más szempontoknak kell érvényesülniök. (Nagy baj, hogy e kétféle nyelvezetet gyakran összetévesztjük.) Itt a magyarosság, a nyelvtisztaság és helyesség követelménye fokozottabb. Ez inkább az eszményi nyelv, amely tökéletességre törekszik. Ez nem alkalmazkodik, ez sok tekintetben füg-

¹ Dr Ravasz László: A gyülekezeti igehirdetés elmélete. 455. old.

² V. ö. az »Igehirdetésünk nyelvének modernsége« c. cikkel. (Reformátusok Lapja X. évf. 3. sz.)

getlen. Erről a nyelvről szeretnék most a nyelvtisztaság szempontjából egy néhány gondolatot érinteni.

Pár évtizede nyelvmentő és mívelő mozgalom indult meg a megboldogult Kosztolányi Dezső kezdeményezésére. Ez közügy. »Az írás és beszéd szakembereinek« pedig különösen lelkiismeretbeli ügye.¹ A magyar református igehirdetők egyuttal magyar nyelvőrök is. (Történelmünk bizonyága szerint azok is voltak mindig.) Reményik Sándor intését² különösen a ref. igehirdetőknek nem szabad elfeledniök: »ugy beszéljen ma ki-ki magyarul, mintha imádkozna, mintha aranyat, tömjént, mirrhát hozna.« Elsősorban figyelmet kell fordítanunk arra, hogy szaknyelvezetünk fejlődjék, hogy szakkifejezéseink lehetőség szerint magyarok legyenek. A hitmozgalmak szélesebbkörűvé válásával népünk tudatába csak most kezd beszivárogni sok új fogalom kifejezésével együtt. S mi nem gondoskodunk arról, hogy e kifejezések magyarul honosodjanak meg. Pedig ezt most sokkal könnyebben lehet megtenni, mintha a már megpolgárosodott kifejezést kell egy újjal kiszorítani. És még lehetőleg arra is tekintettel kell lenni, hogy e szavaknak legyen meg a református jellegük is a református körökben való kizárólagos, vagy elsődleges használata folytán. (Gondolok most a nálunk újabban használt »konferencia—lelkigyakorlat« kifejezésre, amely eddig kizárólagosan katolikus műszó volt és sajátosan katolikus cselekményt jelölt.) Teljesen igazat kell adnunk Ravasz Lászlónak, amikor azt írja, hogy »a barbatizmusnál talán még nagyobb hiba az u. n. neologizmus, amely minden idegen eredetű szó helyett magyar kifejezést használ, akármilyen rossz legyen is az, ha pedig nincsen ilyen, csinál maga... Inkább idegen szó, mint rosszul képzett mesterséges magyar szó.«³ Mégis meg kell alkotnunk, illetve megújítanunk műszókincsünket. Nem azt értem alatta, hogy derűborura csináljunk mesterséges új magyar szavakat, de ha foglalkozunk a kérdéssel, (már pedig a »konferencia—lelkigyakorlat« példája is bizonyítja, hogy foglalkoznunk kell), akkor rátalálunk majd olyan kifejezésekre, amelyek magyarosak, helyesek s amelyek átmennek a köztudatba, a nyelvhasználatba. Azt sem szabad elfelednünk, hogy a maga idejében sok olyan Kazinczy-féle szót nevetségessé találtak, amelyek később teljesen beleilleszkedtek a nyelv testébe. Ha tehát a kifejezés jelenleg nem is fedné teljesen a jelö-

¹ Körösi Sándor: Az új nyelvművelő mozgalom jelentősége és eddigi eredményei. (Kosztolányi D.—Kacsó Sándor: Anyanyelvünk. 25. old.)

² »Az ige.«

³ l. m. 461 oldal.

lendő fogalmat, vagy fogalom kört, használat folytán a fogalom tartama és vonásai hozzákapcsolódnának. Ne feledjük: a szó magában üres. Először van a fogalom és csak azután a szó. Már Horatius észrevette, hogy új eszmék kifejezése végett minden nyelvnek új szavakra van szüksége — nekünk is nyitott szemmel kell járnunk.

Ez a modern nyelvújító mozgalom nem új kitalálás. A Magyar Tudományos Akadémia nyelvművelő szakosztályt létesített. A mi szaknyelvújításunkat magától értetődően nem bizhatjuk másra. Gondoljunk arra, hogy bibliafordítóink, első magyar igehirdetőink milyen munkát végeztek e tekintetben. Ma — szinte azt lehetne mondani — új Károli Gáspárokra van szükség. És ahogy az 1932-ben megindított »Magyarosan« c. folyóirat új szóajánlásokat közölt¹ és ahogy azokat a legkomolyabb napilapoktól kezdve² egészen a Színházi Életig, sokszor sikeres eredményt érve el, átvették. E mozgalomba ilyen formában mi is belekapcsolódhatunk. Az esetleges sikerületlen szavak közlése, amik úgy sem fognak átmenni a köztudatba, meg fogják érni az egy pár elfogadhatót. Ezeket, mint ahogy a Magy. Tud. Akad. nyelvművelő bizottsága bizonyos szómagyarosításokat elfogad, nálunk is valamilyen formában illetékességhez kellene juttatni. — Hatáskörünk van, mert hiszen egyházi, vallási, szaktudománybeli nyelvészeti kérdéseinkben helyesebb ítéletet tudunk hozni, mint a körünkön kívül levők. Gondolom, ezt úgy lehetne keresztülvinni, hogy elsősorban összes egyházi ujságjaink, folyóirataink használnák következetesen az elfogadhatóaknak vélt szavakat.

Egy-két kísérletet alább bemutatok. Szem előtt tartottam, hogy ne körülírással, hanem egy szóval fejeztessék ki a fogalom. Valamint azt is, hogy a nyelv takarékos: a rövidebb szó jobban meghonosodhatik. 1. A *konferencia* szóra a »lelkigyakorlat« kifejezést a fentemlítettten kívül azért sem találom helyesnek, mert ez a fogalmat sem fedi. A konferencia a lelkigyakorlatnak csak kiinduló mozzanata lehet. Ajánlom helyette: *lelkitábor*, *lelkitáborozás* (esetleg: hittábor) a munkatábor, üdülőtábor stb. hasonlóságára. Nem egyházi vonatkozásban megvan a szó: értekezlet. 2. *Belmisszió* = *hitmunka* (a közhasználatu szeretet munka, hitmozgalom hasonlóságára.) Belmisszionárius = hitmunkás, belmissziói = hitmunkabeli. 3. *Külmisszió* = *hithirdetés* (a »hittérítő« katolikus zöngéjü és szerintünk dogmatikailag helytelen.) Hithirdető, -tési. A »misszió«-ra szintén megvan a szó: küldetés. 4. *Kultusz* (csak egyházi vonatkozásban) = *hitzolgálat* (eddig is használtuk ezzel kapcsolatban a

¹ Kosztolányi—Kacsó i. m. 26. old.

² Nálunk az Ellenzék, Keleti Ujság, Brasovi Lapok stb.

»fungálni=szolgálni, szolgálat« szavakat.) Kultikus=hitszolgálati. 5. *Programm: Tárgysor, Tervsor.* (Eddigi szava: műsor, sorrend, sok egyházi, lelki munkával kapcsolatosan nem használható.) 6. *Textus: Főige* (összetételekben.) *Textuális: Főige-szerü.* 7. *Thematikus: Tételszerü.* 8. *Diakonia: Szeretetszolgálat, Diakonus: Szeretetszolga, Diakonissza: Szeretetszolgáló.* (A szeretetmunka, szeretetvendégség, szeretetcsomag stb. hasonlóságára.) Más szavak: 9. *Terminologia: Műnyelvezet, szaknyelvezet, Műszókincs.* 10. *Peszsimizmus: Búézés, Boruézés* (világnézetre): *Búszemlélet:* (Az eddig használt »borulátás« helyett, amely csak az egyik érzéklés, a látás kifejezésére jó. Pl. szavaiból borulátás csendül ki.) 11. *Optimizmus: Vigézés, Deruézés, Vigszemlélet.* 12. *Kommunizmus: Közbirtoklás, Közbirtokló, Államrendszer, Kommunista: Köz-birtokló.*

Amit Gyulai Pál mondott Kazinczyról és koráról, munkájáról, az reánk is érvényes: »Minden új szó egy-egy eszme, érzelem és tény tiltakozás volt a múlt ellen s a jövő megannyi zálogául tünt fel.«¹ »Equitibus cano« — dispensatoribus dixi.

Nils István J.

Egyházkerületi leánykonferencia.

Junius 20-22.

Közel másfélszázan gyülekeztek össze vezetők és leányok a tileagdi ősi templomba három napos lelki táborozásra. 17 gyülekezetből Baia-Mare-tól—Caranșebeș-ig. Főlemelő volt a vágyakozás, mely a leánylelkeket eltöltötte és megható az az áldozat, melyet különösen a nagyobb távolságról érkezők hoztak, nehezen megtakarított pénzüket fordítva a — sajnos kedvezmény nélküli — utiköltésük fedezésére.

A konferencia tartalma a Hegyi Beszéd volt és közelebből részletesen a bevezetése. Ezt ölelték fel a reggeli bibliaórák, ezen alapultak többnyire a megbeszélések és ebből valók voltak a megnyitó istentisztelet s a záró áhitat alapigéi.

A megnyitó istentiszteleten — melyet Debreczeni István végzett — feltárult a ker. ember hivatása: mit jelent sónak lenni ebben a világban. Utána mindjárt azt mutatta meg Anna oradeai árvaházi diakónissza testvér: a Leányok Isten munkamezőin című előadásában midőn lelkesen tett bizonyosságot a szolgálat és közelebből a diakónissza szolgálat boldogságáról.

A délutáni rendkívül élénk megbeszélés az ősi kastély árnyas parkjában folyt le. Özv. Szaplóczayné dr Sziklai Ilona vezette be a

¹ Gyulai Pál emlékbeszédei. Kazinczy Ferenc. — Franklin T. 1890 19. old.

tiszta leányeletről, — a kényes tárgyat nagy finomsággal tárva fel s a legszomorubb valóságokra is tappintattal megértette mutatva rá.

A templomban tartott vallásos ünnepélyen Kiss Bertalan satumarei lelkész hirdette az ígét a tiz szüz példázata alapján, míg Molnár Károly helybeli lelkész a leányszövetség programjának elvi alapjait ismertette. Közben a résztvevő leányok közül többen szavalatokat és énekszámokat adtak elő.

Az esti tábortüznél a különböző leányszövetségek képviselői tartottak beszámolót, melyeket ismét szavalatok váltogattak. A végén Horváth István oradeai s. lelkész tartott áhitatot.

Második napon, hétfőn a reggeli csoportos bibliaóra után Ajtay Béláné: Mi akadályoz abban, hogy Istent megláthassam c. rendkívül logikus bibliai alapozottságu előadásával folytatódott a hegyi beszéd igazságainak életünkhöz alkalmazása. Majd Kiss Bertalan a lelkek békétlenségéről beszélt, megmutatva a békesség egyedüli útját és forrását.

Délután Nits István frateliai lelkész: A leányok útja a leányszövetséges munkában c. megbeszélést vezette be, tartalmas, filozófiai elvekre épített előadásában, melyet rendkívül gazdag és gyakorlati megbeszélés követett. Ennek természetes folytatása volt: Mit vár a leányszövetség tőlem és mit kell adnom a munkának, melyet Hunyady Ica tanítónő, salontai leányszövetségi tag tartott sok igaz meglátással. — Az esti tábortűz első fele vig estély volt, sok kedves és ártatlan mókával, majd néhány komoly szavalat és ének következett s végül Facsar Gyula uileac-i lelkész áhitattal zárta be.

A harmadik napon a bibliaórák után Orth Győző belm. titkár tartott értékes előadást a Hegyi beszédről, mint a ker. életfolytatás alapjáról s utána Benedek Géza oradeai s. lelkész nagyon tanulságosan és élvezetesen mondotta el: Amit az eklézsia leveles ládája beszél, rámutatva az egyházközségek birtokában levő értékekre.

Délután volt az utolsó, de legégetőbb kérdéseinkre reámutató tárgy: A szerelem, mint hitem tűzpróbája, melyet Ajtay Béláné vezetett be szívbemarkoló hatással s melyet a hozzászólások hosszú, bizalmas sorozata követett. Majd Debreczeni István záró áhitatában mutatott rá a nyert áldások gyümölcsötetésére s aztán felhangzott a bucsuének: Isten velünk viszont látásra s meghatottan bocsátottuk el összefogott kezünket azzal a hittel, hogy lélekben nem bocsátjuk el s egyházunk is erősödött a közel másfélszáz lélek összefogásával.

Fel kell jegyezni, hogy a bibliaórák tartásában szolgált még az eddigi említetteken kívül Kádár Miklós baia-marei s. lelkész is.

legteljesebb elismeréssel kell megemlékezni Molnár Károly helyi lelkésztestvérünknek, a rendezés körüli sok fáradhatatlan és előzékeny buzgólkodásáról, valamint a helyi nő- és leányszövetség tagjainak lelkes munkájáról és áldozatkészségéről, mellyel a konferencia tagjait bőkezű szeretettel vendégül látták. D. J.

Lelkészerterkezleti ügyek.

1. Több oldalról beérkezett kérelemre, értesitem az egyházmegyei lelkészerterkezetek elnökeit, hogy a lelkészi létminimum megállapítására vonatkozó előmunkálatok elvégzése ugyis megtörténhetik, hogy a lelkész körök elnökei és az egyházmegyék lelkészerterkezleti elnöke megállapítják a létminimumot és azt küldik be és pedig mielőbb a titkárhoz.

2. A létminimum cimeken és összegben való megállapítása ez lenne: Egy négy tagu lelkészcsalád évi szüksége élelemre: ..... Lei, (ebben benne van minden háztartási kiadás, ami élelmezésre szükséges); ruházkodásra: ..... Lei; egy gyermek házon kívüli tanítására ..... Lei; könyvekre, lapokra ..... Lei, rendkívüli kiadásra (betegség stb.) átlagban ..... Lei.

3. A személyenkénti kimutatást, amit előző körlevélben kértem a lelkésztestvérek jövedelméről, kérem terminusra beküldeni.

Lelkésztestvéri szeretettel:

Peleskey Sándor
titkár.

Sulyok István
elnök.

Közgyűlés a salonta-i egyházmegyében.

Gróf Tisza Kálmán és Arday Aladár elnökle mellett május 20-án tartotta a salontai egyházmegye tavaszi rendes közgyűlését. A gyűlésre szép számmal összesereglettek az egyházmegye lelkészi és világi tagjai. A 90. zsoltár eléneklése után, esperes imádságában kérte az Ég urát, hogy gondviselő jóságát terjessze ki felettünk.

Megnyitó beszédében reá mutatott gyűlésünk központi tárgyára: a nyugdíjintézetre. Felhívta a világiakat is, hogy ne zárkozzanak el a segítség nyújtás elől. Végül megemlékezett Fráter Emilről, az egyházmegye elhunyt gondnokáról, arról a férfiuról, aki páratlan hűséggel és szeretettel töltötte be hivatását. A vizitációnak aktív munkása volt. Megértésre és vallásosságra buzdította a presbitereket, egyháztagokat... A gyűlésre egybesereglettek néma csendben áldoztak a hűséges szolgálta emlékezetének.

Az esperes megnyitója után, elrendeltetett a szavazás a gondnoki tisztségre. Szükséges igazolások, a tárgysorozat megállapítása után Balogh László a tanügy helyzetéről, Nagy Zoltán a belmisszió helyzetéről, Szücs Antal a beérkezett és megvizsgált számadásokról terjesztették elő jelentéseiket. Majd rátért a közgyűlés az előző nap tartott egyet. lelkészértekezlet javaslatainak ismertetésére. A nyugdíjintézet alapszabályához már nem fűződtek viták, az előző napi hangos és komoly vitatkozásnak eredménye változatlan formában megmaradt. Lényegesebb pontjai: a nyugdíjintézet csak lelkészi legyen, ha nem vihető keresztül, úgy az egyházak vállalják a tanítók és tanárok tagdíj járulékainak a pontos befizetését. A tőke gyűjtés főlegesen, miután élő tőkén épül fel az intézet. A belépési járulék törlendő. Javaslataink gondoskodni kíván a 10 évi szolgálat előtt elhaltak özvegyeinek és árváinak nyugdíjáról stb.

Megerősítést nyert az aradi, salontai, tincaj, chişineu-crişii adókulcs és visszaállította az egyházmegye közgyűlése a tamaşdai egyházközség régi díjlevelét. A délutáni bírósági ülésen megalakult az időszaki tanács és megerősítést nyert a tamaşdai lelkészválasztás.

Igy telt el ismét egy nap a salontai egyházmegye életéből. Ismét azzal a gondolattal tértünk őrhelyeinkre, hogy dolgozni kell. Bárcsak hű sáfároknak találtatnánk.

Czappan György, alelnök.

Tanítói körértekezlet.

A bánati Egyházmegye református tanítói május 21-én tartották meg Tormac-on köri értekezletüket, Kicsi J. lugoji ig. tan. elnöke mellett. A gyűlést istentisztelet vezette, melyen Orth Imre lelkész, egyházmegyei tanügyi előadó hirdette az Igét.

Azután mintatanítást mutattak be: Pintér Julia tormac-i tanítónő a IV. oszt.-ban »A valódi törték«, Maxim Judith reşiţai tanítónő V. oszt.-ban »Luptele lui Stefan cel Mare cu Poloni şi moartea sa« és Zöld Gábor Peregul-Mic-i tanító III. oszt.-ban »Pitty-palatty« c. ének tanítást. Az ezután elhangzott bírálatok mind a három tanítást sikeresnek nyilvánították.

Veres Béla reşiţai tanító előadást tartott »Az iskolai muzeumok és szemléltetési gyűjtemények«-ről. Mogyorós Emma tormac-i tanítónő pedig »A család és az iskola együttes nevelése«-ről.

Megállapította a gyűlés az őszi értekezletek helyét és idejét, kijelölte a mintatanítást és előadást tartó tanítókat. Orth Imre egyhm. tanügyi előadó jelentette a gyűlésnek, hogy a legutóbb megtartott egyházmegyei közgyűlésen Kicsi J. tanítót jelölték a

megüresedett tanító képviselői állásra, a gyűlés nagy meglepéssel és örömmel vette tudomásul.

Kicsi József előterjesztette, hogy az egyházmegye tárgyalta a nyugdíjkérdést és homlokegyenest állást foglalt a tanítói egyesület által beterjesztett indítvánnyal szemben, amely indítvány azonos a tanügyi előadó ur indítványával (amelyet a Ref. Lapja is leközölt már). Gyűlés e bejelentést mély megdöbbenéssel vette tudomásul.

Gyűlés kérte, hogy az iskola fenntartó egyházközségek köteleztessenek, hogy a tanfolyamokon részt vevő tanítók méltányos segélyben részesüljenek, e határozatot illetékes felsőbb hatósághoz továbbítja.

Korsós Péter.

| HIREK |

A satumarei egyház új templomát épít. Régi tervét akarja valóra váltani a satumarei egyház, midőn f. hó 25-én tartott népes értekezlet egyhangú lelkesedéssel kimondta, hogy a kültelken, hol századokkal ezelőtt már volt református templom, most ismét templomát épít. A szükséges összeget adományokból gyűjti össze és még lehetőleg ez év folyamán felépíti.

A Bethlen-kollégium ciumbrudi téli gazdasági iskolájának tájékoztatója. Az iskola sajátjukon gazdálkodó kiscgazdákat nevel s ezért csak olyan ifjakat vesz fel, akiknek, vagy szüleiknek legalább 1 ha (2 kat. hold) mezőgazdasági területük, vagy 1/4 kat. hold termőszőlőjük van. A tanulóknak román állampolgároknak, magyar anyanyelvűeknek, 14—30 év közöttieknek, egészségeseknek kell lenniök és legalább 4 elemi osztály elvégzéséről szóló bizonyítványt kell bemutatniok.

A satumarei Református fiu-főgimnáziumunkban az évvégi vizsgák június 4—21-ig tartottak. A vizsgáztató bizottság 21 tagból állott, elnöke Tepoșu Silviu generalinspektor volt. A vizsga eredménye ki-

elégítőnek mondható, amennyiben a vizsgára állott 210 tanuló közül csupán 8 utasított osztályismétlésre, még pedig az I. osztályban 3, a III. osztályban 1 és a VI. osztályban 1 tanuló, vagyis 3,8 százalék. A IV. V. VII. és VIII. osztályokban ismétlésre egy tanuló sem utasított. Az V. osztályra szóló felvételi vizsgára 21 tanuló jelentkezett, akik közül átment 18 tanuló. — Az egyházkerületi ünnepmásodnapi perselypénzekből 26600 Leu fordított az 1936—37 iskolai évben az internátusban levő szegény lelkész és tanító fiuk segélyezésére.

A párisi világkiállításra utazók figyelmét felhívjuk arra, hogy a párisi protestáns theológia július 20-tól október 1-ig olcsó áron kiadja nagyon szép helyen levő szobáit. Teljes kényelem, komfort, egészséges negyed, központi fekvés, telefon, nagy kert és vezetők állanak a vendégek rendelkezésére. Egyeseket és családokat egyaránt fogadnak. Levelek és előzetes jelentkezések a következő címre küldendők, bármely nyelven: *Madame la Directrice du Séminaire de Théologie Protestante. 83 Bd. Arago. Paris 14-me.*

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

410⁵—1937. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak.* Egyházkerületi közgyűlésünk 1936—24. sz. határozata alapján tanítóink számára továbbképző tanfolyamot rendezek 1937. évi aug. 2 — aug. 21-ig terjedő időben Oradean., a Református Leánygimnázium helyiségeiben.

Intézkedéseim a következők:

Lakást a nevezett intézet internátusa ad, de ágyneműt (2 lepedő, 1 párna, 1 pokróc), a tanfolyamra jövő magával hozni tartozik.

Élelmezésről az internátus gondoskodik, lehetőleg mérsékelt díjazásért. Becslésem szerint ez az utóbbi hetek áremelkedését is figyelembe véve, naponként 30 leut, szerény, de elegendő és jóminőségű élelmezés mellett nem fog meghaladni.

Ugy a lakás, mint az élelmezés igénybevétele kötelező, kivéve azokat, akik igazolják, hogy családjuknál vagy közeli ismerőseiknél díjtalanul részesülnek ellátásban, vagy akik a közelben laknak, s a tanfolyam vezetőjétől engedélyt kapnak, hogy lakóhelyükről járjanak be.

A *tanfolyam vezetője* Karácsonyiné Gálbory Erzsébet, az eml. intézet igazgatója, aki ezt a hivatást tartozik minden külön díjazás nélkül ellátni.

A *tanfolyam titkára* a szolgálatban legfiatalabb résztvevő, aki ugyancsak díjtalanul köteles ezt a hivatalt ellátni, kivéve, ha azt tőle önként vállalkozó átveszi.

Élelmezésre minden résztvevő a tanfolyam megkezdésekor 600 Leit tartozik befizetni az intézet pénztárába.

Az *élelmezés vezetője* a résztvevő tanítók által választott egy vagy több résztvevő, legfeljebb három. Utóbbi esetben tisztjüket közös megegyezéssel együtt vagy időszakosan felváltva töltik be. A választottak a megbízást tartoznak elfogadni, ez alól indokolt esetben csak a püspök adhat felmentést. Hatáskörükbe tartozik mindennemű bevásárlás és az élelem elkészítésének, valamint szétosztásának ellenőrzése.

A tanfolyam vezetője igazgatói, titkárja titkári, az élelmezés vezetője gondnoki jogkört töltenek be a résztvevőkkel szemben, a tanítóképzőintézet rendtartásának megfelelően.

Óraszám délelőtt 3, délután 2 óra, szombat délután és hétfő délelőtt szabad, de e helyett hétfőn d. u. 3 óra. Az órák 50 percek, ennyi időt köteles az előadó az előadóteremben tölteni.

Mindennap (szombat kivételével) vacsora előtt 1 óra román társalgás.

Igazolatlan óramulasztás büntetése óránként L. 13.— pénzbiróság, az egyházkerületi tanszerraktár javára. Az önként be nem fizetett bírságokat az igazgató a püspöki hivatalnak behajtás végett kimutatás alakjában jelenti.

T a n t á r g y a k :

Vallástan heti 3, összesen 9 óra.

Magyar nyelv napi 1, összesen 18 óra.

Román nyelv napi 1, összesen 18 óra.

Gazdaságtan heti 3, összesen 9 óra.

Kézimunka 9 óra.

Nevelés és módszertan 9 óra.

Román történelem 3 óra.

Románia földrajza 3 óra.

Román társalgás napi 1 (szombat kivételével) összesen 15 óra.

Kötelezett résztvevők a következők:

1. Besenyei László Ant, 2. Bódi Imre Salonta, 3. Sajti Károly Zerindul Mare, 4. Bondár András Vânători, 5. Kottra Gyula Reme-tea Oaş, 6. Karikás Béla Satu Mare, 7. Bodor Sándor Mişca, 8. Jám-bor Ferenc Olosig, 9. Kassay József Piscolt, 10. Kádár Antal Galoş-petreu, 11. Koós Zoltán Săcueni, 12. Lengyel Jenő Ghirişa, 13. Mol-nár Vilmos Domahida, 14. Nagy Mihály Ciocaia, 15. Sillye Kálmán Tamaşeu, 16. Szabó Lajos Niued, 17. Zöld Gábor Peregul Mic, 18. Veress Béla Reşiţa, 19. Nagy Janka Reşiţa, 20. Pintér Juliánna Tor-mac, 21. Bardóc Rozália Adea, 22. Faragó Ilona Luntreni, 23. Kiss Mária Jermata Neagră, 24. Külüs Margit Ghiarac, 25. Magos Julia Adrian, 26. Ottmayer Erzsébet Băbeşti, 27. Péteri Etelka Ze-rindul Mare, 28. Zagyva Rozália Şişterea, 29. Balogh Ilona Nisi-peni, 30. Hunyadi Mária Pâncota, 31. Angi Margit Santăul Mic, 32. Kulcsár Ilona Marghita, 33. Nagy Margit Cadea, 34. Balogh Mária Urvind, 35. Bátoria Zsófia Hrip, 36. Beke Berta Mişca, 37. Berecki Ilona Otomani, 38. Farkas Vilma Salonta.

Ugyancsak kötelező a megjelenés azokra nézve, akiket a mi-niszter mostanáig román nyelvi tanfolyamra berendelt vagy be fog-rendelni, amennyiben a minisztérium a szünidei tanfolyamot meg-rendezni nem fogja. Ezek mostanáig: Tökés Emil Şişterea, Polgári Vilma Săcueni, Bőjthe János Sănnicolaul de Munte, Maklári Sándor Sănnicolaul de Munte, Kalas Sándor Sănion, Könyves Erzsébet Sănion.

Az itt elsoroltak a tanfolyamon fegyelmi eljárás terhe alatt kötelesek megjelenni. Felmentést csak a legkomolyabban megindo-kolt esetben (súlyos betegség, különös családi bajok) fogok enge-délyezni.

A tanfolyamra kb. 25 önkéntes jelentkezőt is felvételtek. Ezek első sorban olyanok lehetnek, akiknek Oradean biztosított szállásuk van, vagy a közeli községekből a tanfolyamra be tudnak járni. Je-lentkezéseket a püspöki hivatalba kell küldeni július hó 10-ig.

Az egyházkerület anyagi erejét teljesen igénybe veszi az elő-adók fizetése, ezért a tanfolyamra jövőknek segélyt nem adhat. Nyomatékosan figyelmeztetem azonban a fenntartó egyházközsege-ket, hogy tanítóikat a lehetőség szerint segélyezzék, mert a tanfo-lyamon való részvétel nemcsak a tanító, hanem az iskola érdeke is.

Oradea, 1937 június hó 30. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

4229—1937.-I. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli egyházi hatóságnak.* Felhivom az összes cimben említettek figyelmét arra, hogy a Hiv. Lap (Monitorul Oficial) 144. sz.-ban (1937 jun. 16.) királyi rendelet jelent meg, amely megtiltja ill. külön feltételekhez köti a

diófák kivágását akár erdőben, akár más területen. Ha tehát az egyházaink birtokában levő területeken diófák kivágására kerülne a sor, előzőleg a községi elöljáróságnál érdeklődjék meg az eljárás módzatait a fenti utbaigazítás alapján. — Oradea, 1937 jun. 30. Atyafiságos szeretettel: Sul yok István sk. püspök.

3991—1937-I. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Lelkészi Hivatalnak és Vallástanító Lelkészeknek.* A theológiai igazgatóság megkívánja a cimben említettek bizonyítványát azon ifjak részéről, akik a Theológiára való felvételért folyamodnak. Kellő ellenőrzés céljából elrendelem, hogy ilyen bizonyítványt a püspöki fennhatóságom alatt álló lelkészi hivatalok és vallástanító lelkészek csak akkor állíthatnak ki, ha az illető előzőleg beszerezte a püspöki ajánló levelet. Természetesen ez nem érinti a cimben említettek azon jogát és kötelességét, hogy az ajánló levelet legjobb tudásuk és meggyőződésük szerint állítsák ki. Oradea, 1937 június 18. Atyafiságos szeretettel: Sul yok István sk. püspök.

Pályázat. A t o r m a c-i egyháztanács pályázatot hirdet 5 tanerős iskolájának egy rendes és egy helyettes tanítói állására. A) Rendes tanítói állás: I. J a v a d a l o m. 1. Lakás természetben, vagy presb. által megállapított megfelelő lakbér (jelenleg 3600 lei és 2400, ha nőtlen). 2. Kézpénz 18.000 lei, havi előleges részletekben. 3. 10 q. buza és 5 q. zab. 4. 6 hold szántóföld, adóját az egyház fizeti. 5. 2 m³. tűzifa. 6. A természetbeni járandóságok pénzbeli értékének figyelembevételével presb. minden esztendőben korpótlékfizetékieskiegészítést állapít meg, tanítói számára. (Jelen évre 500, 3000 és 6000 lei állított költségvetésbe az I. II. és III. korpótlékosok számára. Tavaly is ennyi volt.) — Kántori tisztség javadalma 6 hold szántóföld és kb. 2500 lei stóla; segédkántori megbízatás díjazása 3 hold szántó és kb. 1500 lei stóla; egyházjegyzői tiszteletdíj kb. 600 lei. Jelölt e tisztségekre megválasztható. II. K ö t e l e s s é g: A presb. által kijelölt osztály, vagy osztályok vezetése. Résztétel a belmissziói és egyházépítő munkában, dalárda vezetése; lelkész és kántor helyettesítése; általában a törvény által kiszabott s az egyházi főhatóság által megállapított kötelességek végzése. Pályázhatnak okleveles tanítók, akik megfelelő zenei tudással rendelkeznek, románul eredményesen tanítanak, az ifjusági munkához értenek, katonai kötelezettségüknek eleget tettek. A tanítóválasztással kapcsolatos főhatósági rendeletek ismerete feltételeztetik. Gyakorlati és szövetkezeti tudás előny. Pályázati kérvények a lelkészi hivatal címére: Tormac (Jud. Timiş) küldendők. A jelentkezőket presb. esetleg próbaszolgálatra is meghívja. B) A helyettes tanítói állás javadalma: Kézpénz 10.000 Lei, 6 hold adómentes szántó, 10 q. buza, 5 q. zab, 2 m. tűzifa. Eredményes belmissziói munkásság esetén még 1200 Lei (lakáspénz). Pályázhatnak női tanerők. Pályázati kérvények beküldési határideje július 15. Az állások szeptember 1-én foglalandók el. Presbitérium. Esperesi szám: 1078—1937.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Jud. Bihor

Tinca

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadlnak el.

NY. ELKÉSZÜRAKNAK sz. FIGYELMÉBE AJANLOM

református papi szabóságomat

Felelősséggel készítek ORLE. (Szánthó) palástot; palást-átalakítást, u. m. selymezést, lerakást. A palást-árak főveggel együli minőség szerint 2500—5500-ig változóok. Távolabbi paróchiákra személyesen is elmegyek. Postai megrendelést pontosan teljesítek. Esetleges információért a helybeli lelk. hivatalhoz szíveskedjenek fordulni.

Tisztelettel:

ALAPÍTÁSI ÉV 1897

CSAPÓ LAJOS
papi szabósága

SATU-MARE, Ștefan cel mare No. 7.

Egyházkerületünk kiadásában megjelent
KISBETŰS HANGJEGYES ÉNEKESKÖNYV

színes és fekete vászonkötésben ára 60 Lei

KÁLVIN-KÖNYVNYOMDA

Tulajdonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Roman Károly

ORADEA, STRADA Dr. LAZAR AUREL 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületben

Nyomatott a Kálvin-nyomdában Oradea.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Pietr. Craiului Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye.

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal:	OO	Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
Református Püspöki Hivatal Oradea,	OO	évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
Strada Alexandrii 31.	OO	ára 10 lei. — Megjelenik minden
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.	OO	hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Az árvaházért és az árvákért.

Abból az alkalomból írom e sorokat, hogy az oradeai árvaház új épülete immár tető alá került. Az árvaházat fenntartó helybeli Lorántfy Zsuzsánna Egyesület ugyanis az eddigi szerény hajlékot, mely már 14 éven át adott otthont sok szülejét és otthonát vesztett árva gyermekeknek, most nagy költséggel és áldozattal kibővítte úgy, hogy egész új épületrészt épített. Mire e sorok olvasóink kezébe jutnak, a felemelt új épület már tető alatt várja a további munkálatokat. Isten iránt való hálával kell néznünk a szeretetnek ezt a diadalmas munkáját, de ugyanilyen hálával kell gondolni reá kerületünk legtávolabbi zugában is egyházunk minden pénztárának és munkásának. Mindnyájunk szíve örömmel kell, hogy megteljen, amikor egyházunk valamely szeretetmunkájának fejlődését és erősödését látjuk. Mert *minden társadalmi intézmény, de különösen minden egyház életképességét az mutatja meg, hogy mennyi szeretet munkát képes végezni a reábizottak között.*

Ez a fejlődés azért is ad okot általános örvendezésre, mert a fenntartó egyesület fáradhatatlan munkásságán kívül nagyon sok közeli és távoli egyházban élő buzgó hívő lélek adománya is elősegítette azt, ami csak természetes következménye volt annak, hogy az árvaház nemcsak a helybeli, hanem más egyházakban árván maradt gyermekeket is szeretettel ölelt kebelére. Ma már ez az egyházkerület egyházai és az árvaház között az évek során át a szeretet alapján kialakult viszony határozott alakot és szeretetet nyert az Egyházkerületi Nőszövetség által, midőn az árvaház védnökévé lett és az ügyeit intéző bizottságban a tulajdonos egyesülettel egyenlő számú képviselőt nyert. Ezáltal tehát az árvaház — a jogi helyzet érintése nélkül — az általános óhajnak megfelelően kerületi jellegűvé vált a szeretetmunkáit legáldásosabban végző egyesület: az Egyházkerületi Nőszövetség révén.

Ezt azonban nem vívmánynak, nem az eddig szórványosan

megnyilvánult adakozás jutalmának, hanem kötelesség vállalásnak kell tekintenünk. Épen azért nem szabad megelégednünk az örvendezéssel, vagy a csak érzésben megnyilvánuló hálaadással, hanem annak állandó szervezett támogatásban kell bizonyosságát adnunk. A kötelezettséget a Nőszövetség vállalta, de első sorban nekünk, lelkipásztoroknak a feladatunk, hogy a vezetésünk alatt álló egyházközségi nőszövetségeket ebben az áldásos munkában irányítsuk. Tegyük ezt addig is, míg a ker. Nőszövetség elnökségének erre vonatkozó terve; — a tevékenyebb lelki munkára alkalmas idő kezdetével — ismeretessé lesz.

Az árvaház az új építkezéssel bővül, minek következtében több árvát lesz képes befogadni és így több egyházközség, vagy nőszövetség erre irányuló igényét kielégíteni. De viszont ezzel együtt az árvaház szükséglete, kiadása is nagyobbodni fog. Tehát egyfelől az Egyházkerületi Nőszövetség kötelezettségvállalásának, másfelől az árvaház megnövekedett szükségletének, mindenképpel pedig a nőszövetség révén nyert kerületi jellegének az a természetes következménye, hogy egyházkerületünk minden egyházának kötelessége nőszövetsége által az árvaházat tőle telhetőleg anyagi támogatásban részesíteni. Bármilyen nagyok és számosak legyenek is] mindenütt a helyi szükségletek, erre a támogatásra is kell és lehet fedezetet találni, vagy teremteni. Igen: kell és lehet. Kell, mert az árvák számára mindig kell jó szívvvel, könnyen nélkülözhető adományoknak lenni és lehet, mert a szeretet mindig leleményes és az árvák számára a legkeményebb szívek is meglágyulnak és megnyílnak. De reánk, lelkipásztorokra vár a feladat, hogy a szíveket Isten igéjével és szívünk szeretetével, e két kulccsal alkalmas időben megnyissuk.

Talán soha sincs alkalmasabb idő, mint az áldott nyár, mikor Isten áldásában ismét részesülünk, mikor hiveinknek és mindnyájunknak mélységesebb hálát kell éreznünk az áldó Isten iránt s mikor ezt azok iránt mutathatjuk ki, akik Isten legnagyobb áldását: a szülei szeretetet veszítették el. A cséplőgépek messzehangzó bugásánál hallassuk meg hiveinkkel az árvák panaszos nyögését, keserves zokogását és hassunk oda, hogy — míg egymásután telnek meg a zsákok, — egy-két marokkal vessenek az életet takarók az árvák zsákjába, hogy vele nekik életet adjanak.

Testvéreim, nyissuk, nyitogassnk meg a szíveket erre a boldog hálaadásra!

Debreczeni István.

Az el. isk. felsőbb tagozat megszervezése.

Az 1924. jul. 26-án közzétett el. isk. oktatás törvénye már VII osztályt foglal magában. Az első négy osztály képezi a felsőbb oktatás alapját. Ezekben adjuk át az általános műveltség elemeit amelyek elengedhetetlenek kivétel nélkül minden gyermeknél s különösen azoknál akik egy magasabb fokú iskolába akarnak járni.

Az V. VI. VII. osztályban az u. n. felsőbb tagozatban folytatódnak, megerősíttetnek és kiegészíttetnek az alsó négyosztálybeli általános műveltség ismeretei s egyidejűleg különös gond fordítatik a gyakorlati hasznos oktatásra.

A tantárgyak ugyaszólván ugyanazok mint az első négy osztályban, azonban a kornak megfelelő kibővitésekkel.

A felsőbb tagozatnál már meg van állapítva az iskola és az élet közötti szoros kapcsolat, felkeltvén az érdeklődést, irányt ad a gyakorlati működés egyik ága: pl. földművelés, ipar vagy kereskedelem iránt, figyelembevée az idetartozó szükségességeket; a tanulóknak társadalmi és nemzeti műveltség nyújtatik amely polgári nevelést, erkölcsi kérdéseket, egyéni és társadalmi egészségtant és fizikai nevelést foglal magában. A felsőbb tagozat analitikai programja változik tehát a helység természete, lakosok foglalkozása és tanulók hajlama szerint.

A fenti törvényre hivatkozva a közokt. ü. m. egyetértésben a földművelés, ipar és munkaügyi minisztériummal annak idején elkészített négy analitikai programot, egyet mezőgazdasági, egyet kereskedelmi, egyet szak és háztartásbeli jelleggel leányok részére.

Alkalmazásukban azonban e programok mindegyike változásokat szenvedhet és alkalmazható a helyi körülményekhez az iskolafenntartó egyház isk. székének határozata szerint.

Ugyanekkor és ugyanezen törvény rendeli el, hogy 5 évi határidő alatt valamennyi iskolának hét osztállyal kell működnie.

M. o. t. szerint pedig a nyilvánossági jog megszerzése és fenntartásának szinte elengedhetetlen feltétele a teljes hét osztállyal való működés.

Bennünket közelebbről azért érdekel a felsőbb tagozat kérdése mert 1936 máj. 13-án életbelépett új program analitika bizonyos változásokat hozott, amelyeket maradék nélkül végre kell hajtánunk ott ahol megvannak, vagy ahol csak ezután fejlesztik ki a felsőbb tagozatot. Hogy pedig maradéktalanul és kifogástalanul

végrehajtsuk a felsőbb tagozatnak az új tanterv szerint való működését szükségünk van előkészületekre és alapos felkészültségre. Vizsgáljuk meg tehát milyen követelményeket állít fel a tanítóval szemben.

A tanterv vizsgálatánál azt látjuk, hogy az alsó tagozatnál nincs lényeges változás. Annál inkább tapasztalható azonban felsőbb tagozatnál.

Hogy csak egy néhány új dolgot említsek.

A román nyelvnél (a beszédgyakorlatoknál) folyóbeszélgetések vannak előírva, bármely összefoglaló lecke alkalmával (mint pl. tárgyak, olvasmányok, földrajzi leckék) egy séta vagy előadott esetek alkalmával.

Fogalmazásnál. Egy iskolai napló vezetése. Havi dolgozatok rajzokkal élénkítve s megvilágítva; dolgozatok az egész iskolai évfolyamán.

Kiválóbb román szerzők életének, műveinek rövid ismertetése, különös tekintettel arra, hogy milyen szerepet játszottak Románia politikai és műveltségi kifejlődésében. (Tankönyveink távolról sem felelnek meg e tekintetben.)

A mennyiségtan anyagánál nincs megfelelő példatárunk, különösen a VII. osztálynál, mely a kívánt anyag feldolgozásánál egységesen segítségre lehetne.

Történelem és földrajznál az előadás technikáját illetőleg nincs változás, itt csupán az anyagelosztás és jelenlegi tankönyvünket bírálhatjuk meg. Ugyanis történelemből a IV. oszt.-ban a nemzet történelmét bőségesen és részletesen veszi, ugyanakkor és ugyan-ezen szöveget még elosztja az V. VI. VII. osztály részére, ahelyt, hogy a VII. o. részére egy rövidebb összefoglaló áttekintést adna.

A társ. és állampolg. tudományoknál nincs nagyobb változás.

Földrajznál a VII. osztálynál különösen kézikönyveink egy ált. összefoglalást adhatnának.

Term. tud. egészségtnál kívánatos volna különösen a VII. oszt.-nál az idevonatkozó szakleírásokat beszerezni, mert egyes nyerstermékek ipari feldolgozását és betegségek leírását röviden adja.

A mezőgazd. jellegű (konyhakertészet, gyümölcsészet, állattenyésztés, virágkertészet) tananyagánál ugyszólván gyak. előadásokra van szükség. A mezőgazdaság minden ága bő mértékben szerepel a tantervben.

A rajznál igen érdekes követelményeket látunk. Pl. V. o. mezőgazd. jellegű tantervben alaprajz házak, uccák kertrendezéshez. Az újabb módszer előírja a képzeleti vagy illusztráló rajzolást fokozott mértékben és minden osztályban. VI. osztályban a kert és

szülei ház, falutervezet kivitelét mérték szerint kívánja. Távlat a környezet alapján (osztály, vasut, utca.) Romános diszitések; az iskolában készülő kézimunka tárgyakra vázlatok, tervek. VII. o. Pont, vonal, mértani alakok és testek ábrázolása vízszintes és függőleges vetületekben (projectiók.) Terv vázlatok felvétele természet után, bonyolultabb használati tárgyakkal (gyalu, szék, csavar, különösen géprészek.

Testgyakorlatnál, premilitáris gyakorlatok.

Kézimunkánál V. o. könyvek, füzetek bekötése, térképek felragasztása (enyv, keményítő, lencsiriz elkészítése.) Ruhaszárítókötélfonás. Gyékényfonás, vesszőfonás, szalmafonás, cirokból seprű, háncsból, kukoricalevélből használati tárgyak. (A kézimunka tanításnál a törvény megengedi a maisterek (szakemberek alkalmazását. Hol vagyunk mi ettől kisebbségi egyházaknál működő tanítók?)

VI. o.-ban *vasmunkák*; sütőrács, lábtörlőrács, egérfogó, drótfonatok kerítéshez.

VII. o. Fonadékok hántott *fűzfavesszőből*; kosarak, demissonok befonása; famunkából faragványok; vasmánkából a bádoggóság (csésze, tölcser, szűrő, reszelő, fogas, könyvek bekötése, térképek, szemléltetőképek vászonrahuzása.

Ime nagyvonalakban felsorolva azoknak a követelményeknek egy része, amelyeket az új analitikai tanterv minden tanítótól feltétlenül megkövetel, annyira, hogy a tanító felelős a tantervben foglalt összes gyak. munkák kiviteléért.

A tantervben foglaltak végrehajtása nélkül pedig nincs felsőbb tagozati lelkiismeretes és eredményes oktatás. Felvetődik aztán itt most egy nagy kérdés. Kik hajtották már eddig végre csak egy részét is az itt felsoroltaknak?

Valljuk be őszintén, hogy ha meg is volt az igyekezet bennünk, hiányzik a minden téren való jártasságunk és szakértelmünk s itt érezzük kétségtelenül továbbképzésünk szükségességét.

Tudomásom szerint egyh. ker. közgyűlésünk már el is határozta a továbbképző tanfolyam megszervezését és megrendezését.

A *szervezés* munkája pedig elgondolásom szerint a következő lenne:

Tanítói körök elnökeiből 5—10 tagu bizottság alakuljon mielőbb, mely megállapítaná és tenne javaslatot a következőkre nézve:

1. Tanfolyam helye, ideje, időtartalma.
2. Továbbképzés tárgyai.

Elgondolásom szerint az előadásra kerülő tárgyak a következők lennének.

Román nyelv. Különösen a folyékony beszéd elsajátításának

módja s ez irányu előadásokon részvétel szakelőadó vezetésével. Bizottság állapítja meg a tárgykörben forgó anyagot minden napra.

Az előirt isk. napló vezetését, havi dolgozatok rajzokkal élénkítve; az idevonatkozó felvilágosító előadást tartaná egy tanító aki már az iskolájában bevezette.

Önként vállalkozó előadó vagy szaktanár összeállítaná kiválóbb román szerzők életének, műveinek rövid ismertetését az el. isk. szellemének megfelelőleg.

A mennyiségtannál, különösen a VII. o. részére megfelelő példatárt mutatna be önként vállalkozó tanító, az összeállításnál, különös tekintettel kell lenni az abszolváló vizsgákra. (A példák olyanok legyenek, melyben feltétlenül szerepel a négy alapművelet a mértannal kapcsolatban.)

Történelem és földrajzból az el. isk. szellemének megfelelő áttekintő és összefoglaló előadás tartatnék önként vállalkozó tanítótól vagy szaktanártól.

Természettud. egészségtanból a leckékhez tartozó szakleírások ismertetése önként vállalkozótól.

Mezőgazdaságból külön-külön szakelőadók adnák elő a mezőgazdaság minden ágát, a tananyagnak megfelelőleg.

Rajznál kétirányu előadásra lenne szükség: a) mértani rajz; b) szabadkézi rajz (különöstekintettel az illusztráló rajzolásra.

Hangsúlyozom, hogy az anyagot, a tanfolyam minden napja, sőt órájára beosztva bizottság állítsa össze s a tantárgyakat két csoportra ossza be.

1. Mindennap kötelees tárgyak (román nyelv, stb.)

2. Értekezleti formákban (új vallástani tanterv ismertetés, stb.)

Testgyakorlatnál a premilitáris gyak. és iskolai játékok sorozata.

Kézimunka anyagát (mindennapos tantárgy) a készítendő munkák természete szerint szakemberek (asztalos, könyvkötő, bádogos, kosárfonó) adnák elő.

Önként vállalkozó (értekezés formájában) bemutatná az el. isk. énektanításnál felhasznált román és magyar énekek gyűjteményét. Javaslat a falusi iskolák műhely és felszerelés beszerzésének praktikus megoldásáról, stb. és még számtalan probléma, melynek megvitására soha jobb alkalom nem kínálkozik, mint egy továbbképző tanfolyam.

És végül legyen szabad hozzászólnom a tanító-elnöktől kapott nyári tanfolyam szervezésének tervezetéhez.

A tervezet készítője a román nyelvnél nem a folyékony be-

széd gyakorlását célozza, hanem a nyelvtani elemzéseket, stb. A részvételi kötelezettségnél az ott említetteken kívül, legyen kötelesek résztvenni minden tanerő, mert sohasem tudható, mikor lesz abban a helyzetben, hogy a felső tagozathoz kap beosztást s a kötelezettség vonatkozzon a nőkre is, mert igen sok helyen a nők működnek a felsőbb tagozatnál is.

Az itt felsorolt akadályok leküzdésére vonatkozó elgondolásaimban legyenek meggyőződve a kollegák, hogy ref. iskoláink iránti hűségem, hivatásunk iránti végtelen szeretetem és megbecsülésem s végül tanítói tekintélyünk magasabb színvonalra való emelése vezetett.

Kiss Béla,
ref. isk. ig.

Az igazgatótanács ülése.

Julius 2-án egyházkerületünk igazgatótanácsa ülést tartott, melyen a tagok csaknem mindnyájan megjelentek. Meghatottan emlékeztek meg Fráter Emil és dr Nagy Sándor egyh. m. gondnoktagokról, kik már örökre távol maradtak. Érdemeiket a legnagyobb elismeréssel örökitette meg a tanács és kéri a közgyűlést, hogy új tagok választásáról intézkedjék.

Az ülés három legfontosabb tárgya három vallássérelmi ügy volt. Az egyik a katonai előképzésre vonatkozó rendelkezéssel kapcsolatban kiadott rendelet, mely szerint a lelkészek csak románul beszélhetnek az ifjakhoz. Az igazgatótanács felkérte a püspök urat, hogy a sérelmet tárja fel a minisztérium előtt és kérje a rendelet visszavonását.

A felterjesztett szabályzatokra még nem érkezett válasz. Az igazgatótanács újabb felterjesztés küldését határozta, rámutatva, hogy ezek megvannak az orth. és gör. kath. román, sőt a r. kath. egyházakban, valamint a zsidó hitközségekben, melyekben akadályoztatás nélkül működhetnek. Felhatalmazta a püspök urat, hogy szükség esetén nagyobb nyilvánosságban ismertesse és végül a zsinathoz is átteszi — A harmadik a hit- és erkölcstankönyv egyik fejezetének miniszteri rendelettel való megváltoztatása, melyet csudálkozással vett tudomásul annál is inkább, mert ezt a könyvet a minisztérium már kétszer engedélyezte.

Jóváhagyta az ig.-tanács a tanítói tanfolyam ügyében tett intézkedéseket, melyek szerint a tanfolyam Oradean aug. 2—21 között lesz, részt vesznek rajta a véglegesítési vizsga előtt álló és a

román tanfolyamra rendelt tanítók. Felhívja az egyházakat, hogy a résztvevő tanítók uti- és ellátási költségeikhez segítyt adjanak.

Az eriului-i egyházmegye lelkészi Gyám- és Nyugdíjintézetének alapszabályait pótlás és javítás végett visszatette. Jóváhagyta a mişca-i, tamaşeu-i, tamaşda-i lelkészi díjlevelet a berveni-i és baia-mare-i adás-vételt, míg a şelind-i és valea lui mihai-i adás-vétel ügyét, valamint a marghita-i adókulcsot visszatette. — Az arad-i egyház felebbezése ügyében az e. m. határozatát részben megváltoztatta.

Végül általános határozattal felhívta az egyházmegyék elnökségeit, hogy tartsák meg az e. m. szabályrendeleteket és az eléjük tartozó ügyeket elnökileg semmiesetre se intézzék el.

Az eriului-i egyházmegye tanító körének 1937–8 tanévi értekezleteinek munkaterve

Az eriului-i tanítóegyesület 1937—38 tanévi körü értekezleteinek munkatervét az elnökség a következőkben állapította meg.

a) Magyar tanítási rész.

Október hó III. o. term. tan.; november I. o. számtan; december V. o. földrajz; február IV. o. magyar fogalmazás; március VI. o. vallástan; május II. o. beszéd és értelem gyakorlat.

b) Román tanítási rész.

Október IV. o. Conversaţie; november V. o. Istoria; december VII. o. Geografia; február VI. o. Compunere; március IV. o. Gramatică; május III. Exerciţii intuitive.

c) Pedagógiai értekezések.

1. Hogyan lehetne a román beszélgetést (conversaţie) legeredményesebben tanítani felekezeti iskolánkban?
2. A helyes iskolai nevelés feltételei és akadályai.
3. A legmegfelelőbb iskolai fegyelmezés.
4. A családi és iskolai fegyelmezés összhangba hozása.
5. A szülői értekezletek megszervezése, rendszeresítése és az iskolai nevelő munkába való beállítása.
6. A tanulók hibái és ezekről való leszokás módszerei.

d) Iskolai belélettel kapcsolatos kérdések.

1. A fásítási rendelet egyöntetű és célszerű végrehajtása.
2. Az iskola nyugodt és sikeres működésének a feltételei.

3. Az iskola és a tanító létérdekét veszélyeztető eljárások elleni védekezés.

4. Az iskolai szertár és muzeum praktikus megszervezésének a módja.

5. A felekezeti tanítók szellemi és anyagi nivójának emelése, feltételei.

6. Az adminisztráció helyes módja.

Általános megjegyzések.

A tanítást végző és értekezést tartó tanító mindég az előző gyűlésen jelölendő ki elsősorban az önként jelentkezők közül. Önként jelentkezők hiánya esetén sorshuzás útján lesz a tanítást végző és értekezést tartó tanító kijelölve. Aki sorshuzás útján tanít, vagy értekezik, a további sorsolásból kimarad.

A legsikerültebb tanítások és értekezések a hivatalos lapnak közlés végett beküldendők. Szükséges ez a továbbképzés szempontjából, mert tanügyi lapunk — sajnos — ezidő szerint nincs.

Felkérendő egyh. ker. elnökség, hogy a közlésre elfogadott, valóban közcélú szolgáló tanügyi cikkek 150—200 lei jutalomban részesíttessenek.

A körüli gyűlések alkalmával vallásos ünnepélyek rendezendők, melyre a gyülekezet tagjai meghivandók.

Salacea, 1937 május 24.

Jakab Lajos,
ért. főjegyző.

Tóth Zsigmond,
ért. einök.

Értesítés

A református Theologiai Fakultásról az 1937—38. tanévre vonatkozólag.

1. *Felvétel.* Ugy a tanintézetbe, mint az internátusba és a konviktusba való felvételért a folyamodványok az I. évfolyamra jelentkezők részéről a) keresztlevéllel, b) konfirmációi bizonyítvánnyal, c) érettségi (baccalaureatusi) bizonyítvánnyal, vagy leckekönyvvel (index), vagy ezek hitelesített másolatával, d) curriculum vitaevel (rövid életrajz, melyben az életrajzi adatokon, családi helyzeten kívül feltárandó, miért óhajt a lelkipásztori pályára lépni), e) gimnáziumi vallástanárának az igazgató által megerősített ajánlólevelével, melyben a lelkipásztori pályára való rátermettsége igazoltatik rövid személyleírás kapcsán, f) lakóhelye lelkipásztorának ajánlólevelével, melyben szintén a lelkipásztori pályára való alkalmatossága igazoltatik a személyi adottságok részletes felsorolásá-

val (mind a két ajánlólevél hivatalos pecséttel ellátott zárt borítékban kérendő ki és mellékelendő), g) testi épségét és alkalmatosságát igazoló orvosi bizonyítvánnyal, h) negyedív alaku, ajánlottan felbélyegzett, a folyamodó pontos címével ellátott válaszborítékkal (különben a felvételtől nem értesítjük) felszerelten és a Fakultás igazgatóságához címzetten legkésőbb augusztus 10-ig küldendő be, a folyamodványok felzetén pontosan megjelölve a folyamodó lakása: község (esetleg utca, házszám) utolsó posta és vármegye, román nyelven is. Az első évfolyamra, miként az elmúlt esztendőben, úgy most is korlátolt számban veszünk fel romániai református férfi hallgatókat.

Az első évre felvettek a beiratkozás előtt a testi épség, különös tekintettel a lelkészi pályára való alkalmatosság szempontjából (hang, hallás, beszéd stb.) az intézeti orvos által felülvizsgáltatnak és csak az orvosilag alkalmasnak nyilvánítottak irhatók be.

A régi hallgatóknak is kérniök kell felvételüket, jelezve, hogy melyik évfolyamra és csak az intézetbe, vagy az internátus-konviktusba is kéri-e felvételüket. A kérvényhez, amely augusztus 10-ig küldendő be, mellékelni kell egy felbélyegzett és pontosan megcímzett válaszborítékot. Akik a kitűzött időpontig nem folyamodnak, eltávozottaknak tekintetnek és helyükbe más vétetik fel.

Az előjáróság határozata értelmében minden férfi hallgató az internátusban lakni és a konviktusban étkezni köteles.

2. *Dijak.* Minden felvett növendék a beiratkozás alkalmával 3000 lei leckepeznt tartozik fizetni, ezenkívül beiratkozási díj közös cím alatt — nyugdíjjárulék (200 L.), könyvtárdij (100 Lei), énekenekari díj (20 L.), irodaköltség és nyomtatványdíj (60 L.), orvosi díj (60 L.), felszerelési díj (200 L.), fürdődíj (csak bennlakók) 100 Lei, — összesen egy évre 740 Leit tartozik fizetni. Ezekon kívül letétbe helyezendő 150 lei, amely összeg, ha kártétel az illetőt nem terheli év végén visszafizettetik. Az ifjusági egyesületi, betegsegélyző és kurzusdíjak ezenfelül kb. 300 leit tesznek ki.

Internátusi díj egy évre 3200 (háromezerkettőszáz) lei és konviktusi díj 6000 (hatezer) lei, mely félévi előleges részletekben fizetendő szintén a beiratkozáskor és február 1-én. Kérhető havi részletekben való fizetés is.

Fenti árak ideiglenesen állapították meg, az előjáróság a végleges árakat, a piaci árakhoz mérve, szeptemberben állapítja meg és a díjaknak a viszonyokhoz való módosítása jogát fenntartja magának.

A konviktusi díjak egész évre kötelezők és a szülők (gyám) által megfelelő tanukkal (egyik lehet az illetékes lelkész) tanuzott

és kezesekkel kezeselt »Kötelezvény«-ben vállalandók el, melynek űrlapja a felvételi értesítéskor mindenkinek megküldetik és megfelelően kitöltve, aláírva a beiratkozáskor adandók be. *Aki a kötelezvényt a beiratkozás alkalmával be nem nyújtja, föl nem vétetik.*

Köteles minden hallgató magával hozni egy rend, a theol. hallgató hivatásához és szolgálatához elengedhetetlenül szükséges fekete ruhát és megfelelő egyéb ruházati és felszerelési cikket.

3. *Kedvezmények és ösztöndíjak.* Az intézet beiratkozott növendékeinek a következő kedvezmények és ösztöndíjak állanak szolgálatára:

Minden ref. vallásu theologus tandíjmentességet élvez.

Egyes hallgatók, indokolt kérésre, az egész globális leckepez 25 százalékáig a leckepez fizetése alól részben vagy egészben a tanári kar által felmenthetők. *Tekintettel a konviktus nehéz helyzetére, leckepez-kedvezményt csak az kaphat, aki a konviktusban étkezik.*

16 drb ösztöndíj a Bethlen-kollégiumtól járó fejedelmi alapítványból. (A mult évben fejenként 100 Lei volt.)

6 drb változó összegű egyházmegyei stipendium a gheorgheni, alba-iulia-i, târnava-i, aiud-i scaun-i, odorhei-i egyházmegyékből.

A jelzett ösztöndíjakért a folyamodványok a Bethlen-kollégium méltóságos Elöljáróságához, vagy az illető egyházmegye tanácsához címzendők, de mindenik a Fakultás igazgatóságához adandó be folyó évi *augusztus 10-ig*. A tanári kar ezenkívül alkalmi segélyeket is ad; ezekért az I. félévi kollokviumok letétele után kell folyamodni. Mindenki, aki bátmilyen segélyért folyamodik, folyamodványában köteles kijelenteni, hogy a tanári kar által részére kijelölendő intézeti vagy egyházi munkában készséggel részt vesz és enemü megbizásait pontosan teljesíti. E külön munkák nem fognak ellentétben állani pályájára készülésével, sőt azt fogják kiegészíteni s alaposabbá tenni. *Aki a jelzett időig nem folyamodik vagy nem jelentkezik — még ha a stipendiumot élvezte is, — eltávozottnak tekintetik s helye mással töltetik be. Akinek folyamodásához a megkívánt okmányok nem csatoltatnak, annak kérése nem vétetik figyelembe.*

4. *Beiratkozás.* A jövő tanévre való beiratkozások október hó 1—2 napjain lesznek. A tanári kar hathatósan figyelmezteti a hallgatókat, hogy ha mult évi tartozásukat be nem fizetik, be nem írhatók.

5. *Internátus.* A bennlakásra felvett ifjak beiratkozás és díj-fizetés után költözhetnek be. *Az összes ágyneműt az ifjaknak kell magukkal hozniok, valamint a konviktusba legalább 2—2 darab asztalkendőtt megjelezve, legalább 40×40 cm. méretben.,*

Szeptember 26. előtt az internátusba senki be nem költözhet.

6. *A konviktus.* A konviktusban a főzés október hó 3-án reggel kezdődik.

7. Az 1937—38. tanév ünnepélyes megnyitása október hó 3-án délelőtt 11 és fél órakor lesz a Fakultás disztermében.

8. A javító és pótkollokviumok szept. 27—28-án lesznek.

9. A theol. minősítő vizsga szeptember 30-án, a javító- és pót-alapvizsgálat szeptember 29-én tartatik meg; az előadások kezdete október 4.

10. *Minden tárgyú kéres külön iven, külön kérvényben adandó be.*

Esetleges tudakozódások a theol. Fakultás igazgatójához intézendők (Cluj. Ref. Theol., C. Marechal Foch 38.) Válaszbélyeg csatolandó.

A nyugdíjintézeti végrehajtó-bizottság ülése.

A végrehajtó-bizottság július hó 2-án tartotta ülését *Sulyok* István püspök urunk elnöklete alatt.

Tárgysorozat megkezdése előtt a nyugdíjintézeti végrehajtó-bizottság a nyugdíjintézeti ügyek előadójául *Vargha* László egyházkerületi számvevő előadót bizta meg, illetve ruházta fel.

Ezután előterjesztett a nyugdíjintézet 1936. évi zárszámadása, valamint a számadás felülvizsgálására kiküldött bizottság jelentése. A bizottság megállapította, hogy a nyugdíjintézet ügyvitele mindenben alkalmazkodik a rendelkezésekhez és az egész számadás a legrendesebben van vezetve. Megállapította a bizottság azt is, hogy a nyugdíjintézet vagyona bonitás tekintetében kifogástalan és hogy a nyugdíjintézet kötelezettségeinek a vagyon cimen kezelt tőke csonkítása nélkül tudott eleget tenni, jöllehet, hogy az elmúlt évben a lelkészi állámsegélyek csökkenése következtében nagy mértékben csökkent a tagdíj-bevétel is. Kedvező körülmény, hogy a nyugdíjintézet kölcsönei három egyházi kölcsön kivételével mind rendezettek.

A lelkészi nyugdíjintézet tőke állománya az 1936. év végén 7,633.224.— lei volt, és így a tőke az elmúlt év folyamán 110.620.— leivel emelkedett.

A zárszámadás tudomásulvétele és jóváhagyása után végrehajtó-bizottság több lelkész és lelkészözvegy nyugdíj és özvegyi ellátmány kérdésével foglalkozott és így *Bogdán* Lajos petin-i lelkész mellé, — miután végrehajtó-bizottság nyugdíjjogosultságát elismerte, — 1937 évi szept. hó 1-től kezdődőleg káplánt rendel ki és részére káplántartási segélyt folyósít. Ugyszintén elismerte *Holkó* József

parhidai lelkész nyugdíjjogosultságát is, megromlott egészségi állapotára tekintettel, és 1938. évi jan. 1-től kezdődőleg részére ugyan csak káplántartási segélyt folyósít, káplán kirendelés mellett.

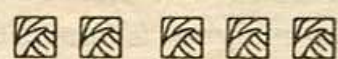
Megállapította végrehajtó bizottság özv. Gyenge Jánosné lelkészözvegy özvegyi ellátmányának jogosultságát is. Ugy szintén 1937. évi június hó 1-től, özv. Borbély Sándorné ciocai-i lelkészözvegy ellátmányának jogosultságát 1937 évi jun. 1-től, özv. Szabó Józsefné mediaşul aurit-i lelkészözvegy ellátmányának jogosultságát 1937 évi szept. 1-től és özv. Kovács Lajosné táuti lelkészözvegy ellátmányának jogosultságát 1937 dec. 1-től kezdődőleg.

Ezután végrehajtó bizottság több folyó ügyet és kölcsön folyósítás iránti kérelmet tárgyal.

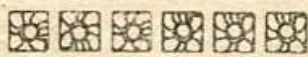
A nyugdíjintézeti alapszabály módosításának ügye a mostani ülésen nem került tárgyalásra, mert az egyházmegyei közgyűlések által letárgyalt módosítási javaslatok még nem dolgoztattak fel, és így azzal végrehajtóbizottság csak az ősszel tartandó ülésén szándékozik foglalkozni.

KÜLFÖLD

A budapesti egyházmegye a budapesti református háztartási alkalmazottak, vagy a vidékről a fővárosba jövő, helyet kereső leányok számára 16 személyt befogadó szép tiszta otthont rendezett be. Ez a Református Mártha Otthon IX. Török Pál-utca 4. sz. alatt van. Egy-egy leány 15 napig tartózkodhatik az otthonban. Napi szállás reggelivel 50 fillér (kb. 18 Lei).

HIREK

Az oradeai Lorántfy Zs. Egyesület június 23-án tartotta meg szokásos évi kirándulását a Baile Episcopia-ba, Csernák Béláné elnöknő vezetése mellett. Felejthetetlen testvéri találkozója volt ez a nap az egyesület tagjainak és a hozzájuk csatlakozói nőszövetségi tagoknak és férfiszövetségeseknek. Délelőtt az erdő szép tisztásán istentiszteletet tartottak, melyen Virág Lajos s. lelkész hirdette az ígét a VIII.

zsoltár alapján, délután pedig Makay György a tanoncotthon felügyelő lelkésze tartott előadást Bocskay Istvánról és vallásszabadsági harcáról. A többi időt fürdőzéssel, közös ebédéléssel és a természet szépségeinek élvezetével töltötték el. Kivitték a kedves kirándulásra az árvaház árváit is a diakonissza testvérek vezetésével.

Harangszentelés Ineuban

Az ineui reformátusok július hó 4-én szentelték fel két új ha-

rangjukat, melyeket a világháboru vett el tőlük. Az ünnepségre közlelről és távolról nagyon sokan jöttek össze s az egész napi ünnepségen részt vett a helybeli görög keleti egyház vezetője, továbbá a község elöljárósága, élükön a népszerű főjegyzővel. A fölszentelő imát Vadai Béla esperes mondotta, az ünnepi beszédet pedig dr Szabó Lajos egyházm. belmiszsiói előadó. A harang beszerzésének történetét Székely Ernő helybeli lelkész ismertette. Délben kétszáz teritékes közebed volt, melyen Vadai Béla esperes a királyra, dr Szabó Lajos az ineui reformátusok és görögkeletiek, továbbá békességes együttérzésre, Crişan görög keleti lelkész és Bulzan főjegyző Vadai esperesre és dr Szabó Lajos lelkészre üritették poharaikat. Délután ismét zsufoolásig megtelt a templom, mikor Molnár Károly lelkész hirdette az ígét. Közreműködtek még dr Soós István és D. Kiss Lajos előadással, az aleşdi énekkar és Lacák Erzsike énekszámokkal, Soós András karnagy hegedűszámaival, Demeter Franciska szavalattal és végül a helybeli lelkész mondott záró beszédet. A templomi ünnepély után a kitünő aleşdi énekkar dr Ujfalussy Gábor vezénylete mellett, valamint az oradeai Sztárai Mihály énekkar szólistái, Soós A. hegedű kísérete mellett, a kultúrteremben hangversenyt adtak a

nagyszámban megjelent ünneplőknek. Az egész harangszentelési ünnepség megrendezéseért és szép sikeréért minden elismerés az ineuiak agilis lelkipásztorát Székely Ernőt, feleségét, az ineui presbiteriumot és a nőszövetséget illeti.

Templomujítási ünnep Saldobaghiun. Junius 27-én vasárnap nagy ünnepségek színhelye volt Săldăbagiu de Munte község. A község református lakossága ugyanis minden elismerést megérdemlő áldozatkészéssel renováltatta a többszáz éves templomot és annak avatása folyt le most bensőséges, lélekemelő ünnepséggel. Növelte az ünnepség fényét, hogy az egyházmegye esperese Vaday Béla aleşdi lelkész is részt vett azon s megjelentek a testvéregyházközség ünnepén az oradea-i hívek is szép számban. Az ünnepségek délelőtt kezdődtek istentisztelettel, amelyen Vaday Béla esperes imádkozott, majd dr Szabó Lajos lelkész mondott ünnepi beszédet. Kiemelte a templom fontosságát és további buzgóságra hívta fel a gyülekezet tagjait. A Sztárai Mihály Vegyeskar hatásosan előadott éneke után Horváth István osztott urvacsorát a konfirmált ifjaknak, majd Kalmár László helybeli lelkész ismertette a templom-megnyitás történetét és felolvasta az adakozókat. Délután vallásos ünnepély volt ugyancsak zsufoolt templom-

ban, Könyves János sântion-i lelkész imádsága után Horváth István s.-lelkész hirdette az igét. Molnár Juliska, Demeter Franciska, Szebeni Lenke arattak nagy sikert. Az énekszámokat Soós András a Sztárai Mihály Vegyeskar kitünő karnagya kikerlte. Daróczi Lajos és Árvay Árpád előadások tartottak. Mindent egybevéve szép és feledhetetlen vasárnapja volt az egyház reformátusságának, amely megmutatta, hogy egyházáért

áldozatokat is tud és akar hozni. Egyben azt is bebizonyították, hogy nagy szeretettel állanak fiatal, lelkes lekipásztoruk, Kalmár László mellett, aki két év alatt új lendületet vitt a sáldábagiu-i reformátusok életébe.

Orgonázni tudó nyugdíjas tanító, mint kántor, szept. 1-től alkalmazást nyerhet. Érdeklődőknek bővebb felvilágosítást ad Ref. lelkészi hivatal Vama, jud. Sätmar.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

4505—1937-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak.* 4105—1937-II. sz. körrendeletben elrendelt egyházkerületi szünidei tanítói tanfolyam, közbejött akadályok miatt elmarad. Oradea, 1937 július 10. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

4275—1937. sz. KÖRLEVÉL. *Nt. esperesi és az összes kebelbeli lelkészi hivataloknak.* A vallás- és szépművészeti miniszter úr 10739/2059—1937. sz. leiratával mihez tartás és szigorú alkalmazkodás végett közli a történelmi műemlékek bizottságának hozzáintézett 207-a)-c)—1937. sz. rendeletét. A miniszter úr felujtván a múlt évi 2879. sz. körrendelet rendelkezéseit, szigorúan meghagyja az érdekelteknek, akár egyházközségek, akár egyesek legyenek is azok, hogy a történelmi műemlékeket képező ingatlanok (templomok) se nem rombolhatók, se ki nem javíthatók másként, mint a műemlékek felügyelő-bizottságának engedélye alapján, továbbá a történelmi műemlékeket képező templomok, vagy más hasonló épületek mellé újak építése, annál inkább azoknak lerombolása nemcsak tilos, hanem a büntető törvénykönyv 322. §-ába foglalt büntetéssel büntetettetik.

A történelmi műemlékek bizottsága technikai kérdésekben ingyen áll az érdekeltek rendelkezésére s mindenkor megfelelő utasítást ad, hogyha esetleg régi templomok helyett újakat akarnak építeni, hogy ezeknek építése a műemlékek nagy értékének megőrzése mellett miként végezhető. Oradea, 1937 július hó 6. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Jud. Bihor

Tinca

romani

25 bani Posta

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon be ül fogadtnak el.

Nt. LEKÉSZ URAKNAK sz. FIGYELMÉBE AJÁNLOM

református papi szabóságomat

Felelősséggel készítek ORLE. (Szánthó) palástot; palást-átalakítást, u. m. selymezést, lerakást. A palást-árak főveggel együtt minőség szerint **2500—5500**-ig változóak. Távolabbi paróchiákra személyesen is elmegyek. Postai megrendelést pontosan teljesítek. Esetleges információért a helybeli lelk. hivatalhoz szíveskedjenek fordulni.

Tisztelettel:

ALAPÍTÁSI ÉV 1897.

CSAPÓ LAJOS
papi szabósága

SATU-MARE, Ștefan cel mare No. 7.

Egyházkerületünk kiadásában megjelent
KISBETŰS HANGJEGYES ÉNEKESKÖNYV
színes és fekete vászonkötésben ára 60 Lei

KÁLVIN-KÖNYVNYOMDA

Tulajdonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Károly

ORADEA, STRADA Dr. LAZAR AUREL 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületben

Nyomatott a Kálvin-nyomdában Oradea.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Pietr. Craiului Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye.

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Református Püspöki Hivatal Oradea,
Strada Alexandrii 31.
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

A lelkeszi javadalmak értékeléséhez.

A nyugdíjintézet ujjaszervezésével az egyes lelkeszi és tanítói értekezleteken és az egyházmegyei közgyűléseken kívül e lapban is széleskörű és sokoldalú megbeszélés történt, melyek bő alkalmat adtak arra, hogy a közvélemény ismeretessé váljék és az egyházkerületi közgyűlés egységes alapszabályt alkosson. De annál kevésbé irányult a figyelem a nyugdíjintézet tulajdonképeni alapjára: a javadalmak értékelésére. Pedig egyáltalán nem közömbös, hogy ki mennyi járulékot fizet és a járulék megállapítása miképen történik.

Az egyházkerületi közgyűlés által kiküldött bizottság az espresek bevonásával felértékelte a javadalmakat, melyeknek — a lelkeszeknél — leglabilisabb része a stóla jövedelem. Nemcsak azért labilis ez, mert a bizottság rendelkezésére állott adatok szerint legkevésbé, sőt szinte teljesen ellenőrizhetetlen, hanem azért is, mert maga az érdekelt lelkesz sem tudja biztosan, hogy mennyi lesz a következő évben. Csak egyet tudunk, hogy évről-évre kevesebb, mert hivatásunk szegényedésével egyre több az ingyen végzett szolgálatok száma.

Éppen azért nem egészen indokolatlan az a vélemény, hogy leghelyesebb volna a stólát fel se venni a javadalom értékelése alkalmával. Mivel azonban a nagyobb egyházakban a stóla lényeges részét képezi e jövedelemnek, elhagyásával a járulékok megállapításánál az alapnak egy jelentős része kicsusznék és az elvesző rész a kisebb egyházak lelkeszeinek terhére hárulna, ami igazságtalanság lenne. De éppen olyan igazságtalanság az is, hogy a nagyobb gyülekezetekben a stóla olyan mértékben képezze a járulékok kivételének alapját, mint a mostani értékelésnél történik. Egyfelől azért, mert a járulékok alapjának egy jelentős részül egy nagyon bizonytalan javadalom szolgál, másfelől pedig azért, mert a *mai megállá-*

pitás nem egyforma kulcs, vagy megítélés szerint történt. Egyik egyházmegyében pl. a lélekszámot vették alapul, ugyanannyi lelt állapítva meg, ahány lélek van a gyülekezetben, másokban már teljesen becslés szerint, hogy ne mondjuk: találomra állapították meg. De épen a megállapítás ilyen módja t. i. a becslés miatt egy ugyanazon egyházmegyében is fordulnak elő aránytalanságok. Így aztán olyan eset is történt, hogy (két egyházmegyében) egyik egyházközségben háromszor annyi összegben állapították meg, mint egy másik egyházközségben, ahol pedig inkább több, mint a melyben háromszorosra értékelték.

Az ilyen, vagy hasonló egyenlőtlenségnek lehető megszüntetése nagyon egyszerű módon lehetséges. *Minden egyházközségben a valóságos adatok: a keresztelesek, esketések és temetések száma alapján állapíttassék meg az egyházkerületi stóla szerint.* Ez természetesen csak akkor közelítené meg a pontosságot, ha nem egy, hanem öt évi átlagot vennének számításba és az ingyenes szolgálatokra egy bizonyos százalékot leütnének. Az egyházkerületi stóla ellen nem lehet jogos az az ellenvetés, hogy néhány városi gyülekezetben nagyobb a stóla a kerület által megállapítottnál, mert egyik helyen a hivek önként fizetnek, kiki anyagi erejéhez mérten anélkül, hogy a hivatalosan megállapított stóláról tudomásuk is lenne, más helyeken pedig a városi élet nagy drágasága teszi indokolttá, hogy a presbiterium magasabb összegben állapította meg, főképp pedig arra szolgál, hogy a nagy számú ingyenes szolgálatokat ellensúlyozza. Ezek a szolgálatok aránytalanul nagyobb számúak, mint a kisebb gyülekezetek lelkészei és épen őket tehermentesítik, mert rendszerint a falukról a városba bement, elszegényedett emberek temetésénél állanak elő, kiket sokszor szegényházakban, kórházakban temetnek el a városi lelkészek nemcsak ingyen, hanem kiadással, mivel kocsin, villanyosan kell menni a távoli temetőbe és vissza. Lehetetlen azt kívánni, hogy az így ingyen szolgáló lelkész még azzal is ráfizessen, hogy ezek után a szolgálatok után még nyugdíjárulékot is vessenek ki rá. Hogy a kételkedők fogalmat alkossanak, mily nagy az ilyen szolgálatok száma, tudunk gyülekezetet, melyben egy félév alatt 56 % volt az ingyenes temetés, de hallottunk még nagyobb százalékról is.

Az így történő megállapításhoz nem szükséges bizottságot összehívni, mert az adatok az egyházlátogatási jegyzőkönyvekben rendelkezésre állanak az esperesi hivatalokban és csak számszerű munka az egész. A nyugdíjintézet, vagy akár az eddigi számítások felől sincs mit aggódalmaskodni, mert a végeredményen alig változtathat lényegesen, de feltétlenül igazságosabb lenne, mint a

mostani és az érdekeltekben megnyugvást keltene, ami — az ugyanis különböző véleményt és kifogást létrehozott eléggé izgatott érdekelt közvéleményben — semmi esetre se lehet mellékes.

Debreczeni István.

Ifjuságunk lelki gondozása.

I.

Gyülekezeteink vezetőségének és egyházszerető tagjainak szemében ifjuságunk ma a vádlottak padján ül. Ifjuságunknak az a nagy többséget alkotó része, amely városban a sporttereket, szórakozóhelyeket, falun a korcsmákat, fonókat tölti meg, — míg a templomnak képes ez az ifjuság hónapokon, sőt horribile dictu — éveken keresztül feléje se nézni. Nagyon kevesen vannak ifjaink és leányaink között olyanok, akik ragaszkodnak egyházukhoz. Ezek is adott esetben, szinte szégyenlik, sokszor pedig meg is tagadják ezt a ragaszkodást.

Vannak vezetők, akik az ifjúságot — úgy érzik — meg tudják érteni. Ezek a »korszellemmel« mentik az ifjúságot és azt ültetik a vádlottak padjára. A »kor szelleme« hozta magával azt a nem annyira egyházellenes, mint inkább az egyházzal szemben közömbös magatartást, mely ifjuságunkat is annyira hatalmába kerítette.

Mások gazdasági okokban, a világválságban, közelebbről pedig ifjuságunknak kisebbségi sorsunk határozta körülményeiben keresik a bajok gyökerét.

Kétségtelen, hogy figyelembe kell venni a külső körülményeket, ifjuságunknak — mondjuk — korszellem által meghatározott, lélektanát. Mert való, hogy a városi ifjúságot a divaton, mozin, sajtón, személyes propagandán, a falusi ifjúságot pedig részben a sajtón, főképpen azonban a várossal való érintkezésen keresztül, az eszmék, irányelvek, életfelfogások, világnézetek, tömegei ostromolják. Ezek azonban, és különösen a falusi ifjuság lelkében ritkán idéznek személyes, öntudatos döntést elő, egyik vagy másik eszmeáramlat mellett. Az eszmeáramlatok zürzavarában képtelen világosan látni. Határozatlanná válik, aminek aztán az lesz a következménye, hogy minden kritikai képessége elvész és nem is kíván dönteni semmiféle eszme mellett vagy ellen. Miután pedig az egyház tanítását is csak egyik emberi eszmeáramlatnak látja, az egyház mellett vagy ellen sem. Így áll előttünk az ifjuságnak az a többé kevésbé léha, tartalmatlan, csak külsőségekért, csillogásért, szórakozásért, hiu dicsőségért, sportsikerekért lelkesedő, virtuskodó,

legénykedő tipusa, amely felé a vádak özöne zudul az érettebb és komolyabb felnőttek részéről.

Mindenek előtt és mindennél fontosabb azonban, hogy lássuk meg végre világosan, hogy a világnézeteknek és eszmeáramlatoknak, a féktelenségeknek és zabolátlanságoknak mai zürzavara mögött, szervezett nagyhatalom áll. A Sátán birodalma, amelynek éppen az a terve, hogy összekuszáljon, szétziláljon és aztán jellemtelenné, gerinctelenné és végül magáévá tegyen minden emberi és legelőször is minden ifju lelket.

Ezért nem vezet célra semmiféle tudományos, felvilágosító »népnevelő» kiképzés, felolvasás, előadás az ifjuság nevelésében, ami — ha nem válik öncéllá — mind nagyon hasznos és szép a maga nemében. Mert itt nem az értelem világáról, hanem a léleknek világáról, itt a legnagyobbbról van szó: A lelkek üdvösségéről.

II.

Annyifelé hangoztatják, panaszzolják, hogy milyen nehézségekkel kell küzdeniök az ifjúsággal végzett munkában. Mindenki érzi ennek a munkának szükségét, de számtalan próbálkozás, kísérletezés, kudarc keserü emléke kísért, amikor arról a nehéz kérdéstről van szó, hogy hogyan lehetne élénkké, életteljessé tenni az ifjúsági munkát. Az ifjuság közönbössége minden lelkesedést megöl. Nem érdeklődik semmi iránt, ami kapcsolatos az egyházzal, hacsak egyházi bált nem rendez az Ifjúsági Egyesület vagy Nőszövetség.

Ha egyházi táncmulatságot nem, de valamilyen műkedvelő előadást feltétlenül rendezni kell, hogy a munka ne legyen egyhangu, unalmas, főképpen pedig, hogy a tagoknak valami olyan elfoglaltságot nyújtsanak, ami érdeklődésüket ébren tartja. Mikor aztán vége a műkedvelő előadásnak, vége az érdeklődésnek, szétszéled minden. Ha pedig nem is széled szét a társaság, valami olyan szellem lesz urrá felette, mely talán illik műkedvelőkhöz, de nem illik sem keresztyén ifjakhoz, sem keresztyén leányokhoz.

Nagyon sok lelkipásztor panaszkodott, hogy a Református Dalárdának a programján — mert a Dalárdában tömörült az ifjuság — szerepel énektanulás, előkészület és minden más szükséges kellék, csak éppen a Szentírás nem szerepel. Sok helyt elő sem merik venni a Bibliát, arra pedig talán nem is gondoltak, hogy a próbák előtt és után talán imádkozni is kellene.

És ahol sem Ifjúsági Egyesület, sem Dalárda nincs? Néhol a Nőszövetség munkájában vállalnak részt fiuk és leányok. Szolgálnak a rendezések alkalmával. Bibliaórákra már kevesebben járnak.

Vajjon van-e fogalmunk arról, hogy vasárnapról-vasárnapra Istennek szent napján milyen óriási százaléka az ifjúságnak hiányzik

az istentiszteletről, bibliaórákról, hiányzik a csendes óráról, a Biblia mellől az Istennel való találkozás alkalmairól?! *Mit tegyünk*, hogy megállithassuk azt a romlást, mely ifjuságunk hitetlenségén keresztül, ifjuságunkra, egyházunkra, népünkre, jövendőnkre szakad? *Mit tehetünk?*

De vajjon *teszünk-é* valamit? És vajjon érezzük-é, hogy ezen a téren a legégetőbb, legsürgősebb, legfontosabb: cselekedni, áldozni? Belátjuk-é, hogy nem elég csak vádolni akár az ifjuságot, akár a korszellemet, akár önmagunkat? A szomorú tényeket nem lehet azzal sem menteni, hogy hivatkoznak a nevelésnek arra a lezüllesztésére, mely abból származott, hogy divatos jelszóvá tették az ifjuságért való lelkesedést. Hogy bálványá avatták az ifjuságot. Bálványá, melynek szemei kinyitlak, igényei hihetetlenül megnöttek, önmaga dicsőítése az eget ostromolja, kapzsisága és kegyetlensége az édesanyáknak, szülőknek verejtékét, könnyét, véleményét, nem ismeri és el nem ismeri.

Tényekkel szemben hiábavaló minden érvelés. A fába vert szögnek meglátszik a helye, ha kihuzzák. Egy szétmorzsolt rózsaszálat nem lehet összeragasztani. Megtörtént. Valami megtörtént. Az ifjuság *ilyen*. *Csak egy jóvátétel létezik: Jézus, a Krisztus.*

(Folyt. köv.)

Orth Győző.

A református templom és a kereszt.

Sokat foglalkoztatta mostanában a magyar reformátusság nagy közösségét a kereszt, mint vallási jelvény. Napilapokban, vallásos folyóiratokban sok vélemény hangzott el e kérdés felül, mellette és ellene egyaránt. Különösképen Magyarországon indult meg egy olyan mozgalom, amelynek hívei és apostolai fennen hangoztatják, hogy a református és katolikus felekezetek közötti ellentétek kiküszöbölése céljából nagyon üdvös lenne, ha épen a reformátusság tenné meg az első lépést engedékenységgel s a testvériesség és jó békesség kifejezéseken templomain kicserélné a csillagot az egyetemes keresztyén egyház jelvényével: a kereszttel. Az irányban komoly kezdeményezést kívánt foganatosítani a Budapest-külsőlipót-terézvárosi egyházközség presbitériuma, amikor elhatározta, hogy ujonnan építendő templomára a keresztet óhajtja feltétni.

A budapesti egyházmegye közgyűlése június 23-án foglalkozott a fentemlített egyházközség presbitériumának határozatával. Nagyon bölcsen ezt a határozatot nem hagyta jóvá. Elvi jelentőségű határozatát többek között a következőkkel is indokolja: »A többségben

katolikus lakosságu Magyarországon a kereszthez olyan róm. kat. vallásos gyakorlatok fűződnek (keresztvetés, térdelés, a kereszt-csokolása, a keresztben a feszület alkalmazása, ékszereknek készítése, egy-egy keresztnek búcsuhellyé nyilvánítása), amelyek református vallásos gyakorlatainkkal összeférhetetlenek és kívánatos, hogy egyházunk kegyességi formái idegen kegyességi formákkal össze ne zavarodjanak. A kereszt Magyarországon (nem úgy, mint más európai népeknél) az evangélikus testvéregyház felfogásától eltekintve róm. katolikus jelvény, amely nemcsak religiózumot, hanem politikumot is fejez ki. A keresztnek, mint nyilvános jelvénynek használatbavétele jelen viszonyaink között *a viszály magvát hintené el*, mert a jelvény használatának az a természete, hogy egyeduralomra törekszik és ha a kettő: a csillag és kereszt nincsen szervesen összekapcsolva, akkor megosztja pártokra az egyháztagokat is.

A budapesti egyházmegyének ez a fontos határozata bizonytal álláspontjuk felülvizsgálására fogja birni a kereszt — szóvivőit.

Dogmatikai szempontból nincs is ellenvetés a keresztnek, mint jelvénynek használatával szemben. Mert Krisztus épen úgy hordozta a mi bűneinknek súlyos keresztjét is, mint a kat. testvérekét. De a kereszt a magyar protestantizmus, szűkebb értelemben a reformátusság történetében igazán sok és nehéz keresztre emlékeztet Református egyháztagjaink lelkében ott él az a történelmi valóság, hogy véres és áldozatos harcokat kellett vivnia őseinknek vallásuk szabadságáért épen a kereszties egyházzal szemben. Aztán nem tud napirendre térni a református ember afelett, hogy a mi papjaink által megkötött házasságot kat. testvéreink megvetendő ágyasságnak tartják. Mi papok s a műveltség magas fokán álló laikusaink esetleg felül tudunk emelkedni e kicsinyességeken s nem is tartanánk helytelennek a kereszt-jelvény használatát templomainkon, de a hagyományaihoz és apáinak örökeihez hajlithatatlan tisztelettel és szeretettel ragaszkodó egyháztagjaink feltétlen megalkuvásnak tekintenék e lépést s esetleg egyházunkban a bomlás folyamatát indítaná meg.

Felteszem a kérdést azoknak, akik a kereszt-jelvény meggyőződéses hivei, hogyan gondolkoznak: vajjon, ha megfordítva, a csillag-jelvény általánosításáról lenne szó, mit gondolnak: a katolikus atyafiak minden ellenvetés nélkül felcserélnék évezredes kereszt-jelvényüket a csillaggal? Nem hiszem! Pedig mielőtt ennek a mozgalomnak hiveivé lettek, meg kellett volna kísérelniök, ha jó reformátusok, hogy a csillag-jelvény általánosítsák.

Hagyjuk tehát csak, hadd ragyogjon továbbra is a mi templomaink tornyán a csillag. Ma még a történelemben olyan közel va-

gyunk a XVI. és XVII. század nagy vallásszabadság harcaihoz, hogy korai minden törekvés, mely a kereszt-jelvény egyetemességét célozza s annak erőszakolása feltétlen a református egység megbomlását idézné elő.

A budapesti egyházmegye bölcs határozata tegyen pontot e buzgólkodások végére s az egész kérdést az újra felvétel fenntartásával tegyék el jobb, alkalmasabb időkre.

Oradea.

MAKKAY GYÖRGY
s. lelkész.

| KÜLFÖLD |

A németországi hitvalló ev. református egyház lelkészei hitét az utóbbi idők igen megpróbálják. Jun. 20—21-én 27 vezető egyéniségét tartóztatták le a hitvalló egyháznak, 30-at már előbb letartóztattak. 4 pap gyűjtőtáborba került, 5 lelkész és 1 világi vezető várja kihallgatását. 30 lelkésznek és az evangélikus egyházak testvéri tanács 3 tagjának megtiltották, hogy prédikáljanak, vagy nyilvánosan beszéljenek. A letartóztatottak neveit jun. 20-án vasárnap a szószékről felolvasták a híveknek. A katolikus Manthe Alfons szerzetest 5 hónapi börtönre ítélték, mert azt mondta, hogy »Spanyolországban és Oroszországban lerombolják a kőtemplomokat, de ezeket könnyű újjáépíteni, míg amidőn a német ifjuság lelkét megmérgezik, az alig helyrehozható baj.«

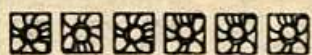
Oroszországban, Thilisiben (a régi Tiflis) Sztalin 78 éves édesanyja május 2-án az orosz husvét alkalmával részt vett a templomi istentiszteleten, miután 20 évig került mindenféle egyházi kapcsolatot. Megjelenése valóságos ijedelmet keltett, úgy hogy sokan el is hagyták a templomot, hogy a hatóság megtorlását esetleg elkerüljék. Miután a lelkész megnyugtatta híveit az istentisztelet zavartalanul folyt tovább. Sztalin értesülvén az esetről, kérte anyját, hogy olyan helyen látogassa a templomot, ahol jelenlétét nem veszik észre. Sztalin anyjának a tette annyival inkább méltó a felémeltésre, mivel ezer rubelt adományozott a Tiflis-i templom javítására.

Spanyolország. A polgárháború sok ezer gyermeket tett árvává. 140000 gyermek menekült Katalóniába. A quäkerek segítő állomása több hónap óta működik Barcelonában. Tortosában, Valenciában és Alkazarban, Burgosban és Irunban ruhákat osztottak szét. Barcelonában pl. 1273 gyermeknek osztottak ki élelmi segílyt, és 1117 felnőttnek (összesen 2390 személynek), *egyetlen hét alatt.* Egy

munkásnegyedben felállított élelmezési helyen 600 gyermek kap mindennap 1 liter tejet, cukrot és egy csomag kétszersültet. Más helyen ismét 200 tüdőbajos és skrofulás gyermeknek osztanak ki tejet.

A genfi Szent Péter templom (Kálvin temploma) állandóan nyitva van azok számára, akik napközben imádkozni akarnak oda betérni. A templomot sok idegen látogatja és hogy ez a zaj ne zavarja az imádkozókat, ezt a mellékhajóban levő kápolnát vastag függöny zárja el a templom másik részétől. New-Yorkban a Szt.-János templom szintén nyitva áll az áhitat percei után vágyók számára. A genfi egyháztanács elhatározta, hogy ezután az adakozás a prédikáció után lesz.

M. K.

HIREK

Felvétel az Oradeai Ref. árvaházba. Az oradeai Lorántfy Zsuzsanna Jótékony Egylet által fenntartott Református Árvaházba felvétetnek oly negyedik évüket már betöltött, de nyolc évnél még nem idősebb fiú és leány-árvák, akiknek szüleik egyházkerületünk területén éltek. Első sorban apátlan-anyátlan, teljesen árvák, másodsorban félárvák vehetők fel. A kérvényhez csatolandók: 1. Születési bizonyítvány (állami anyakönyvi hivataltól). 2. Keresztelési bizonyítvány. 3. Szülők halotti bizonyítványa. 4. Lelkészi ajánlólevél és értesítés az árva családi és vagyoni helyzetéről; fél árváknál a lelkeszi hivatal igazolja, hogy az árváról az élő apa, vagy anya miért nem tud gondoskodni. 5. Állampolgársági bizonyítvány. 6. Orvosi bizonyítvány, hogy a gyermek egészséges. 7. Ujraoltási bizonyítvány. 8. Teljesen árváknál a gyám, félárváknál az élő szüle, vagy gyám az illetékes lelkész előtt kiállított nyilatkozata, hogy a felügyeletijog gyakorlását átengedi az Árvaháznak az árva 18 éves koráig; továbbá, hogy az Árvaházzal szemben semmiféle igényt nem támaszt s a gyer-

meket gondviselésébe vissza veszi, ha az árvát meg nem felelő magaviselete miatt az Egylet az Árvaházból kizárja. — A kellően felszerelt kérvények a Lorántfy Zsuzsanna Jótékony Egylet Elnökségéhez címzetten küldendők a Református Lelkészi Hivatalba: Oradea-Olosíg. Beadás határideje: 1937 aug. 15.

A caransebeş-i, alig száz lelket számláló kicsiny gyülekezetünk, fajához, egyházához és hitéhez ragaszkodó szívével óriási erőfeszítések között, lelkes lakot épített és templomot emelt a nagy Isten dicsőségére. Már állanak a falak s a falakon rajta a tető, de minden erőforrása kiapadt, a végső munkálatot nem tudván bevégezni, nem hangozhatik fel abban az Istent dicsőítő zsoltár s az ige áldott forrása az Isten után szomjazó lelkek előtt nem nyitható fel. Mint kiapadhatatlan forráshoz a lélek által megtermékenyült testvér gyülekezetekhez és azok nemes szívü vezetőihez és tagjaihoz fordul s a nemes cél megvalósításához a testvérek segítő kezét és szívét kéri. A magam részéről, amikor e kicsiny gyülekezet nemes célt szolgáló kérését lelkész testvéreim és a

presbitériumok előtt tolmácsolom: felkérem gyülekezeteink lelkészeit és presbitériumait, hogy e hitünk várának megépítéséhez egy-egy vasárnapi persely pénz adománnyal járuljanak hozzá. Kérem adományaikat küldjék közvetlenül a caransebeş-i lelkészi hivatalnak. Adományaik összegéről és elküldéséről jelentésüket 1937 szeptember 1-ig hivatalomhoz kérem megküldeni. *Sulyok István* s. k. püspök.

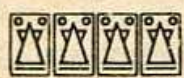
Értesítés. Értesitem lelkész, tanár és világi testvéreinket, hogy könyvem: *Akik kősziklára építettek*, a napokban elhagyja a sajtót és szétküldése, a megrendeléskor nyilvánított feltételek mellett, meg fog kezdődni. Mindennemű megkeresés, reklamáció vagy utánrendelés az Ifjú Erdély iratterjesztéséhez (C. M. Foch 38.) küldendő. Cluj, 1937 jul. 9. Dr Nagy Géza teol. tanár.

Egyházmegyei gondnokválasztás. A banati egyházmegyében az egyh. m. gondnoki tisztségre a presbitériumok egyhangulag dr. Szathmáry Lajos világi tanácsbíróvá választották meg. Ugyanekkor e. m. tanácsbíró Major Béla reşitai egyháztag, tanító képviselő Kicsi József lugoji tanító lett. Ugy az új gondnokot, mint a többiek szíves örömmel üdvözljük.

A nyári szünidőre lelkész mellett kisegítői munkát vállalna, esetleg gyermekeket tanítana ellátásért és kevés díjért úrszéki szolgálatban gyakorlott II. éves theologus. Megkereséseket a timişoarai lelkészi hivatal közvetíti.

Társszerkesztők:

Ardai Aladár, Bokor Sándor,
Boruzs Lajos, Tóth Zsigmond.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

4501—1937. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli lelkészi hivatalnak.* Bihorvármegye prefektusa útján közölt belügyminiszteri 39134—1937 sz. rendelet alapján szíves figyelmébe ajánlom az E. T. I. 143 §. D) szakaszának f) pontját, amely a lelkészeknek politikai pártküzdelmekben való részvételtől tartózkodását szigorúan előírja és megköveteli. Igen természetesen, hogy ez a figyelmeztetés nem érinti a lelkészek politikai véleményalkotásának a szabadságát, de megvédeni kívánja a politikai pártküzdelmek hevességétől és tisztátalanságától a lelkészi palástot. Oradea, 1937 július 14. Atyafiságos szeretettel: *Sulyok István*, sk. püspök.

Pályázat tanári állásokra. A satu-marei református főgimnázium igazgatótanácsa pályázatot hirdet a következő főszakos tanári állásokra: román, magyar, francia, német nyelv, történelem, földrajz, filozófia, mennyiségtan, természettan, vegytan, természet-

rajz, ének-zene. Okmányokkal felszerelt kérések augusztus 1-ig küldendők be a főgimnázium igazgatóságához.

Pályázati hirdetés. Az Eriului ref. egyh.-megye kebelébe tartozó Valea lui Mihai-i református egyház presbitériuma, pályázatot hirdet a II. sz. helyettes fitanítói állásra azzal a kijelentéssel, hogy a szolgálatban jól működő tanerőt egy év leteltével véglegesíti, sőt ha a pályázó esperesi bizonyítvánnyal és inspektori látogatási jegyzőkönyvvel beigazolja, hogy egyházi szempontból legalább jeles, állami szempontból kifogástalan eredménnyel működik, az állandósítása már választáskor megtörténhetik. **J a v a d a l o m:** az egyházi törvények által előirt törvényes fizetés és megfelelő korpótlék, az egyház pénztárából havonként fizetve, lakás mely áll két szoba, konyha és kamarából álló helyiségekből. **K ö t e l e s s é g:** a reábizott osztály, vagy osztályok vezetése, tanítása. Vasárnapiiskola vezetése és a belmisszió minden ágában való segédkezés. Akadályoztatás esetén orgonista kántornak templomban orgonával való helyettesítése, ugyszintén temetéseken való helyettesítés. Pályázhatnak: román állampolgársággal és megfelelő képesítéssel bíró fitanítók. Az orgonázásban való jártasság feltétlen megkívántatik. Román nyelvtudás és oklevél érvényessége az 1935 d) e. k.-i határozat szerint igazolandó. Megjegyezni kívánjuk, hogy amennyiben megfelelő képesítéssel bíró fitanító nem lesz, az állás orgonázni tudó női tanerővel lesz betöltve. Pályázati kérvényüket a fenti követelményeknek megfelelő férfi és női tanítók a Református Lelkészi Hivatalba, Valea lui Mihai, jud. Sălaj küldjék a hirdetés megjelenésétől számított három hét leforgása alatt. Presbitérium 102—1937 sz. Esperesi szám: 1250—1937.

Pályázati hirdetés. A tarcea-i ref. Egyháztanács a megüresedett helyettes kántortanítói állásra pályázatot hirdet a következő feltételek mellett: **Fizetés:** 1. Természetbeni, a kor igényeinek megfelelő lakás, gyümölcsös és veteményes kerttel. 2. 20 hold föld (1200 □-ölével számítva) melynek adóját az egyház fizeti. 3. 8 legeltetési jog. 4. 8 m³ tűzifa beszállítva. 5. 21 hl. és 60 l. rozs kántori fizetés a hivektől. 6. Minden iskolás gyermek után 30 l. cca. 12 hl. rozs a szülőktől. 7. Beiratási díj minden gyermek után 25 lei cca. 1000 lei. 8. Stóla az egyházkerületi határozat szerint. **K ö t e l e s s é g:** I—VII. osztályok állami és egyházi tanterv szerinti tanítása; kántori szolgálat végzése harmóniummal; dalárda vezetése; belmissziói ügyekben segédkezés és egyházi jegyzőkönyv vezetése. Pályázhatnak törvényes kántortanítói oklevéllel rendelkező, román vizsgával bíró férfi és nőtanítók. Román nyelv tudás és oklevél érvényessége az 1935 d) e. k.-i határozat szerint igazolandó. Pályázati határidő 1937 augusztus 10. Kérvények mellékletekkel együtt Lelkészi Hivatalhoz küldendők: Tarcea, jud. Sălaj. Esperesi szám: 1288—1937.

Pályázati hirdetés. A mișcai ref. egyháztanács pályázatot hirdet, helyettes tanítónői állásra az 1937—38. isk. évre. **J a v a d a l o m:** 1. Lakás, kerttel. 2. 8 hold 492 □-öl szántóföld haszonélvezete, adóját egyház fizeti. 3. Készpénz 14.000 lei. 4. 4 erdőjog.

5. 4 legelőjog. Kötelesség: Presbitérium által kiszabott osztályok vezetése, belmissziói, társadalmi munkákban segédkezés, szükség esetén kántor-tanító helyettesítése. Pályázhatnak román vizsgával bíró okleveles tanítónők, akik a 3003—1935-II. sz. püspöki körrendeletnek megfelelnek (Ref. Lapja 1935 jul. 1. sz.). Személyes megjelenés esetén költségeit csak a megválasztottnak téríti meg egyház. Pályázatok beadásának határideje, a hirdetés megjelenésétől számított két hét. Pályázatok a mișca-i ref. Lelkeszi Hivatal címére jud. Bihor küldendők. Presbitérium. Esperesi szám: 1260—1937.

4306—1937-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak.* Tudomásvétel és mihez tartás végett közlöm a nemzeti nevelésügyi minisztérium 58952—1937 sz. rendeletét. »In legătură cu dispozițiunile art. 30 din Legea Invățământului particular, avem onoare a vă aduce la cunoștință că Ministerul Finanțelor, Direcțiunea Timbrului, în urma intervențiunii acestui Departament prin adresa Nr. 443835—1937 ne comunică că decretule de numire pentru angajarea personalului didactic dela școlile confesionale sunt scutite de impozitul proporțional de 1·40% prevăzut de legea timbrului, în speță nefiind vorba de contracte intervenite între părți, întrucât numirile se fac pe baza unui regulament al acestor școale aprobat de acest Departament.« — »A magánoktatási törvény 30. fejezetének intézkedéseivel kapcsolatban van szerencsém tudomására hozni, hogy a pénzügyminisztérium bélyegügyi igazgatósága ezen tárca közbenjárása folytán 443.835—1937 sz. átiratában közli velünk, hogy a felekezeti iskoláknál tanszemélyzet alkalmazására vonatkozó kinevezési rendeletek mentesek az 1·40% arányos adó alól, amit a bélyegtörvény előir, miután ez esetben nincs szó a felek között kötött szerződésről, mivel a kinevezések ezen iskolának, ezen tárca által jóváhagyott szabályzata alapján történik.« Az act de angajamentek tehát a jövőben csak következőképen bélyegzendők fel: eredeti példány 27+2, másolati példányok 7+2 lei. Oradea, 1937 jul. 18. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, sk. püspök.

4650—1937-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* A minisztérium 116558—1937 sz. a. arról értesít, hogy a sálištei tanfolyamon nem jelentek meg az összes behívott tanerők. Figyelmeztetem az összes behívottakat, hogy a minisztérium csak hivatalos iratokkal jól igazolt elháríthatatlan akadály esetén ad felmentést és, hogy a meg nem jelenés büntetése az autorizáció megvonása. Aki tehát nem teljesen biztos abban, hogy a beterjesztett orvosi bizonyítvány adatait esetleges ellenőrző orvosi vizsgálat is igazolja, haladéktalanul jelenjék meg a tanfolyamon. Egyben figyelmeztetem mindazokat a korhatáron aluli tanítókat, akiknek még román vizsgájuk nincs, hogy behívás nélkül is jelentkezzenek a tanfolyamra, s kérjék a tanfolyam végén levizsgáztatásukat, mert egyébként a jövő iskolai évtől kezdve velük szemben a vonatkozó kerületi határozatokat kénytelen leszek végrehajtani. Oradea, 1937, jul. 18. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, sk. püspök.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Jud. Arad Cermeiu

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

NÉ. CELKÉSZURAKNAK sz. FIGYELI MÉBE AJANLOM

református papi szabóságomat

Felelősséggel készíték ORLE (Szánthó) palástot; palást-átalakítást, u. m. selymezést, lerakást. A palást-árak fővellegel együ l minőség szerint **2500—5500**-ig vállalkozók. Távolabbi paróchiákra személyesen is elmegyek. Postai megrendelést pontosan teljesíték. Esetleges információért a helybeli lelk hivatalhoz sziveskedjenek fordulni.

Tisztelettel:

ALAPÍTÁSI ÉV 1897.

CSAPÓ LAJOS
papi szabósága

SATU-MARE, Ștefan cel mare No. 7.

Egyházkerületünk kiadásában megjelent
KISBETŰS HANGJEGYES ÉNEKESKÖNYV
szines és fekete vászonkötésben ára 60 Lei

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Tulajnosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Károly

ORADEA, STRADA Dr. LAZAR AUREL 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületben

Nyomatott a Kálvin-nyomdában Oradea.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Pietr. Craiului Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye.

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal:	OO	Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
Református Püspöki Hivatal Oradea,	OO	évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
Strada Alexandrii 31.	OO	ára 10 lei. — Megjelenik minden
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.	OO	hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Lelkészcserék.

Néhány év óta mindig sűrűbben lehet olvasni lelkészek csere-
szándékáról. Hol burkoltan, hol nyíltan megjelenik a lapban egy-
egy csereajánlat — s azután rendszeren jön egy mély hallgatás, —
vagyis az eredménytelen visszavonulás. Bizonyos, hogy minden
csereszándéknak határozott oka van. Vagy egyéni, vagy gyüleke-
zeti érdek váltja ki. Ezért mind a kettőre fel kellene figyelni és
közmeignyugvásra elintézni. Azonban az eddig tapasztalt eredmé-
nyek azt bizonyítják, hogy azok a formák és keretek, amelyek között
ezek a csereajánlatok megoldást keresnek, nem valami szerencsések.
Pedig mikor közölünk valaki arra a komoly lépésre határozta el
magát, hogy cserél: az annak a jele, hogy vagy ő, vagy a gyüle-
kezete pillanatnyi válságba jutott, amelynek mindkét félre legked-
vezőbb megoldásaképpen kétségtelenül a pásztorcseré látszik. De
meglehet, hogy ez a látszat csal, s így a pásztornak, még ha menni
szeretne is, maradnia kell! Ezt azonban meglátni és valóságszerint
elbírálni már csak magasabb körültekintéssel lehet.

Természetes, hogy minden csere feltételhez van kötve, melyet
kielégíteni egyoldalú fontolgatással, számítgatással nem lehet s ha
a cserénél mindegyik fél csak magára, a maga érdekére gondol, ha
mindegyik csak nyerni és semmit áldozni — akar: úgy bizonyos,
hogy a csere meghiúsul, s a lélek válsága tovább tart. Ezért —
szerintem — épen a kivitel érdekében, legcélszerűbb volna minden
csereügyet — az E. T. megváltoztatásával — a püspök kizárólagos
jogköre alá helyezni, aki az összes érdekek bölcs mérlegelésével
saját hatáskörében intézkedne minden bejelentett csere érdekében, s
biztosítaná annak sima lefolyásával a tovább fejlődés és kölcsönös
emelkedés lehetőségét. Mig ma 2 két komoly csereszándéku lelkész
is már a második tárgyalásnál megfeneklik, (mindkét egyház nagy
szomorúságára), mert az anyagiaknál holmi kis diferencia mutatko-
zik: — addig a püspök kezében az ilyen diferenciák összeroppanva

simán találnának kibontakozást a vajudó egyházak és háborgó pásztorí lelkek megnyugtatóására.

Az kétségtelen, hogy minden csere a gyülekezetre nézve pillanatnyi felfrissülést jelent és a cél épen az volna, hogy ennek nyomában fakadjon áldás és induljon meg az egyház külső-belső életében az építő és boldogító munka; — de bizony a tapasztalat azt mutatja, hogy a legtöbb csereszándék veleszületett gyengeségben hal meg, mert a sokféle érdekszálak megoldhatatlan csomóvá gomolyodnak, amelyeket megoldani nem tudnak azok a kezek, amelyek azt fonták, viszont hiányzik az a jótékony harmadik kéz, mely a csomó kettévágásával mindkét félnek egyenlő igazságot szolgáltatna.

Ezért kellene ebben a fontos, reánk lelkészekre életkérdésben új utat, az eddiginél megfelelőbb formát keresni, hogyha bármelyikőnknek kell is — zaklatott helyzetünkben — ezen az uton keresni sorsunk jobbulsát: — élethajónk ne még nagyobb örvénybe, hanem jótékony és erős kezek kormányzása mellett, csendes révbe fusson.

Szücs Antal.

Ifjuságunk lelki gondozása.

III.

„*Őt hallgassátok.*” — Ez szól az ifjúsághoz és szól az ifjuság vezetőihez.

Ez az egy, amit tehetünk, és ez az egy amit tennünk kell: Alkalmat adni az ifjúságnak arra, hogy »*Őt hallgassák.*« Az Igét kell hirdetni. A sákramentumokat kiszolgáltatni. Fegyelmet gyakorolni.

Az Igét hirdetni! — Ismétlik sokan keserűen. Hiszen hirdetem az Igét, de az ifjuság nem jelenik meg az igehirdetésen. Ha megjelenik, sokszor csak testben van jelen. Az is előfordulhat — minthogy előfordult, — hogy istentisztelet alatt az ifjak Színházi Életet olvasnak. A bibliaórákra nem jönnek el, mert már a »Biblia« szótól is félnek. A kátémagyarázatra csak néhány öregebb asszony telepedik meg a padokban.

De vajjon csak a szószékről, csak a bibliaórán lehet az Igét hirdetni? Vajjon azt az ifjui lelket, akit vádolunk, előkészítettük-e az igehallgatásra? Személyes kapcsolatban voltunk-e azzal a lélekkel? Vezettük-e, pásztoroltuk-e, utána mentünk-e, mikor mint századik tévelygett messi a nyájtól?

Ifjusági munkánkról csak akkor mondhatjuk el, hogy mindent

elkövettünk, ha az igehirdetés minden formájában igyekeztünk alázatos eszközei lenni, Istennek.

Az ifjúsággal végzett munkának a személyes igehirdetés kell legyen az alapja: A lelkigondozás. Mert az ifjúkor a személyiség kialakulásának, kiforrásának a kora, amely telve van küzdelmekkel, inkább tudatalatti, mint tudatos belső harcokkal. Hogyha ezeket a harcokat a fiatal lélek képtelen megharcolni, hogyha a külső világ eszmei chaosa még nagyobb tanácstalanságot és zavartságot idéz elő lelkében — örökké kiforratlan marad, örökké, — hogy Kant szavaival éljünk — »heteronom« ember marad. A Krisztus Anyaszentegyházának pedig csak az Isten kegyelméből Krisztus által újjászületett lélek lehet a tagja. Hogy ki lesz azzá, nem a mi dolgunk tudni. De a mi kötelességünk mindent elkövetni és, elsősorban a személyes lelkigondozás terén mindent elkövetni, hogy az ifjú lélek meghallja Isten üzenetét. Mert csak ez az Üzenet, csak az Ige képes az ifjú lélekben az »elmének változását«, azt az elméváltozást előidézni, amely megláttatja vele, hogy itt nem világnézetekről, nem eszmeáramlatokról, hanem az ő nagy nyomorúságáról, de ugyanakkor a szabadság lehetőségéről van szó.

Lelkigondozás, pásztoráció nélkül a szószéki igehirdetés is erőtelen, gyenge. De ifjúsági munkát el sem lehet képzelni lelkigondozás nélkül. Az ifjúsági munka lényeges része a lelkigondozás. Olyan lényeges része, hogy, ha valahol nincs semmiféle egyesületi munka, ha külső körülmények akadályozzák a munkát, de van lelkigondozás, ott elmondhatjuk, hogy élénk ifjúsági munka folyik. Az ifjúsági lelkigondozás a felelet arra a nagy kérdésre, hogy *mit tegyünk?*

És hogyha ifjúsági munkánk folytatásában a *sákramentumok kiszolgáltatását* lényeges momentumnak ismerjük fel, úgy a mai körülmények között megállapíthatjuk, hogy ezt is csak a lelkigondozás által valósíthatjuk meg,

Mert ahoz kétség nem férhet, hogy a sákramentumokkal való élés — ha ki is esett ifjúsági munkánk homlokteréről — tulajdonképpen központját kellene képezze a munkának. Ha *keresztvén* ifjúsági munkát akarunk folytatni.

A keresztség sákramentumának második momentuma: »tegyetek tanítványokká«. A konfirmációig ez a vallástanításban folyik. A konfirmációval lezárulna a keresztség második, cselekményi része. De vajjon, akik konfirmáltattak, tanítványok-é? Ha nem tanítványok, azzá kell tenni őket. Ha már tanítványok, úgy a tanítványok életét kell éljék. Élniök kell az Úr testével és vérével. A Vele való közösség: Az egyház. Ez a célja az ifjúsági munkának. Közösség

Krisztussal. A tökéletes közösség élése. Ezért az úrvacsoravétel, mint ennek a közösségnek nemcsak szimboluma, de egyrészt emlékeztetője, másrészt fenntartója, — az ifjusági munkának is központi jelentőségű része kell legyen.

A *fegyelmezés gyakorlása* nélkül pedig keresztyén ifjusági munkát el sem lehet képezni. De vajjon hogyan fegyelmezzünk, ha az ifjuságot nem is érdekli a fegyelmezés? Ha nincs kit fegyelmezzünk?

Itt ismét a lelkigondozáshoz jutunk el. És most már leszögezhetjük alaptételünket: *A keresztyén ifjusági munkának, amelynek homlokterén az igehirdetés áll, a szószéki, vagy bibliaórákon keresztül történő igehirdetésen kívül — és talán mondhatjuk azt is, hogy, előtt — és amely keresztyén ifjusági munkában a sákramentumokkal való élés és a fegyelem gyakorlása központi jelentőséggel bír, — a lelkigondozás az alapja.* És pedig azért, mert az ifjuságnak a *személyes igehirdetésre* van legnagyobb szüksége. Az ifjuság lelkipásztorának *személyes* barátnak, testvérnek, pásztornak, vezetőnek kell lennie. Az ifju lélek és lelkipásztora között az apa és gyermeke közötti *személyes* viszonynak kell kialakulnia. Az a személyes viszony, amire az Úr Jézus Krisztus tanított. Mert elsősorban ilyen személyes viszonyon keresztül és a lelkipásztornak személyes bizonyágtételén keresztül tapasztalja meg a fiatal lélek azt az Evangéliumot, amit az Úr Jézus hozott, hogy Isten is személyes viszonyban van az emberrel, hogy Isten bűnbocsájtó Atya a Jézus Krisztusban.

IV.

A legutolsó kérdés az ifjuság lelki gondozásában, a módszernek a kérdése. Hogyan végezzük ezt a munkát?

Legelsősorban is, annak leszögezése után, hogy a lelkipásztornak személyes viszonyban kell lenni a gondjaira bizott fiatal lélekkel, — ki kell jelentenünk, hogy azt pedig csak úgy teheti, hogyha ő pedig *személyes viszonyban van Istennel*, a mennyei Atyával. El sem képzelhető, hogy valaki úgy akarja vezetni, pásztorolni az ifjuságot, — úgy akarja számára az Igét hirdetni, hogy önmaga pedig ne legyen az, amire az ifju lelkeket pásztorolni akarja: Tanítványa Krisztusnak. Mert nem az neveli az ifjuságot amit mondunk neki, hanem amit mi is élünk. A legszebb mondanivaló varázsa is elvész, ha nem lüktet mögötte a személyes élésnek bizonyága. Vagyis ismételjük a fennebb mondottakat: Elsősorban a vezetőre vonatkozik a felhívás; Őt hallgassátok!

Ha átadta magát e vezető Istennek, csak akkor tud személyes vezető lenni. Csak akkor fog minden emberi gyarló, sokszor ellen-

szenves személyi adottságot legyőzni a vezetõben és fogja fáradhatatlan imádkozó, az életét is feláldozni képes baráttá avatni, a minden akadályt elhárító teremtõ, Istentõl kiinduló és a vezetõ szívéen keresztül kiáradó *szerelem*. Erre vágyakozik minden teremtett lélek, de különösen az ifjui lélek. Azt kell éreznie mindenkben, minden beszélgetésben, hogy *szerelem* az, aki neki lelkipásztora és nemcsak azért áll szóba vele, mert ez a kenyere, hanem mert hártározott küldetése van és mert érzi, hogy személyszerint is drága õ a vezetõ számára.

Ezután lehet arról szó, hogy hogyan végezzük a lelkigondozást. Aprólékosan kidolgozott módszert nem adunk. Minden alkalmat meg kell ragadni a fiatalsággal való egyenkénti, személyes találkozásra. Legjobb felkeresni, sétára hívni, és aközben beszélgetni vele.

Az elsõ lépés: Megismerni azt a fiatal lelket, aki gondjainkra van bízva. Családi, külsõ körülményeit, szokásait, hajlamait, adottságait. Második teendõ: Elnyerni annak a fiatal léleknek személyes barátságát, bizalmát. Természetesen ez a legnehezebb, de Isten bizonyosan megmutatja azt az utat, ami éppen annak a léleknek a szívéhez vezet. Mert ha más és más is, de minden lélekhez vezet egy ilyen útja a bizalom elnyerésének. Csak ha a személyes barátságát elnyertük, fordíthatjuk komolyabb lelki problémákra a szót.

Igen nehéz kérdés a gyakorlati módszernek a kérdése. Hogyan kezdjük hozzá, mivel kezdjük? Errenézve csak egyetlen tanácsunk lehet. Kövessük annak a fiatal lelkipásztornak példáját, aki hiveiért rendszeresen imádkozik. Amikor egyik vagy másik hívét, fiatal, vagy idõsebbet felkeresni készül, velük beszélgetésre találkozik, — buzgón imádkozik Istenhez, hogy áldja meg azt a találkozást. Imádkoznunk kell: Ez a legjobb módszer — ha úgy akarjuk, (Ezzel természetesen világért sem akarom az imádságot profanizálni és úgy állítani be mint valami automatát!) És hogyha látjuk, hogy milyen hatalmas feladat a lelkigondozás, mádkozni fogunk, mert imádkozás nélkül nem is lehet lelkigondozást folytatni.

Az ifjuság lelkigondozását rendszeresen kell folytatni. Minden egyes fiatal lélek Isten drága tulajdona, akinek életét állandóan számon kell tartani, Már a gyermekévektõl kezdve jó, ha minden egyes lélekrõl külön naplót vezetünk. Ugy-e bár, milyen rengeteg munkát ad ez nekünk?! De milyen gyönyörûség lesz, hogyha — mint a jó Pásztor — ismerjük a ránbizottakat és azok a mi szavainkon keresztül meghallják az Ő szavát. »Én vagyok a jó pásztor és ismerem az enyéimet és engem is ismernek az enyéim... Az én juhaim hallják az én szómat és én ismerem õket és követnek en-

gem.* Gondoljuk el, milyen áldás fakadna abból, hogyha mi lelkipásztorok valóban pásztorok lennénk, akik minden ráncbizott lelket ismernénk és életüket figyelemmel tudnánk kísélni. Ismerek olyan lelkészt, aki tengernyi elfoglaltsága mellett még azokkal a lelkekkel is fenntartja a viszonyt, akik az élet során messzi kerültek gyülekezetéből.

Most csak pusztán az ifjuság lelkigondozásának problémáját érintettük. Éppen csak érintettük. Természetesen nagy segítség, hogyha egyesületi munka is folyik. De nem feltétlenül az egyesületi munka kell jelentse az ifjusági munkát. Mert közösségbe, istentiszteletre, bibliaórára akkor is össze tudjuk gyűjteni őket, ha az egyesületi munkát valamilyen vis major akadályozza, természetesen csak akkor, ha minden ifjuval és leánnyal személyes, lelkipásztori viszonyban vagyunk.

Az ifjuság lelkigondozásában tehát hatalmas munkaterület nyílik meg előttünk. És ez volt a célom: Megnyitni, megmutatni ezt a gyönyörű munkamezőt, ahol már fehérленek, aratásra fehérленek a lelki buzatáblák.

(Folytatás és vége.)

Orth Győző.

Lelkészerterkezleti ügyek.

Szeretettel értesítjük lelkésztestvéreinket, hogy *Orth Imre* testvérünköt (Tormac, jud. Timiş) a következő theológiai munkák kölcsönözhető tanulmányozásra:

Almanach. Jean Calvin. Zürich 1932.

Barth Karl: Erklärung des Philipperbriefes. München 1928.

„ Der Römerbrief. München 1926.

„ Zur Lehre vom Heiligen Geist. München 1930.

„ Dogmatik I. München 1927.

„ Nein! München 1934.

Brumer Emil: Das Gebot und die Ordnungen. Tübingen 1932.

„ Die Mystik und das Wort. Tübingen 1928.

„ Gott und Mensch. Tübingen 1930.

„ Natur und Gnade. Tübingen 1934.

Bultmann D.: Jesus. Berlin 1929.

Bettex Fr.: Was dünkt dich von Christo. Stuttgart 1929.

„ Das erste Blatt der Bibel. Stuttgart.

Bernoulli W.: Das Diakonenamt. Zürich 1930.

Causse: A biblia legrégebbi énekei. Zälau 1930.

Czirják János dr: Der Sinn der Arbeit. Bonn 1934.

Dávid Gyula: Kálvin gazdasági etikája. Cluj 1931.

- Emlékkönyv — Kecskeméthy I. Theol. tanulmányok. Cluj 1935.
Fezer Karl: Das Wort Gottes und die Predigt. Stuttgart 1925.
„ Der Herr und seine Gemeinde. Stuttgart. 1927.
Frich Max: Reformierter Glaube. Zürich 1932.
Geysler J.: Die Erkenntnistheorie des Aristoteles. Münster.
Gönczy L.: Az ige hirdetés tényezői. Cluj 1931.
Grisebach Eberhard: Gegenwart. Kritische Ethik. Halle-S. 1928.
Grob R.: Thesen zur sozialarbeit der Kirche. Zürich 1928.
„ Lehrbüchlein der Arbeit. Zürich 1928.
Gut W.: Vom seelischen Gleichgewicht. Zürich.
Hempel J.: Hebräisch Wörterbuch z. Jesaja. Giessen 1924.
Hermann J.: Hebräisch Wörterbuch Psalmen. Giessen 1924.
Heim Karl: Glaube und Denken. Berlin 1931.
Harmach Th.: Luthers Theologie I—II. München 1927.
Kutter H.: Das Bilderbuch Gottes. Basel 1925.
Imre Lajos: Isten és az emberi lélek. Cluj 1929.
„ A sáfárkodó egyház.
„ A kijelentés és a pedagógia.
Kutter H.: Über das Problem des Unbedingten. München 1928.
Kierkegaard Lören: Entweder—Oder! Dresden 1927.
„ Die Krankheit zum Tode. Jena 1924.
Kirche und das Staatsproblem in der Gegenwart. Berlin 1934
Lüthi Walther: Das ewige Jahr. Bern—Leipzig.
Makkai S.: A vallás a emb. életben. A vallás lényege.
Márkus Jenő: A két Blumhardt. Csurgo 1930.
Morrison R's Leben und Wirken. Bremen.
Maksay Albert: Az exegezis problémái.
Maurer Adolf: Woher — Wohin? Basel.
„ Sonntagmorgen. Basel.
Mátyás Ernő: Az ige hirdetés. Sárospatak 1934.
Nagy András: Jeremia és kora.
Niebergall Fr.: Kurze homilet. Einführung. Tübingen 1930.
„ Wie Predigen wir dem modernen Menschen
III. Tübingen.
Nagy Géza: Kálvinista jellemképek. Cluj 1930.
„ Barth teológiája. Debrecen 1931.
Preuschen: Griechisch—Deutsches Wörterbuch 1925.
Piechowski: Proletarischer Glaube. Berlin IV. Aufl.
Ragaz Leonhard: Dein Reich komme! Zürich 1922.
Redood; Gott im Grosstadt elend. Gotha 1931.
Révész Imre: A reformáció. Budapest.
Schlatter A.: Erläuterungen z. N. T. Stuttgart 1923. I—III.

- Schoell u. Rauscher: Aus dem Leben der Kirche. Stuttgart.
 Stanley Jones: Krisztus India országutján. Budapest 1931.
 Stichelberger: Kalvin. Gotha 1931.
 Schrenk G.: Christusglaube. Berlin 1925.
 „ Die aneignung des H. Berlin.
 „ Einflüsse Jesu. Berlin.
 „ Grundmotive des Glaubens. Berlin.
 Szimondesz Lajos: A világ vallásai I—II. Budapest.
 Tavaszi Sándor: Ref. ker. Dogmatika. Cluj 1932.
 „ összes eddig megjelent egyéb munkái.
 Tompa Árcsur: A bűnbocsánat dogmatikai jelentősége. München 1930.
 Werner Wiesner: Des Offenbarungsproblem in der dialekt. Theol.
 Wartenweiler Fr.: Vinet. Zürich.
 Visser't Hoof: Introduction a K. Barth. Páris.
 Vasady Béla: A hit mystériuma. Leipzig 1930.
 Wagner H.: Geburtenregelung als theol. Problem. Sárospatak 1931.
 Kirner A. Bertalan: Baptista Krónika.
 Nits István lelkész társunktól (Fratelia jud. Timiș) a következő könyvek kölcsönözhetőek:
 Keeble S.: A Szentírás szociális tanításai.
 Barth: A reformáció mint döntés.
 „ Isten-igéjének szolgálata.
 „ A Ref.-tan lényege és feladata.
 Kecskeméthy: Kommentár Márk ev.-hoz.
 Tavaszi S.: A dial. theol. problémái.
 „ A soc. és gazd. törekvések.
 Imre L.: A prot. és proletáriátus.
 Vásárhelyi: Pál apostol.
 Czeglédy: Az ujszövetségi is irodalom.
 Bartók: Kant.
 Nagy József: Kálvin és a művészetek.
 Imre Lajos: A kijelentés és a pedagógia.
 Thomas: Nevelés a családban.
 Payot: Az akarat nevelése.
 Bakareri: A gyermek lelki világából.
 Imre Sándor: A családi nevelés főkérdései.
 Saktmeister: A kényeztetett gyermek.
 Fosdick: A szolgálat értelme és A mester jelleme.
 Nits István: Hangszóró.

(Folyt. köv.)

 KÜLFÖLD

A *bázeli városi misszió* jól látta, hogy ezrekre megy azoknak a száma, akik az igehirdetés alkalmát évet óta nem keresik. Egy kommunista előítélet távoltartotta őket az élet kérdéseinek evangéliumi megoldásától. A szokás urrá lett felettük. Egy szombat délen az üzemek, üzletek ajtainál röpcédulákat osztogattak, amelyen ilyen kérdéseket tárgyaló előadásra hívták a munkásokat »Titokember, Ki a hibás? Van-e szabadulás?« Vasárnap reggel az istentisztelet után hatalmas tömeg ember várta a feleletet ezekre a kérdésekre, amelyre minden vasárnap megjelentek. Ez is a századik bárány keresési módja.

Film az istentisztelet szolgálatában. Egy angol lelkész T. H. W. Maxfield az elmúlt tél folyamán minden hónap első vasárnapján a Keresztyén Film-Tanács segítségével úgy tartotta az istentiszteletet az egyik mozi-helyiségben, hogy a nagy keresztyén személyiségek életének a bemutatása, vagy a missziói munka keretében egy pár szóval vázolta azt a jelenést, amit a hallgatók szemekkel nem láthattak. Ilyen műsor volt Palestina, a Jézus életével kapcsolatos helyek, amelyek felelevenítik a bibliai történeteket és példázatokat, anélkül, hogy Jézus személyét filmre vinnék. Japán, Afrika, missziói munkáját is bemutatták. A hallgatóság énekelt és imádkozott, az összejövetel végén mintha templomból, áldással távoztak.

A *hollandiai IKE.* nemzeti lelkitáboruk Zwolle-ben volt. Több mint 3000 kiküldött vett itt részt, mutatván ezzel a holland IKE. mozgalom fejlődését. Ezen a táborozáson érte Gordeau nemzeti IKE titkárt az a dicsőség, hogy a királynő őt a holland ifjuság közötti evangéliumi munkáért az Orániai—Nassauai renddel tüntette ki,

Olaszországban egy evangélikus lelkészt 10 napi börtönre és pénzbüntetésre ítélték azért, mert a templomon kívül prédikált, mivel a szabadban való istentisztelet a nem katolikusoknak a Concordátum szerint tilos.

Párisban protestáns vallásos művészeti kiállítás van. A megnyitáson csaknem minden ország hivatalos képviselője részt vett. A kiállításon látható a különböző országok protestáns szellemű képzőművészetének képei, építményei. stb.

A *franciaországi protestánsok* hálaadó ünnepek keretében emlékeznek meg a 150 évvel ezelőtt 1787 november 17-én kiadott türelmi rendeletről.

Amerikai egyházak. Dr Keller Adolf írja, hogy az egyházak szegénysége az idők jele. Amerikában számos egyházközség van,

amely pompás orgonákra és templom-diszítésekre milliókat költött. A gazdag Amerika ma már nem bír el ilyen kiadásokat. Az egyházak összes bevétele 540 millió dollárról kb. 320 millió dollárra esett. Ezerszámra vannak falusi templomok, amelyeket csak fából építették és most rommá dőlnek. Egy egyház lelkészeinek nagyobb része nem kapta meg illetményét.

Argentínában a köztársasági kormány 350.000 dollár segélyt adott egy IKE-ház felépítésére, amelyet a Buenos Ayresben 1 millió dollár költséggel építenek fel.

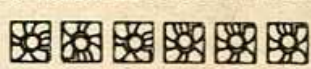
Dánia 3 millió lutheránusa a dánok 97 százalékát képezi. 1300 vasárnapi iskolába 76.000 gyermek jár 5400 vezető irányítása mellett. Van 2 szeretetszolgáloi házuk 616 testvérrel. Belmissziói munkára 625 házuk van 162 hitmunkással, 9 felsőbb iskolával és 3 szemináriummal. Az Ifjúsági Keresztyén Egyesületeknek 23436 tagja, 41 fizetéses titkára van, 633 egyesületben. A Leányszövetség 733 tagozatában 27.424 tag és 138 hivatásos (kiképzett) titkárnő munkálkodik. 4000 cserkésze van. A lelkészegyesületbe 1450 tag tartozik. Az elmúlt 40 év alatt 35 templomot építettek a Kopenhágai Alapból, amelynek az volt a rendeltetése 1896 óta, hogy az eddig óriási nagy gyülekezeteket úgy bonthassák szét, hogy minden 10.000 léleknek 1 temploma és 2 lelkésze legyen.

Beszélő könyvek. 1829-ben Braille Lajos feltalálta a vakok írását, aminek segítségével a vakok az ujaikkal, finom tapintó érzékük lévén, tudnak olvasni. Ennek a feltalálásnak a segítségével millió örök éjszakában élő embertestvér számára jutott el a könyvek áldása. New-Yorkban van egy könyvtár, amelyben 25.000 Braille vakírással írott mű van. De olyan könyvei is vannak, amelyek beszélnek. Amerikában ugyanis 120.000 vak van, akik közül szinte csak egynegyede ismeri a Braille írást. Gondolni kell rájuk. Akkor feltaláltak egy olyan fonografot, beszélőgépet, amelynek lassan forgó lemezére felvettek regény részleteket stb. Egy ilyen lemez egy félóraig is tart és jó olvasnivalók jutnak így el a vakok fülébe. Egy regény 10–15 lemezre van felvéve. Egy-egy ilyen készülék nagyon drága és az állam gondoskodik teljesen ezekről a szegény vakokról.

M. K.

A párisi világkiállításra utazók figyelmét felhívjuk arra, hogy a párisi protestáns theológia július 20-tól október 1-ig olcsó áron kiadja nagyon szép helyen levő szobáit. Teljes kényelem, komfort, egészséges negyed, központi fekvés, telefon, nagy kert és vezetők állanak a

vendégek rendelkezésére. Egyeseket és családokat egyaránt fogadnak. Levelek és előzetes jelentkezések a következő címre küldendők, bármely nyelven: *Madame la Directrice du Séminaire de Théologie Protestante. 83 Bd. Arago. Paris 14-me.*

HIREK

Ada-Kalehi 8 napos tanulmányi kirándulásának programjára, melyet a Református Jövő rendez, felhívjuk az érdeklődők figyelmét. Ezen ut alkalmával Arad, Timișoara, Lugoj, Reșița, Anina, Steierdorf, Oravița, Orșova, Turnu-Serevin, Caransebeș, Lipova és Radna városokat, valamint Buziaș, Marila, Băile-Herculan, Mehadia és Lipova fürdőket keresik fel. Meglátogatják Pădure-Verde hires arany és ezüstházán telepét, a Poarta de Fier-t, Traian császár útját és az ezen helyekkel kapcsolatos nevezetességeket. A Jövő előfizetőinek a részvételi díj 950 lei, míg vendégeknek 1.100 lei. Jelentkezési határidő aug. 6.

Itt említjük meg, hogy az aradeali 11 napos tanulmányi kirándulás ugyancsak a Református Jövő rendezésében, oly nagy érdeklődést váltott ki, hogy 53 résztvevővel indult el, míg a később jelentkezők közül — helyhiányában — mintegy 10 jelentkezőt kellett visszautasítani.

Hármas jubileumra sereglettek össze július 25-én, vasárnap Aleșden Vadai Béla, bihori esperes tisztelői abból az alkalomból, hogy huszonöt év óta viseli a református lelkészek palástját, husz év óta pásztorolja az aleșdi gyülekezetet és tíz év óta kormányozza a bihori egyházmegyét. A dél-előtti istentiszteleten Kovács Sándor tamașai lelkész, a jubiléus egykori káplánja hirdette az ígét. Istentisztelet után a templomban tartott diszpresbiteri gyűlésen dr Újfalușy Sándor az aleșdi egyházközség, Csernák Béla egyházkerületi főjegyző az egyházkerület, dr

Sarkady Sándor tanácsbíró az egyházmegye, Szücs László cetariui lelkész a tanácsbírói kar, Kiss Károly oradeai lelkész az egyhm. lelkészi kar, Balajthy Jenőné az egyhm.-i nőszövetség alelnöknője a nőszövetség, dr Szabó Lajos oradeai lelkész a barátok, Facsar Gyula uileacul de criși lelkész a volt segédlelkészek nevében mondtak üdvözlő beszédeket; hasonlóképpen az egyházközség belmissziói alakulatai is valamennyien szeretettel járultak a jubiléus elé. A közebeden megjelentek Aleșd község vezetői vallás és nemzeti különbség nélkül. Délután templomi ünnepély fejezte be a megható ünnepséget, amelyen elismerésre méltóan vett részt az egyházközség férfi énekkara Újfalușy Gábor szakavatott vezetése alatt.

Tájékoztató az oradeai Református Leánynevelő-intézetbe való felvételhez. Intézetünkbe azon növendékek vétetnek fel, akik valamelyik oradeai elemi, vagy leányközépiskolában végzik tanulmányaikat. A felvételhez a következő okmányok szükségesek: 1. születési bizonyítvány, 2. orvosi bizonyítvány arról, hogy a gyermek egészséges, 3. lelkészi ajánlólevél. Internátusi díj az egész iskolai évre 11,500 Lei, mely negyedévenként előre fizetendő. A bentlakó növendékek leckéinek elkészítésében felügyelő tanárnő és nevelőnő segít. A felvétel alkalmával minden szülő, vagy gyám egy kötelező nyilatkozatot ír alá, melynek benyújtása alkalmával az első negyedévre eső részletből 2000 Lei fizetendő.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Jud. Arad Cermeiu

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadhatók el.

Nt. I. ELKÉSZURAKNAK sz. FIGYELMÉBE AJÁNLOM

református papi szabóságomat

Felelősséggel készítek ORLE. (Szánthó) palástot; palást-átalakítást, u. m. selymezést, lerakást. A palást-árak fővel együ l minőség szerint 2500—5500-ig változók. Távolabbi paróchiákra személyesen is elmegyek. Postai megrendelést pontosan teljesítek. Esetleges információért a helybeli lelk. hivatalhoz sziveskedjenek fordulni.

Tisztelettel:

ALAPÍTÁSI ÉV 1897.

CSAPÓ LAJOS
papi szabósága

SATU-MARE, Ștefan cel mare No. 7.

Egyházkerületünk kiadásában megjelent
KISBETŰS HANGJEGYES ÉNEKESKÖNYV

szines és fekete vászonkötésben ára 60 Lei

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Tulajdonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Károly

ORADEA, STRADA Dr. LAZAR AUREL 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületben

Nyomatott a Kálvin-nyomdában Oradea.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Pietr. Craiului Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye.

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Református Püspöki Hivatal Oradea,
Strada Alexandrii 31.
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

A hivektől származó lelkeszi javadalmak értékelése.

Lapunk főszerkesztője a lelkeszi javadalmak értékeléséhez szólva, rámutatott arra, hogy a kerületi nyugdíjintézet újjászervezése körüli vitákban a tulajdonképeni alap, tehát a legfontosabb kérdés, a javadalmak felértékelése nem részesült kellő figyelemben és ennek folyományaképen feltárja a stóljajövedelem értékelésénél mutatkozó sérelmeket.

Álljunk meg egy pár pillanatra ennél a stóljajövedelemnél, melyről azt mondja a cikkíró, hogy a leglabilisabb jövedelem, amirehhez mindjárt hozzáteszem, hogy egyben a legillegálisabb jövedelem a suprema lex: az evangélium értelmében (Mát. 18, 8., II. Kor. 11, 7). A legszegyenletesebb és legmegalázóbb jövedelem. Amikor a lelkesz a keresztség sákramentumát kiszolgáltatja, amikor esküt vesz ki és Istennek áldását kéri, amikor a vigasztalás és örökélet Igéjét hirdeti, utána pedig, vagy pláne előtte tartja a markát az obulusokért: papi tisztével a leginkompatibilisebb cselekedetet követi el. E tudat nyomasztó nyügén tágítanak itt-ott egyösszegű megváltással, mérsékléssel, elengedéssel, de érezzük, hogy legjobb volna tőlünk magunkat egészen mentesíteni. Viszont éreznünk kell azt is, hogy ez még most időszerűtlen forradalmi cselekedet volna, mert oly mélyen be van szövődve viszonyainkba és számításainkba, mint a testbe lőtt puskagolyó. Eltávolítása most még veszedelmesebb volna, mint bentmaradása. Majd eljön ennek is az ideje. Addig is megalkudva a körülményekkel, legalább szorítsuk háttérbe s némitsuk el e kérdést azzal, hogy a nyugdíjintézet szempontjából állítsunk be minden lelkesz javadalmába e cimén lélekszám után 2 Leit. Ez ellen nem lehet senkinek kifogása, hiszen kézenfekvő, hogy több egyháztagnál több lehet az e című jövedelem. Az arányosság megvan legalább.

Egyébként, ha a lelkészi javadalmak értékeléséről van szó, ne a stóla-jövedelemről beszéljünk, hanem a törzsfizetésről, amely látzólag a legszilárdabb volna az összes jövedelmek közül, de átlag épen a legingatagabb.

Ez a hivektől származó javadalom: a termény, tűzifa és pénz-fizetés, vagy ennek váltsága. Az értékelő-bizottság a kezében levő díjlevelek alapján állapította meg a lelkészek javadalmát. Kétségtelen, ez tekinthető egyedül reális alapnak, de csak akkor, ha ezek a díjlevelek teljes egészükben kiszolgáltatnának. Azonban be kell vallanunk és el kell ismerni, hogy a díjlevelek 80 %-a csak papíron van meg, a valóságban pedig a bennök foglalt értékeknek az a része, mely nem földben, hanem a hivek szolgálmányaképen szerepel, nagy átlagban csak ha felerészben fizettetik ki.

Más lapra tartozik annak boncolgatása, hogy kinek a hibájából állt elő ez az állapot, annyit azonban meg kell említeni, hogy a díjlevelek leromlását sem a hivek teljesítőképességének csökkenésével, sem a javadalmas éhetetlenségével és erélytelenségével nem lehet kellőleg indokolni. Ezek inkább csak szólások, amikbe a felelőletes magyarázat kapaszkodik. A tulajdonképeni ok egyik oldalon a nem akarásban, a másik oldalon a nem merésben keresendő. Az egyházi adózók rájöttek, hogy lehet nem is fizetni a papot, »ott a földje, meg a kongruája« jelszóval, a lelkész pedig nem érez a háta megett biztos támogató erőt jogos igénye érvényesítésére és megadva magát sorsának felében-harmadában kiegyezik és »megváltja« magát a további emberkinzástól, vagy kevesebb és rosszabb esetben bírósághoz fordul. Az egyházi bíróságok a díjlevelek érinthetlenségének álláspontjára helyezkedve, hoznak is marasztaló, egyszer salamoni, máskor drákói ítéletet, de hol van még ettől a fogatosság? A lelkész a szerződészerű díjlevél és kedvező bírói ítélet birtokában ismét csak ott áll egyedül szemben a gyülekezettel és beleunva-fáradva az ideggyilkoló alkudozás, civódás, piszkolódás gyötrelmeibe, nem meri végsőkig feszíteni az eként meglazult köteleket, mely őt gyülekezetéhez fűzi és már kész is van végérvényesen a díjlevélcsontkulás.

Ezzel az állásponttal tehát, mint ténnyel, mint adottsággal kell számolnunk és ha már rajta változtatni vagy segíteni nem tudunk, a ker. nyugdíjintézeti tagsági és fenntartói járulékok megállapításánál szemelőtt kell tartanunk, amiképen tette ezt az Eriului-i egyházmegye, mikor az alapszabály-módosítási tervet javaslatba hozta, hogy fenntartói díj címen a lelkészek után az összes egyház-községek ugyanannyit fizessenek lélekszám arányában, mint amennyit az összes lelkészek fizetnek tagsági díj címen a helyi javadalom

után, vagyis a kongruán kívül. Számokban ez azt jelenti, hogy a 12 milliónyi lelkészi összjavadalomból kivéve a 4 milliónyi kongruát, mely után 8%-os tagsági díj fizetendő, a 8 millió helyi javadalom után lelkészek 4% tagsági, az egyházak szintén 4% fenntartói járulékot fizessenek. de nem egyenként, hanem egyetemlegesen lélekszám arányában. Az egyházak egyenkénti 500 Leies járuléka, ami most gyakorlatban van s továbbra is meghagyja az új tervezet, merő igazságtalanság és tovább fent nem tartható. Igaz, hogy az 500 Leies hozzájárulás címen kirótt 100.000 Leinyi összegnek eszerint kb. a háromszorosát kell egyetemlegesen viselni az egyházaknak, de épen itt és ebben kell némileg helyrehozni azt a nagy hibát, mely elkövetett a lelkészekkel szemben a díjlevelek ki nem szolgáltatása folytán évtizedek során felgyült temérdek érték jogtalan elvonásával. Figyelte már valaki, hogy mit kapnak a lelkészek a termény, meg tűzifa váltsága és a valorizálatlan régi pénzfizetés helyett? Ha igen, hozzávethet, hogy tulajdonképen mily keveset igényelnek a lelkészek a hivektől e »jóvátétel« fejében! A járulékalapul vett lelkészi díjlevelek teljes értéke szerint középátlagosan 55.000 Leire tehető a javaslat szerinti 9%-os tagsági díjjal megrovandó lelkészi javadalom, ami után tehát épen 10-szeresét fizetnék a lelkészek nyugdíjintézetőknek az állás-fenntartó egyházakkal szemben. Hát ilyen arányu hozzájárulást érdemelnek és várhatnak a lelkészek saját hiveiktől, kiknek szolgálatára áldozzák életüket?

Reméljük és kérjük is, hogy a fórumon forgolódo s irántunk megértést tanusító világiaink belátják e helyzet tarthatatlanságát és a végső szó kimondásakor pártunkra állanak, amikor csak méltányos és igazságos elbánást kívánunk a magunk számára kenyéradó egyházainktól. Ha netalán valaki kimélni akarná az egyházakat e terheléstől, egy kimeríthetetlen forrás megapadásától félne és inkább csak elfojtaná annak buzogását. Ezzel pedig nem a forráson segítene, hanem az abból táplálkozók szomjuságát hagyná kielégületlenül.

Marian.

Református templom képekkel.

Ilyen is van már, noha eddig az egyszínű, legtöbbször fehér-falu templomokhoz szokott a szemünk. Valahogy el se tudtuk képzelni eddig, hogy a mi templomaink falán képek szineskedjenek. A kálvinista puritanizmus távoltartott minden ékességet, feltűnőt a templomainktól és úgy tartottuk, hogy a mi hitelveinkkel, felfogásunkkal összeegyezhethetlen a templomnak képekkel való diszítése. Most ezen a felfogáson tört rést a debreceni Kossuth-utcai egyház-

rész, amikor is kirenovált és gőzfűtéssel ellátott templomát a szó teljes értelmében tele festette biblikus képekkel. Ez év tavaszán történt ez és még mindig nem ült el a vita felette, mert izgalomba hozta a kedélyeket s pro és contra felvonultak az érvek: lehet-e, szabad-e, helyes-e?!

Megállottam a templom közepén, a kupola alatt, vizsgáltam az összhatást, amit rám gyakorolt a képekkel megrakott templom, aztán elindultam, képtől-képig, néztem a szimbolikus festményeket s az egyes bibliai helyek megjelenítését s figyeltem ősi kálvinista átörökléssel rögzített és a debreceni református szellem tején nevelkedett lelkem rezdüléseit: vajjon nem üt-e meg valahol az idegen, százszor elítélt s hitemmel, meggyőződésemmel összeegyeztethetetlen szellem lehellete?!

De hadd irjam le röviden a templom belsejét. E sorok olvasói közül nagyon sokan ismerik a Kossuth-utcai templomot. Négy hajója van, a főbejárat felőli hosszú és három egyforma rövidebb. A hajók falainak találkozása oszlopszerűen van kiképezve s ezek tartják a kupolát, melyről most sugárzik alá Isten dicsősége, a négy oszlop bolthajtásos felső részén pedig a dicsőség felé törő, felfelé igyekvő halak, a másikon madarak, a harmadikon szőlőtő, a negyediken buzakalász. Ezek alatt egyik oszlopon a kathedra áll, tőle balra eső oszlopon a Tízparancsolat, szemben a Miatyánk, jobbra az ujszövetségi két nagy parancsolat van felírva jól olvasható betűkkel. A négy karzat alatti falpárkányon: sugárözönben tövisszoru, kehely, kenyér a szerzettetési szavakkal, a negyediken nyitott biblia, alfa és omega. A falakon a következő képek vannak: Szövetség ládája két kiterjesztett szárnyu és arcraboruló kherubbal, — Noé szivárványa, — Bethlehemi csillag, — Páska-bárány, — Isten báránya, — Az érczigyó, — A szőlőfürt, — Noé galambja, — Isten szentlelke, — XXIII. zsoltár, — Korsó olaj, marék liszt, — Öt kenyér, két hal, — A magvető, — Fáraó álma. — Áron kivirágzott botja, — A templom kárpitja: Mt. XIII. 46, — Mt. XIII. 47, — Mt. XIII. 44, — Lk. XV. 1—7, — CXXXVII. zsoltár, — XLVI. zsoltár, — XLII. zsoltár, — Mt. XXV. 31—46. — II. Mózes XII. 1—14, — Zak. V. 1—4, — Dán. V. 25—28, — Mt. XXVI. 73—75, — Mt. XXV. 1—13, — Lk. XV. 8—10, — Lk. XXI. 1—4, — Lk. XVIII. 1—8, — Mt. XIII. 33, — Mt. XIII. 30, — Mt. XIII. 24—20—32, — Mt. VI. 28—30, Mt. XVII. 24—27.

A képek megkapóak, szépek, anélkül, hogy a legcsekélyebb kiabáló volna is rajtuk. Elgondolásuk kiváló művészre és képzett református lélekre vall, mert sehol a legkevesebb, katolikum nincs e képeken. Egyetlen arc, egyetlen emberi alak nincs ábrázolva,

mindenütt maga a gondolat szárnyal a maga Krisztusi fenségében és tisztaságában. Predikálnak ezek a képek, az ígét hirdetik a szem számára. A bibliás református ember boldogan ismer rá a falra festett képen a lelke mélyén élő jelenetre. És nem ütközik meg egyetlen képen sem és nem gondolja magában azt, hogy ez nem való református templomba.

Általános elvi szempontból lehet kifogásolni templomaink ki-festését, képekkel való diszitését, de ezek a képek nem sértik a református öntudatot. Amivel már meg is mondtam szerény állás-foglalásomat: nem helyeslem általában a képek bevitelét templo-mainkba, de ha valamelyik nagy, intelligens tagokból álló gyülekeze-tünk igazán művészi és református hitfelfogásunkkal megegyező képekkel ékesitené templomát, semmiképen nem perhorreskálnám, nem jajdulnék fel, hogy letértünk a hagyományos utról és közeled-tünk a kath. állásponthoz. Nem pedig azért, mert az tényleg nem is történnék meg, semmi sérelem nem esnék református voltunkon. De nem is tartom követendő példának az első kísérletet, mert fan-táziátlan, vagy ami még szörnyűbb: torz-elképzelésű és kontár kivitelű képekkel egészen botránkoztatóvá tehetnék templomainkat. Meg aztán különben is a szimbólumok felismerése nem is olyan könnyű dolog, a képek értelmének kihámozása néha egészen nagy munkát jelent, különösen a kevésbé képzett agynak, vagy a bibliá-ban nem jártas embernek. S akkor a kép már csak értelmetlen cifra-ság, vagy esetleg kabalisztikus varázs-írás, ami mindenképen távol-tartandó hiveinktől. E tekintetben a mi modern, felvilágosult korunk sincs sokkal előbb, mint a reformáció utáni évtizedek és századok gyermekei voltak. A hit tisztaságát, Krisztus szerinti lélekben és igazságban valóságát, pedig ma is őriznünk, védelmeznünk kell minden külsőségtől, zavart okozható befolyástól. Nem is azért, mert Kálvin és a reformátorok így vagy úgy rendelték, hanem azért, mert a mi korunk, a mi helyzetünk és vallásos képzettségünk így követeli. Nagyon jól el tudom képzelni azt az időt, amikor a refor-mátus egyház alkalmazni fogja minden templomában a bibliai képe-ket, a térdelve imádkozást, ami legalázatosabb formája az Ur előtti megjelenésnek, és a keresztet, amelyről reformátusok soha any-nyit nem beszéltek, mint amennyit mi emlegetjük, — de ma még nem volna észszerű a mi részünkről annyi és ilyen nagy lépéseket tenni a megértés és közeledés érdekében, mikor a másik oldalon jelét nem látjuk az együttműködésre való törekvésnek. Sőt egyenesen a mi gyöngeségünkre és mea-culpázó visszatérésünkre magyaráznák a mi jóindulatu, egyébként pedig teljesen öncélu gesztusunkat.

Maradjunk csak meg a mi megszokott, egyszerű templomainkban. Lehetőleg rendezzük be a kor kivánalmainak megfelelően világítással, fűtéssel, tegyük istentiszteleti rendtartásunkat mentől vonzóbbá, bensőségesebbé, de a református hit lelkiségéből ne engedjünk egy jottányit se soha!

Boruzs Lajos.

Tájékoztató az oradeai Református Leánynevelő-intézetbe való felvételhez. Intézetünkbe azon növendékek vétetnek fel, akik valamelyik oradeai elemi, vagy leány-középiskolában végzik tanulmányaikat. A felvételhez a következő okmányok szükségesek: 1. születési bizonyítvány, 2. orvosi bizonyítvány arról, hogy a gyermek egészséges, 3. lelkészi ajánlólevél.

Internátusi díj az egész évre 11.500 Lei, mely negyedévenként előre fizetendő. Ebben a díjban benne foglaltatik orvos, fürdő, mosás, zongora és könyvtárhasználatának a díja is. A bentlakó növendékek leckéinek elkészítésében felügyelő tanárnő és nevelőnő segít. A felvétel alkalmával minden szülő, vagy gyám kötelező nyilatkozatot ír alá, melynek benyújtása alkalmával az első negyedévre eső részletből 2000 Lei fizetendő. Az internátusi díj az egész iskolai évre szól, melyből sem szünetre, sem más címen levonás nem kérhető.

A növendék felszerelésének minden darabja a felvételkor kapott intézeti számmal látandó el. A növendék összes tárgyairól leltár készítenő 2 példányban, melyből az egyik a növendéknél marad, a másik a felügyelőhöz kerül.

Az Igazgatóság.

Tájékoztató a satu-marei ref. fiú főgimnáziumba és internátusba az 1937—38. iskolai évre vonatkozó felvételre.

Felvétel. A törvény értelmében felvehetők azok a tanulók, akiknek szülei magyar nemzetiségűek. Minden tanuló, aki ebbe az intézetbe először lép be, köteles a felvételre jelentkezéskor az igazgatósághoz benyújtani születési állami anyakönyvi kivonatát, keresztlevelét, újraoltási, állampolgársági és az előző osztály elvégzéséről szóló iskolai bizonyítványát, illetőleg az iskolai anyakönyvi lap másolatát. Az I. osztályba lépő tanulók a revizortól láttamozott IV. vagy magasabb osztályu elemi iskolai bizonyítványt nyújtanak be. Az I. osztályba nem vehetők fel a 9 évesnél fiatalabb, vagy 13 évesnél idősebb növendékek, határnapul véve szeptember 1-ét. A 13 évesnél legfeljebb egy félévvel idősebbek részére külön kérésre az iskola igazgatósága, még idősebbek részére csak a minisztérium adhat

korengedélyt. Az I. oszt. felvételi vizsgára augusztus 27-ig lehet jelentkezni.

Beírás. A II—VIII. osztályu tanulók felvétele a beiratkozás alkalmával történik. A beírások aug. 25—31. napjain délelőtt 9—12 óra között eszközöltetnek. Az I. oszt. tanulók végleges beírása a felvételi vizsga után, a javító vizsgára utasított tanulóké pedig a javító vizsgák befejezése után történik. Beírási díj 100 Lei és még 100 Lei fizetendő kérvényre, bélyegre, igazoló könyvecskére és sorszámsra. A beírás alkalmával 1 drb. fénykép is benyújtandó.

Iskolai díjak. Tandíj és fenntartói járulék évi 2500 Lei. Az iskolai díjak két egyenlő részben fizetendő: az első részlet beíráskor, a második február 1-ig, indokolt esetben ezek a díjak negyedévi részletekben is fizethetők. Szegénysorsu, jó előmeneteiü tanulók tandíjmentességért, illetve tandíjmérséklésért szeptember 10-ig folyamodhatnak. A tandíjkedvezményért folyamodók kérsükhöz mellékeljenek az illetékes lelkész és egyházi gondnoktól aláírt vagyoni és családi értesítőt.

Javító vizsga. Jelentkezni lehet a vizsgálatra augusztus 29-ig. A vizsga írásbeliből és szóbeliből áll, díja — tekintet nélkül a tárgyak számára — 150 Lei.

Ruházat. Minden tanuló köteles egyenruhát, egyensapkát és karszámot viselni. Az egyenruha szövete és szabásminta beiratkozáskor a szülők rendelkezésére fog bocsáttatni.

AZ INTERNÁTUS. Az *internátus épülete* úgy elhelyezés, mint felszerelés tekintetében megfelel az egészségi és tanulási követelményeknek. Az egyemeletes sarok épület homlokzata délre és keletre néz, hatalmas méretü ablakai, magas és tágas termei, villamos világítása és vízvezetéke biztosítják a korszerű ellátás lehetőségét. A hálótermeken kívül tanulóterem, mosdó, társalgó és tágas udvar áll a tanulók rendelkezésére.

Felvétel. A tanulók felvétele az iskolai beiratások alkalmával történik. Felvehetők a főgimnázium I—VIII. osztályaiba szabályszerűen beiratkozott növendékek, ha szüleik, vagy gyámjuk, az internátusi díjak pontos fizetéséről szóló kötelezvényt megfelelő kezesekkel aláírták. Felvehetők az elemi iskola IV-ik osztályos növendékei közül is azok, akik tanulmányaikat a következő évben a főgimnáziumba óhajtják folytatni. Más tanintézetbe járó tanulók csak külön kérvény és határozat alapján vehetők fel.

Díjak. Felvételnél minden internátusi növendék 200 Lei butor és felszerelés-rongálási kauciót tartozik letétbe helyezni, ezt az összeget év végén visszakapja, vagy elszámolhatja, ha év közben kárt nem okozott. Az egész évi díj pénzben 7000 Lei ellátási és 200 Lei

orvosi díj továbbá természetben 1 métermázsza buza és 10 kg. zsir. Ha a tanuló az étkezést nem veszi igénybe, akkor bennlakási díj címen évi 2000 Leit és 200 Lei orvosi díjat fizet. A természetben fizetendő járandóságok pénzben is megválthatók s szeptember 15-ig beszolgáltatandók. A többi díj negyedévenként előre fizetendő, indokolt esetben a havi részletekben való fizetés kérhető.

Az étkezés reggeliből, ebédből, vacsorából, délelőtti és délutáni uzsonnából áll. Az internátus vezetősége különös gondot fordít az ételneműek egészséges, tápláló és kielégítő minőségének ellenőrzésére.

A felügyeletet az internátus épületében lakó tanárok és pedagógusok gyakorolják. Állandó orvosi ellenőrzés mellett gondoskodás történik arról is, hogy a ragályos betegségekre gyanus növendékek a többiektől azonnal elkülöníttessenek az udvarban erre a célra épített kórház helyiségében.

Felszerelés és ruhaneműek. Minden tanuló magával hoz 1 párnát (3 huzattal), 1 paplant vagy dunnát (3 huzattal), 3 lepedőt, 1 ágytakarót és 1 üres szalmazsákot. Fehérneműből annyi szükséges, hogy a legalább hetenkénti fehérneműváltás akadályokba ne ütközzék. Mosásról az intézet csak külön, mérsékelt díjazás ellenében gondoskodik. Felső ruhából az egyenruhán kívül még legalább egy otthoni öltözet szükséges, továbbá egy téli kabát és 2 pár cipő. Ruha-, cipő, fogkefe és mosdótál.

Kedvezmények. Jó előmenetelű és kifogástalan magaviseletű szegénysorsu tanulók meghatározott számban egész ingyenes, fél-dijas és negyeddíj elengedéssel kedvezményekben részesülhetnek. Egész ingyenes felvételre csak a főgimnázium régebbi, érdemes tanulói tarthatnak igényt. Az internátusba való felvételért és kedvezményekért augusztus 30-ig kell folyamodni. Az augusztus 30 után jelentkező növendékek csak abban az esetben vétetnek fel, ha még maradt számukra üres hely. Az igazgatótanácshoz címzett kérvények a főgimnázium igazgatóságánál nyújtandók be.

Az igazgatóság.

Tájékoztató a satu-marei református leánygimnáziumba az 1937–38-ik iskolai évre vonatkozó felvételre.

1 Felvétel. A törvény értelmében felvehetők mindazok a tanulók, akiknek szülei magukat magyar anyanyelvűeknek vallják.

Minden tanuló, aki az intézetbe először lép be, köteles a felvételre jelentkezéskor az igazgatósághoz benyújtani születési, állami anyakönyvi kivonatot, egyházi keresztlevelet, állampolgársági bizonyítványt, újraoltási bizonyítványt és az előző osztályról szóló is-

kolai bizonyítványt, vagy iskolai anyakönyvi lap másolatát. Az I-ső osztályba lépő tanulók a revizortól láttamozott IV—V, vagy magasabb osztályu elemi iskolai bizonyítványt nyújtanak be. Az I. osztályba nem vehetők fel, akik 9 évesnél fiatalabb, vagy 13 évesnél idősebbek. E korhatáron túl miniszteri engedély szükséges.

2. *Beírás.* Augusztus 25—31. napjain délelőtt 9—12 óráig, a tanulók felvétele a beírás alkalmával történik. Beírási-díj 200 Lei.

3. *Iskolai díjak.* Tandij és fenntartói járulék évi 2000 Lei. Szegénysorsu jó tanulók folyamodhatnak a tandijnak részben való elengedéséért. Szegénysorsu tanulók folyamodhatnak a tandij mérsékléséért. A folyamodáshoz csatolni kell hatósági szegénységi bizonyítványt, melyet különösen a családtagok igazolása szempontjából láttamoztatni kell az illetékes református lelkészi hivatallal.

A tandij két egyenlő részletben fizetendő: az első részlet a beiratáskor, a második részlet február 1-ig; indokolt esetben negyedévenként, vagy havonként is fizethető.

4. Az I. osztályban a felvételi vizsga szeptember 2-án lesz.

Tandijmentességért vagy mérséklésért szeptember 10-ig lehet folyamodni.

6. *Javitóvizsgálat* szeptember hó 1—5-én. Vizsgadíj 150 Lei, tekintet nélkül a tárgyak számára.

7. Minden növendék köteles egyenkötényt, egyenruhát, egyenkalapot viselni, melyeknek készítését az iskola vezetősége határozza meg.

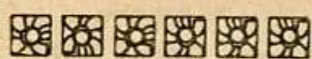
Az igazgatóság.

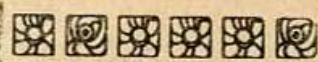
AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Farkas János santául-mic-i lelkész, életének 54-ik, házasságának 24-ik, lelkészségének 28-ik évében váratlanul elhunyt. Felesége a hűségés élettársat, gyermekei szerető apjukat, gyülekezete gondos, mélyhitű, építő vezérét siratják benne. Az örökké dolgozók közé tartozott, aki nemcsak szóval, hanem munkás étellel hirdette, hogy kevesen kell hívnek lenni annak, aki többre akar bizatni. Nemcsak egyházi, de társadalmi vezetője is volt falujának, ám tevékenységét puritán kálvinista hite mozgatta és jellemezte. Tíz éve munkálkodik gyülekezetében. Nemrégén gyengélkedni kezdett. Kéves ideji kórházi kezelés után új munkakedvvel tért vissza falujába. A betegség azonban újból leverte. Ismét kórházba szállították, most azonban már emberi vélemény szerint menthetetlen volt. Santáura kívánczozott vissza, ahol felesége, gyermekei és hivei aggódó ápolása közben lehelte ki nemes lelkét július 27-én éjjel. Tetemét az egyházmegye s az egyházkerület képviselőinek részvételével, családja s megszorodott gyülekezete július 28-án kísérte örök nyugalomra a santáui temetőbe. Ugy a mély gyásszal sujtott családnak, mint a hű pásztorát vesztett gyülekezetnek őszinte részvétellel osztozunk bánatában.

HIREK

Lelkészválasztás. A ciocaii egyházközség Benedek Géza oradea-i s.-lelkészt választotta meg aug. 1-én lelkipásztorává. Örömmel üdvözöljük.

Szegénysorsu telogusaink segélyezésére Reșița egyházközség 2640 Leit fizetett be s ezzel az 1936—37. tanév folyamán befolyt adományok összege 12.209 Leire emelkedett. — A Püspök ur ezt az összeget a legjobban rászorulóknak közt arányosan szétosztotta. Sajnos a szükségletnek csak egynegyed részét fedezte. Az ezután befolyó adományokat 1937—38. tanévben fogja a Püspök ur szétosztani.

A ghioroc-i egyházközség 100 Leit adományozott a Caransebeș-i egyháznak templomépítés céljaira.

Fiuliceumunk javára pünköst másodnap perselypénz címen befizettek; Pișcolt 42, Cermieu 25, Viile Sătmăruului 162, Simion 50, Moșnița Nouă 52, Diosig 100, Seini 80 (husvéti 71), Bodo 30 (karácsonyi 30, husvéti 30), Cauaceu 100, Atea 35 (husvéti 33), Oradea 524, Cubulcut 50 (husvéti 50), Cămpulung la Tisă 100 (husvéti 100), Mărtinești 60, Tarna Mare 40 (husvéti 50), Vama 90, Adrian 90 (husvéti 82) Lei. Lezárva 1937 aug. 4-én.

Az Árvaház új épületének munkái serényen folynak és Isten segítségével e hó végére befejezést nyernek.

Társszerkesztők:

Ardai Aladár, Bokor Sándor,
Boruzs Lajos, Tóth Zsigmond.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

4883—1937-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Egyházkerületi közgyűlésünk 1935 évi 65 sz. határozatából kifolyólag 1936 szept. 1. hatállyal az iskolai nyomtatványok kezelését tanszerraktárunk vette kezébe. Valamennyi elemi iskolánkat kötelezem, hogy nyomtatvány megrendelését legkésőbb e körrendelet megjelenésétől számított 10 nap alatt küldje be a püspöki hivatalba, hogy a szétküldés augusztus utolsó napjaiban megtörténhessék. Az árakra nézve később fogok intézkedni, azonban a tanszerraktárt utasítom, hogy igyekezzék a tavalyi árakon belül maradni. Egyebekben fenntartom a 3671—1926 sz. körrendelet 2. pont és következő bekezdéseiben foglalt intézkedéseket. A fák napja és a tanítói kör értekezletek szabályzatáért, amit már régebben kiküldtünk, az iskolai nyomtatványokkal együtt 4 leit számlázatok. Oradea, 1937 augusztus 7. Atyafiságos szeretettel: Püspök távollétében, helyette: Csernák Béla sk. egyházkerületi főjegyző.

4902—1937-III. KÖRLEVÉL. *Valamennyi kebelbeli nt. lelkész urnak.* A napokban kiküldötte az egyházkerület iratterjesztési osztálya a Református Könyvtársorozat július havi kiadványát a lelkesi hivatalok címére. Egyidejűleg csatoltatott a könyvtársorozat

példányaihoz a 2832—1937 sz. és az iratterjesztési bizottság elnöke által a lelkész urakhoz intézett felhívásra hivatkozással, egy drb. Uray Sándor debreceni ref. lelkipásztor által irt, ünnepeken és hét-köznapokon használható imakönyv egy példánya, aminek fogalombahozatali ára darabonként 10 lei. Ugyancsak kiküldetett egyidejűleg Sárközy Lajos lelkésztárs »Áldott orvos« cimen már korábban megjelent és betegek számára irt elmélkedéseket és imádságokat tartalmazó könyvecskéből is egy példányt, amely kötve 20 lejes áron került forgalomba. Tekintettel arra, hogy hiveink köréből állandóan érkeznek be olyértelmű panaszok, hogy az imakönyvek beszerzése nehézségekbe ütközik, így kérem Lelkésztársaimat arra, hogy az ismertetett imakönyvekre sziveskedjenek felhívni hiveink figyelmét, hogy ezáltal a mutatkozó szükségletek kielégítést nyerjenek. Az iratterjesztési bizottság folytatólag gondoskodik arról, hogy terjedemesebb, lehetőleg a Szikszay-féle »Keresztyéni tanítások« imakönyv is kinyomattassék, feltéve, ha megfelelő számú előjegyzés hivatalomhoz beérkezik. A kiküldött imakönyvek ellenértékével a lelkész urak számláját, kísérőjegyzék alapján megterheltem. Bizom abban, hogy mindkét imakönyvből rövid időn belül nagyobb megrendelés érkezik be hivatalomhoz. Oradea, 1937 augusztus 9 Atyafiságos szeretettel: Püspök távollétében, helyette: Csernák Béla sk. egyházkerületi főjegyző.

Pályázat. A Sănnicolaul de Munte-i ref. egyháztanács pályázatot hirdet az üresedésben levő helyettes tanítói állásra. **Fizetése:** 1. Tisztességes lakás kerttel. 2. 15.000 azaz tizenötezer lei évi fizetés az egyház pénztárából. 3. 4 octa faizás melynek adóját haszonélvező fizeti. **Kötelesség:** 1. Az egyháztanács által reábizott osztályok vezetése. 2. Kántor akadályoztatása alkalmával annak helyettesítése. 3. Belmissziói dolgokban segédkezés. 4. Vasárnapi iskola vezetése. Pályázhatnak: román állampolgársággal bíró okleveles tanítók vagy tanítónők. Román nyelv tudás és az oklevél érvényesség az 1935—26. d) egyh. kerületi határozat szerint igazolandók. Az okmányokkal kellően felszerelt kérvények a ref. lelkészi Hivatalba Sănnicolaul de Munte p. u. Săcueni jud. Bihor küldendők a hirdetés megjelenésétől számított 15 napig. **Presbitérium.** Esperesi szám: 1383—1937.

Pályázat hirdetik a Moşie Chiud-i előkönyörgő-kántortanítói állásra. **Javadalom:** 1. Lakás, melléképület, kert. 2. 8 kat. hold agrárföld (adóját tanító fizeti). 3. Párber páronként fél véka buza. fél véka szemes tengeri (kb. 50 pár). 4. Tandij gyermekenként 100 lei (átlag 35 gy.). 5. 6 m³ tűzifa beszállítva. 6. Stóla. 7. Évi 11.600 lei készpénz. (2. és 7. számú tételért az Egyház felelősséget nem vállal.) **Kötelesség:** Az előkönyörgői, kántori, tanítói és belmissziói munkák elvégzése, a mindenkor egyházi és állami törvények és rendeletek előírása szerint. Csak román vizsgával és működési engedéllyel rendelkező tanítók pályázhatnak, akik katonai kötelezettségüknek is eleget tettek. A pályázók figyelemmel legyenek a 26-d)—1935. sz. kerületi határozatra. Pályázat aug. 25-ig Lelkészi Hivatal Niued, jud. Bihor cimen. 477—1937. esperesi szám.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Oradea
Str. Petru Maior No. 1.

Romania

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

Nt. I. ELKÉSZ URAKNAK sz. FIGYELMÉBE AJÁNLOM

református papi szabóságomat

Felelősséggel készítek ORLE. (Szánthó) palástot; palást-átalakítást, u. m. selymezést, lerakást. A palást-árak fővel együ' l minőség szerint **2500—5500**-ig változók. Távolabbi paróchiákra személyesen is elmegyek. Postai megrendelést pontosan teljesítek. Esetleges információért a helybeli lelk. hivatalhoz sziveskedjenek fordulni.

Tisztelettel:

ALAPÍTÁSI ÉV 1897.

CSAPÓ LAJOS
papi szabósága

SATU-MARE, Ștefan cel mare No. 7.

Egyházkerületünk kiadásában megjelent
KISBETŰS HANGJEGYES ÉNEKESKÖNYV
szines és fekete vászonkötésben ára 60 Lei

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Tulajdonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Károly

ORADEA, STRADA Dr. LAZAR AUREL 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületben

Nyomatott a Kálvin-nyomdában Oradea.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Pietr. Craiului Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye.

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal:	OO	Előfizelési ár: egész évre 360 lei. Fél-
Református Püspöki Hivatal Oradea,	OO	évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
Strada Alexandrii 31.	OO	ára 10 lei. — Megjelenik minden
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.	OO	hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Hat paradoxon az élet keresztviseléséről.

Ilyen címmel jelent meg H. E. Fosdicknak egy rövid meditációja. Annyira a lelkébe lát ennek sorsdöntő élettényezőnek, a keresztviselésnek, hogy valóságos prófétai kinyilatkoztatásként hat reánk.

Saját egyházának lapjában a „*The Church Monthly*“ f. évi márciusi számában jelent meg.

Nagyértékű meditációjának eszmemenete a következő.

Semmi más nem olyan döntőfontosságú életünk mivoltára nézve, mint az a mód, ahogyan a reánk jövő bajokat kezeljük. Aszerint lesznek azok áldások vagy átkok reánk nézve. Egyenesen jellemképző eszközök. Mindazonáltal én most nem buzdítani akarok; tanácsot sem adok. Csak hat kozmikus igazságot szegezlek le. Figyelemre se méltatják őket az emberek, annyira paradoxoknak tartják.

1. A legelső közülük az, hogyha az életben igazán boldogok akarunk lenni, akkor a *megpróbáltatásokat az élet szerves tartozékainak kell tekintenünk.*

Más szóval azzal a meggyőződéssel kell az életbe kilépnünk, hogy nehéz küzdelem az. Itt téveszti ugyanis el a legtöbb ember az életét. Azt képzei, hogy a keresztmentes élet az eszményi élet. Minden baj, csalódás, szerencsétlenség csak ellenséges érzelmű betolakodás abba. Könyörtelenül küzd tehát ellenük. Irtogatja őket, mint ártalmas gyomokat. Ilyen téves életfelfogás mellett hamar elkövetkezik a keserű csalódás. Okvetetlenül el kell következnie. Életének gyönyörűségekből összerakottj mesevára összedől. Ugy jár, mint az az ember, aki azt gondolja balgán, hogy az az ideális időjárás, ha örökös napsütés van. Minden beborulás ellenséges tünet azon. Önmagában hordja ez a felfogás a csalódás magját, mert alapjában véve el van tévesztve.

Bele kell azért kalkulálnunk életfilosófiánkba már jó eleve azt a megdönthetetlen tényt, hogy ez a földi élet nehéz küzdelem. Kinos születéssel kezdődik, fájdalmas halállal végződik. Ezért örök-életűek a Hamletek. Azt az örök nagy életigazságot személyesítik meg, hogy ez az élet lényegében nem más, mint megrázó tragédia.

Nagyon komor életfelfogásnak tetszhetik ez a legtöbb ember előtt. Valójában azonban még sem az. Ellenkezőleg. Ez a természetes háttere az igazi boldogságnak. Égi megvilágítást nyer tőle az öröm, az áldás, a siker, a diadal, a szeretet. Pál apostol erre a klasszikus példa. Ezerféle sulyos megpróbáltatás közepette is végzetlenül boldognak érezte magát. Az igazi boldogság ugyanis nem a selyemsima élet, természetes folyománya, nem a kényelem és jólét logikus következménye, hanem a *nagy akadályokon szerzett diadal jóleső érzése*.

Ez pedig a legtöbb ember előtt képtelenségnek látszik.

2. Második paradoxona a keresztviselésnek az, hogy *kozmosz megtiszteltetés a szenvednitudás*. Nagyon sok ember a csapásokat gyalázatnak tartja. Ugy gondolja, Isten büntetései azok valami nagy bűnért. Elfelejt, hogy csak a méltókra rovatnak ki nagy szenvedések; a kiválasztottakra, a nemesekre. A kagyló kifelé fejlesztette évezredekken át a csontjait. Védőpáncélt alkotott belőlük. Érző idegeit befelé rejtette, hogy külső fájdalmaktól óva legyenek. Így zárta el balgán maga előtt a fejlődés útját. A többi lények fordítva csinálták. Csontvázaikat fejlesztették befelé, idegszálaikat pedig kifelé. Ezért képesek mélyen érezni. Fenséges eredménye e szenvednitudásnak az emberi lélek magasztos tulajdonságai: a részvét, a jóság, hűség, szeretet. Az érzékenység az alapja az emberi lélekben minden nagyságnak. A vasgyuró Sámson nem tudott annyira szenvedni, mint Jézus; nem is tudott oly magasztos tetteket véghez vinni, mint Ő. Mennél magasabbra hágnak az élet létráján, annál több érzékenységre akadunk. Ugy látszik, azzal koronázta meg a nagy Alkotó egy-egy kiválasztottját, hogy kiválóan nagy képességgel ruházta fel a szenvedések elviselésére. Jézus Krisztus erre a dicsőséges példa. Annyira finoman érezett, hogy azt mondta, ha valaki az ő kicsinyeivel jót teszen, olyan, mintha vele tette vón azt.

3. A harmadik paradoxon az, hogy *sohasem fejlődtek volna ki megpróbáltatás nélkül legértékesebb tulajdonságaink*. Akadályok nélkül nincs szilárdság, fájdalom nélkül sem türelem. Szegedés nélkül nincs rokonszenv, fájdalom nélkül sem türelem. Lehet, hogy nem tetszésünk szerint való az ilyen világ, de ez nem változtat a dolgokon. Az a világ, amiben élnünk kell, ilyen természetű. Valamennyi nagy erény mögött ott sötétlik valami nagy megpró-

bálatás, mi azt kitermelte. Ezért van az, hogy a legértékesebb élet-tapasztalataink a legnagyobb szenvedések voltak.

Irtózunk mégis tőlük. Messzire elkerüljük őket; pedig okosan kezelve a legnagyobb áldássá válnak azok reánk nézve. A történelem is emellett bizonyít. Salamon uralkodása alatt élte izrael népe fényes aranykorát. Semmi emléke sem maradt fel emelkedett gondolkodásának ebből a korból. Mig a keserves babiloni fogság idején, amikor izrael megtörve agónizált, csodás magasra szárnyalt fel lelki élete. Sohasem törte annyit az emberiség fejét a méltányos gazdasági berendezkedésen, mint éppen manapság, a gazdasági nagy összeomlás után.

Bölcs életfelfogás mellett senkisémet sóhajthat aként fel: »Szenvedés! Oh, miként irtózom én tőled!« Hiszen, ha valami nagy rossz akarónk a szenvedésnélküli, gyönyörteljes, lőtusevők világába plántálna át bennünket, rettenetes önző hitvány, állatias szörnyetegekké lennénk ott rövid idő alatt.

4. A negyedik paradoxon ez: *egyik legáldottabb alkotóeleme ennek a világnak annak igazságtalansága*. Ez már nagyon kemény dió. Hiszen sok nemes léleknek annyira fáj a világ igazságtalansága, hogy élete árán is megjavítaná azt. Mikor Socratesnek mérget kell innia, a szenteket olajba főzik, Krisztust keresztre feszítik, akkor ez a világ égbekiáltóan igazságtalan. Hogy lehetne az hát áldás?! Ez azonban csak felületes látszat. Az igazságról táplált téves felfogás. A ma érvényben levő népszerű felfogás ugyanis az, hogy a jószág jutalma a boldogság, a gonoszságé a boldogtalanság. Emellett a felfogás mellett azonban az élet merő üzletté alacsonyodnék le. Ennyi jószágért ennyi gyönyör, ennyi büntetést ennyi szenvedés. *Quid proquo*. Ilyen világban Isten minden szombat este bért fizetne. Hol volnának akkor a vért pezsdítő, lelket reszkettető nagy kockázatok?! Eszter sohasem ment volna királya elé népe nagy bajában azzal a felségesen szép elhatározással: ha elveszek, hát elveszek! Az egész élet lélektelen, sivár kalmárkodássá süllyedne le. Már pedig akkor nagy az ember, akkor emelkedik istenéhez fel, amikor azt mondja: ezt én igazságnak tartom, akármi legyen is a vége, utolsó lehelletemig ragaszkodom hozzá. Ebben éri el az emberi természet ragyogó csúcspontját. Így lépett Jézus a Golgotára. Abszolút igazságos világban ezek lehetetlenek volnának.

Ámde ez a világmindenség nem törpe, kicsinyes *quid proquo* kalmár-elven épült fel. Sokkalta hatalmasabb fundamentumai vannak annak. Ez a világegyetem ugyanis:

a) *örök törvényeken nyugszik*. Rettenetesen megbűnhődik érte az, aki megszegi őket; *legyen az jó vagy rossz ember*.

b) *Fejlődésképes.* Alacsonyságból indult ki benne az emberi faj. Kezdetlegességből, durva állatiasságból, tudatlanságból kellett előre küzdenie magát; akármibe került, légyen is az bűnösnek és ártatlannak egyaránt.

c) *Egybeszövött szerkezetű.* Ami eggyel történik benne, kihat az egészre. A jó ember a jóságát élvezzi a gonosz is, a gonosz rosszát szenvedti a jó is.

d) *Legbelső szerkezetében egyéni kezdeményezésű.* Szabadakarata szerint választhatja benne az egyén a jót vagy a rosszat. Óriási tragédiákat zudithat vele a maga és embertársai fejére.

Ilyen alapelveken nyugszik ez a világmindenség. Épen azért sokkalta nagyobb szabásu, mélyebb értelmű, lehetőségekben dusabb, reményteljesebb az, mintha a *quid pro quo* szükös kalmár elvén épült volna fel. Minden nagy gondolat, terv, szándék szárnyát szegte volna az.

A mélyebben gondolkodni tudó lélek tisztánlátó pillanatában okvetlenül beismeri azt.

5. *Legdrágább lelki értékeink nekünk a megpróbáltatások,* bármennyire gyűlölik is őket. Ez az ötödik paradoxon. Ha valakinek nagy vagyona van, vagy magas pozíciója, jeles képességei, azt mondjuk róla, becses értékei vannak. A keresztviselésről pedig sohasem mondjuk ezt. Pedig a legértékesebb cselekedeteknek mindig ezek a rugói. Ragyogó példája ennek az Ur Jézus Krisztus. Drága értéknek tekintette a szenvedéseket és széditő magasba emelkedett fel általuk. Mi pedig csapásnak tartjuk és messze elkerüljük őket. Ez a veszedelmünk. Tragikus nagy eltévelyedésünk. Gyalázatnak tartotta kora a keresztet. Ő megdicsőítettett általa.

Nem áhitatos templomi beszédek ezek, hanem a hétköznapi élet elválaszthatatlan tartozékai, alkotórészei, örök axiómái.

Figyeld meg jól a kis gyermeket, amint szembekerül a legelső megpróbáltatással. Minő érzelemmel fogadja azt. Komor huzódozással, vad irtózással? Avagy derüs nekilendüléssel, győzedelmvággyal? Aszerint látod megalapozódni élete sikerét, avagy sikertelenségét.

Istenadta jó alkalmakként kell fogadnunk a keresztet. Ez az egészséges életfilozófia temérdek életroncstól menti meg az emberiséget.

6. *Nem elsodorják a bajok az embert a vallástól, hanem még közelebb viszik ahoz.* Ez a hatodik paradoxon ebben az eszmekörben.

Hány elvakult ember gondolkozik még manapság is úgy, hogy az élet sulyos szenvedései a keresztyén vallás diszkreditálói; örök gazságainak a megcáfolói. Merő képtelenség! Csak az vélekedhetik

igy, aki a keresztyén vallást valami lágy, cukrozott karikaturának tartja. Holott az új-testamentum *szenvedéseken* épült fel. Háttére zordon tragédia, a szíve a kereszt. Evangyéliom és keresztviselés nem ellenfelek, hanem ikertestvérek. Egy bölcsőben ringtak. Így fejezte ezt a nagy kozmikus igazságot ki Pál apostol: „Az egész teremlett világ egyetemben nyög és vajudik... várván a fiúságot.” (Róm. 8, 22—23.)

Gyötrelmes vajudás, amiből magasztos jó születik. Ez az evangyéliom világnézete. Zordonan reálisztikus az, mégis olyan dús-gazdag hitben, reményben és szeretetben.

Azt kérdezhetné most itt valaki, miért teremtett a jó Isten erre a világra annyi szenvedést. Azt felelném rá, ez az élet örök misztériuma. Viszont az is az, hogy miért van annyi jóság, hűség, szeretet ezen a világon. Istentagadással az élet nagy titkait nem lehet eliminálni. Isten létezésével az élet nagy tragédiái megérthetetlenek ugyan, de Isten léte nélkül, csupán az atomok esetleges összetörődéseiből sem lehet a jóság, igazság, szeretet csodáit megérteni. Mindenképen misztérium elé állít bennünket az élet. Azt elkerülni mi, parányi lények, nem vagyunk képesek.

Egy dolog azonban szilárd tény s valóság. Elkeseredett harc folyik a világmindenségben. Valamennyi tulajdonságnak ellentéte van benne. Szépségnek a rutság, szeretetnek gyűlölet, igazságnak gabság, jóságnak rosszaság. Ebben a küzdelemben, e duálisztikus világháboruban, nekünk is elkerülhetetlenül részt kell vennünk valamelyik részen. Keresztyénségünk épen azt jelenti, azt deklaráljuk vele, hogy mi a *jóval* szövetségünk a gonosz ellen abban a szent hitben, hogy jóság az alap jellemvonása az Örökkévalónak is.

Nem szakítanak tehát el minket a bajok a vallástól. Ellenkezőleg. Hozzáüznek bennünket, mert anélkül irtózatoss teher volna nekünk a keresztekkel teljes élet. Ez talán az összes paradoxonok paradoxona sokak előtt. Ám hogyha nem összpontosítják gondolataikat a világmindenségből származó bajokra, mert nem ezek keserítik el az embereket legeslegfájóbban, hanem az egyik ember embertelensége a másik ember ellen, egészen tiszta lesz előttök az egész nagy kérdés. A világmindenség ugyanis objektív, elfogulatlan, semleges. Csapásai személyválogatásnélküliek. Ember keseríti meg embertársa életét szántsándékosan, nem a nagy mindenség.

Ki ne óhajtana akkor egy olyan mélységes, belső hitvallást, amely arra képesít, hogy diadalmaskodjék az élet akadályain és dicőséggé változtassa át azokat; olyan hitvallást, amely által kevesbedik az embertelenség ezen a világon.

Ez a H. E. Fosdick mélyen járó meditációjának rövid gondolatmenete. Roppant mélységekbe világít le vele. *Bokor Sándor.*

Lelkészerterkezleti ügyek.

Az egyházmegyék espereseihez, az egyházmegyei és körli lelkészerterkezletek elnökeihez és tagjaihoz.

Az egyházkerületi lelkészerterkezlet választmányának határozata alapján a lelkészi önképzés és egymás továbbképzése, valamint egyes időszerű gyakorlati kérdések megbeszélése céljából a lelkészi körök és egyházmegyei lelkészerterkezletek tárgyalási anyagául a következő tételek jelöljük meg.

I.

1. Kálvin J. tanítása Isten megismeréséről és a szentírásról. Tárgyalja a peregul mic-i lelkészi kör.
2. Kálvin J. tanítása Istenről. Tárgyalja a lugoji lelkészi kör.
3. A dogmatika és az igehirdetés. Tárgyalja a sculiai lelkészi kör.
4. A reformátori theologia. Tárgyalja a timișoarai lelkészi kör.
5. A konfirmációi előkészítés problémája. Tárgyalja a valea crișului-i lelkészi kör.
6. Kálvin J. tanítása az emberről és a világról. Tárgyalja a valea Barcăului-i lelkészi kör.
7. A belmissziói munka eredményesebbé tétele. Tárgyalja az oradeai lelkészi kör.
8. Kuyper Ábrahám (Élete, művei, gondolatvilága és hatása a magyar kálvinizmusra.) Tárgyalja a Valea lui Mihai-i lelkészi kör.
9. Kálvin J. tanítása a bűnről és a szabadakaratról. Tárgyalja a diosig-i lelkészi kör.
10. Az egyházfegyelem a szentírásban és az őskeresztyénségben. Tárgyalja a marghitai lelkészi kör.
11. Kálvin J. tanítása a törvényről. Tárgyalja a săcueni lelkészi kör.
12. Kálvin J. tanítása Krisztusról. Tárgyalja a cărașeui lelkészi kör.
13. Hogy nyerhetjük és tarthatjuk meg az ifjúságot Krisztusnak, Tárgyalja a satumarei lelkészi kör.
14. Kálvin J. tanítása a hitről. Tárgyalja a miculai lelkészi kör.
15. Mit tehetünk az urvacsorázók számának fokozására. Tárgyalja a sighetul marmăției-ugoceai lelkészi kör.
16. Kálvin J. tanítása a megigazulásról. Tárgyalja az oaș-i lelkészi kör.
17. Kálvin J. tanítása a predestinációról. Tárgyalja baia marei lelkészi kör.
18. Kálvin J. tanítása az egyházzól. Tárgyalja a carei egyházmegyei I. lelkészi kör.
19. Az egyházfegyelem gyakorlása. Tárgyalja a carei egyházmegyei II. lelkészi kör.

20. Kálvin J. tanítása a sakramentumról. Tárgyalja a carei egyházmegyei III. lelkészi kör.
21. A szekták és az ellenük való védekezés. Tárgyalja a salontai lelkészi kör.
22. Kálvin egyházfegyelme. Tárgyalja a beiusi lelkészi kör.
23. Az egyházfegyelem a magyar református egyházban. Tárgyalja az adea-i lelkészi kör.
24. Kálvin J. erkölcstana. Tárgyalja az aradi lelkészi kör.

II.

Az egyházfegyelem gyakorlása egyházunk történetében.

Utasítások. Az I. csoportban felsorolt tételek kidolgozására a lelkészi körök elnökei a kör tagjai közül egyet megbiznak, de ugyanakkor a kör többi tagjai is tanulmányozzák a tételt, hogy az értekezleten az előadáshoz hozzászólhassanak. Az egyes körök értekezletén elhangzott előadások az egyházmegyei értekezleteken ismét előadandók, hogy a más körbe tartozók is megismerhessék és megtárgyalhassák. A kör értekezletén elhangzott előadások szövege a megtárgyalásokról szóló jelentéssel az előadás után azonnal megküldendő *Debreczeni* István szellemi ügyeket intéző alelnökhöz — A II. csoportban feltüntetett tárgyra nézve minden lelkész dolgozza fel egyházközsége irattárában és az egyháztagoktól esetleg nyerhető adatok alapján az egyházfegyelem gyakorlásának történetét és azt küldje be az egyh. m. lelkészértekezlet titkárához, aki az egyházmegyei lelkész értekezletén ezek alapján előadást tart az egyházfegyelem gyakorlásáról az egyházmegyében s a megtartott előadást utána a nevezett alelnökhöz szintén megküldi.

Isten áldása legyen anyaszentegyházunk erősödése és a magunk művelése érdekében végzendő munkákon.

1937 aug. 6.

Debreczeni István
alelnök.

Sulyok István.
elnök.

Lelkészerkekezleti ügyek.

Értesitem lelkésztestvéreimet, hogy lapunk terjedelme miatt is, a kölcsönadásra felajánlott könyvek jegyzékét tovább nem közöljük lapunkban. Ez ügyben az eljárás az lesz, hogy azok, akik könyvtárakat kikölcsönzésre felajánlják, könyveik jegyzékével azt jelentsék be a szellemi ügyvezető alelnöknél Debreczeni István lelkésztestvérünk-nél (Timișoara) és akik kölcsön akarnak könyvet venni, szintén hozzá jelentsék és ő testvéri szeretetből szívesen szolgál.

Oradea, 1937 aug. 16.

Lelkésztestvéri szereretettel:

Peleskey Sándor, titkár.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Mátray Lajos a sátmari református főgimnázium nyugalmazott tanára, életének 79-ik évében, hosszú és nehéz szenvedés után, aug. 8-án visszaadta lelkét Teremtőjének. A megboldogult negyven éven át volt latin-magyar szakos tanára az ősi iskolának s ezen kívül a társadalmi életben is tevékeny részt vett. Temetése f. hó 10-én délután volt az egykori tanítványok, kartársak és tisztelők nagyszámu részvéte mellett, amikor is a gyászos háznál a Sárközi Lajos lelkész imája után Kiss Bertalan lelkész méltatta az elhunyt költői lelkü tanár közhasznú életét és munkásságát, a temetőben pedig Boros Jenő esperes imája után Ligeti Imre főgimnáziumi igazgató vett bucsut az iskola és a kartársak nevében az egykori munkatárstól. Emlékét kegyelettel őrizzük.

Fráter Barnabás bihor-vármegye volt utolsó alispánja, a debreceni em. volt gondnoka, a bihori em. volt tanácsbírája, életének 77-ik évében, hosszas szenvedés után aug. 10-én Oradeán elhunyt. Temetése nagy részvét mellett ment végbe augusztus 12-én. Koporsója felett dr Szabó Lajos hirdette az evangéliumot. Valóban a nemes harcot megharcolta, futását elvégezte, épen azért hisszük, hogy elnyerte az örökélet hervadhatatlan fényes koronáját. Szereteteivel közölje az Ur megsegítő és vigasztaló kegyelmét. Emléke mint követendő példa örökké élni fog közöttünk.

Dr Beveridge Vilmos, a budapesti skót misszió volt vezetője Aberdenben 73 éves korában hosszú betegség után elhunyt. 1921-től 1932-ig vezette a missziót, mely dr James Macdonald Websternek a háboru kezdetén hazahívása óta vezető nélkül volt. Benne a magyar református egyház egyik kiváló barátját veszítette el. Legyen áldott emlékezete!

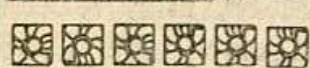
Özv. Zöld Zoltánné, Szabó Kornélia, néh. Zöld Zoltán tornac-i ig. tanító özvegye és Zöld Zoltán carei-i ig. tanító édesanyja jul. 18-án életének 72-ik, özvegyiségének 4-ik évében hosszas szenvedés után elhunyt.

Dr Filep Gyula, az ardeali egyházkerület diakónissza intézetének és kórházának ig. főorvosa jul. 12-én életének 66-ik évében félévi súlyos betegség után elhalt. Halálával nagy veszteség szakadt az általa vezetett intézetekre.

Ágoston Sándorné, Tóth Erzsébet, a jugoszlaviai református egyház püspökének hitvese, áldásos életének 54-ik, boldog házasságának 31-ik évében, hosszas ideig tartott súlyos szenvedés után jul. 9-én az ő mennyei Urához költözött.

Az Isten Szentlelke legyen az ittmaradottak vigasztalója.

HIREK

Értékes hagyományban részesült az oradea-i egyházközség. Özv. Tóth Lajosné Szilágyi Terézia házastelkét végrendeletileg az egyházra hagyta azzal a rendeltetéssel, hogy az egyházközség tartozik olyan református egyházi intézmény céljára fordítani, amelyben szegény, elöregedett magános asszonyok gondoztassanak. Ez már a második ilyen intézménye lesz az oradea-i egyháznak a már néhány éve működő 12 öreget befogadó Fekete József és neje református szegényház után.

Belmissziói nap Şiştorean

A şiştoreai egyházközség aug. 15-én rendezte meg a szokásos belmissziói napját. A délelőtti istentiszteleten az ígét dr Szabó Lajos hirdette I. Móz. 38, 31—35. v. alapján. Ugyancsak ő imádkozott délután és az »Ur ítélc. elbeszélését olvasta fel. Közreműködtek még Czirjárné Móra Erzsébet, Laczák Erzsike, Dézsi László az oradeai rāti paróchiális kör belmissziói szerveinek vezetői. A hívek úgy délelőtt mint délután zsufolásig töltötték meg a történelmi nevezetességű templomot, mintha új élet kezdetét jelentette volna e lelkes megmozdulás.

Négy új lelkeszi állást szervezett a debreceni egyház, melyeket mind egyhangu meghívással töltött be. Az új lel-

készeket június 23-án be is iktatták és pedig a péterfiai egyházzrészbe, mint a püspöki másodlelkészt, dr Farkas Pált a Homokkertbe Kovács Józsefet, a Nyilas-telepen Mezey Bélát és a Csapókerben dr Dancsházó Sándort.

A Presbyteri Világszövetség Montrealban jun. 23—29-én tartott zsinata mély érdeklődéssel vette tudomásul a szövetség keleti ága által a romániai egyház megvizsgálására kiküldött bizottság jelentését. A zsinatot elsősorban az itteni reformátusok vallási, kulturális és oktatásügyi jóléte érdekelte.

A magyarországi ORLE székesfehérvári konferenciája. Rendkívül nagyszabású konferenciát tart a magyarországi ORLE aug. 26—30. napjain Székesfehérváron. A lelkészek részére tartandó istentiszteleten a lelki fegyverkezés címen az Ígét dr Tóth Endre pápai theol. tanár fogja hirdetni, előadást tart: dr Révész Imre és ifj. Szabó Aladár dr., Nyári Pál és dr Komjáthy Aladár. Ugyancsak ez alkalommal tartja ülését a Ref. Jóléti és Gazdasági Társulat is. A vallásoktató-lelkészek konferenciáján előadást tartanak Kántor József és Szabó Károly. A Ref. Lelkesznék konferenciáján: Mit tehet a református nő a templomlátogatók

számának növeléséért? cimen beszél Uray Sándor debreceni lelkész. A ref. nő a karitatív egyházi munkában cimen beszél Szabó Imre esperes. Az evangélicizációs istentiszteleten prédikál Muraközy Gyula. A konferencián előadásokat tartanak még dr Vasady Béla, dr Victor János. Az Orsz. Ref. Presbiteri Szövetség konferenciáján a szónokok dr Ravasz László, dr Balogh Jenő és dr Hetessy Kálmán lesznek.

Esperesbeiktatás. A magyarországi szatmári egyházmegye július 22-én iktatta be Fehérgyarmaton tartott közgyűlésében G. Szabó Mihály ui esperest, csaholci lelkészt, az egyházmegye volt főjegyzőjét ünnepélyes keretek között. Az új esperest egyhangulag választották meg diszes tisztségére.

Lelkészi becsületszék alakult a magyarországi szatmári

egyházmegyében, mely a lelkipásztorok pásztorálását, evangéliumi fegyelmezését szándékozik végezni az egyházmegyei lelkészegyesület bebelében. Elnökévé Bakó Péter szamosujlaki lelkipásztort választották meg titkos szavazás útján.

Adományok. A caransebeşi templom építésre perselypénzt: Taut 23, Sânleani 70, Bodo 100 leit és adományt Craidorolt 100, Sânleani 100 leit adományoztak.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

K. I. B. h. k. A stólakérdésben — lényegében és a gyökeres megoldásban — természetesen egyetértek veled. — *Érdeklődő. Seini.* Feleletem röviden az első három kérdésre: nem, a negyedikre: igen, de ezt nem törvény, vagy szolgálati szabályzat, hanem a munkatársi és a minimális intelligens emberek közötti viszony szabályozza.

Társszerkesztők:

Ardai Aladár, Bokor Sándor,
Boruzs Lajos, Tóth Zsigmond.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

4168—1937-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* A fennhatóságom alatt álló magyar tannyelvű iskolák számára kizárólagos kötelező használatra a következő tankönyveket rendeltem el, egyházkerületi közgyűlésünk 1935—184-d-l. és 1936—24-c. hat. 2. bekezdése alapján:

A) Vallástani kézikönyvek:

- I—II. osztály. *Zöld Mihály:* A református gyermek első valláskönyve. Miniszteri jóváhagyás száma 754—1935. 15 Leu
 III. osztály. *Czina Sándor:* Ó-szövetségi történetek. Min. jóváhagyás száma 750—1935. ... .. 15 Leu

- IV. osztály. *Tőkés Gyula*: Jézus élete. Min. jóváhagyás száma 751—1935. ... .. 15 Leu
- V. osztály. *Szendrei Dénes*: Jézus tanításai és csodatételei. Min. jóváhagyás száma 752—1935. ... .. 20 Leu
- VI. osztály. *Tőkés Gyula*: Egyháztörténelem. Min. jóváhagyás száma 761—1935. ... .. 25 Leu
- VII. osztály. *Debreczeni István*: Hittan és erkölcstan. Min. jóváhagyás száma 755—1935. ... .. 20 Leu
- Kapható kizárólag az egyházkerületi tankönyvraktárban.*
- A VII. oszt. kézikönyvre vonatkozólag külön felhívom a figyelmet az 1709—1937. sz. körrendelet intézkedéseire.

B) A többi tantárgyak tanítására szolgáló kézikönyvek.

- I. osztály. *Czina Sándor*: Betükert ABC ref. iskolák számára. Miniszteri engedélyezési száma 55.729—1933. (Kizárólag az egyházker. tankönyvraktárban kapható) 26 Leu
- II. osztály. *Felméry Sándor, Lőrinczi Ferenc, Bedelean Diomed és Ősz Sándor*: Magyar olvasókönyv, számtan és egyéb tudnivalók az elemi iskolák II. o. számára. Eng. 43—1932. és 95.388—1933. sz. alatt ... 50 Leu
- III. osztály. *Lőrinczi Ferenc, Bedelean Diomed, C. Stan, Ősz Sándor és Ferenczi Gábor*: Magyar olvasókönyv, természettudomány, számtan, limba română, carte de cetire, istoria și geografia. Eng. 84.422—1933. és 98.674—1933. sz. alatt ... .. 80 Leu
- IV. osztály. *Lőrinczi Ferenc, Bedelean Diomed, C. Stan, Ferenczi Gábor, Kali Sándor és Felméry Sándor*: Magyar olvasókönyv, természettudomány, földrajz, számtan, mértan, limba română, carte de cetire și istoria. Eng. 84.418—1933., 95.388—1933., 97.365—1933., 98.673—1933. szám alatt... .. 90 Leu
- V. osztály. *Lőrinczi Ferenc, Bedelean Diomed, C. Stan, Ferenczi Gábor, Kali Sándor és Ősz Sándor*: Magyar olvasó, magyar nyelvtan, társadalmi és állampolgári nevelés, földrajz, természettudományok, egészségtan, mezőgazdasági ismeretek és a teljes román anyag: Intuiție, cetire, memorizare, exerciții gramaticale, istorie. Eng. 437—1936. és 566—1936. sz. alatt ... .. 100 Leu
- VI. osztály. *Lőrinczi Ferenc, Bedelean Diomed, C. Stan, Ferenczi Gábor, Kali Sándor és Ősz Sándor*: Magyar olvasó, magyar nyelvtan, társadalmi és állampolgári nevelés, természettudományok, egészségtan, mezőgazdasági ismeretek és a teljes román anyag,

u. m. Intuiție, cetire, memorizare, exerciții gramaticale. istoria, geografia. Eng. 437—1936 és 566—1936. sz. a. 100 Leu VII. osztály. *Lőrinczi Ferenc, Bedelean Diomed, C. Stan, Ferenczi Gábor és Ősz Sándor*: Magyar olvasó, magyar nyelvtan, társadalmi és állampolgári nevelés, természettudományok, egészségügy, mezőgazdasági ismeretek és a teljes román anyag, u. m. Intuiție, cetire, memorizare, exerciții gramaticale, istoria, geografia. Eng. szám 437—1936. és 566—1936. ... .. 100 Leu

A Minerva-féle tankönyvek fenti bolti árából, abban az esetben, ha a megrendeléseket közvetlenül a *Minerva R. T. Cluj, Str. Baron L. Pop 5.* eszközlik, a cég az iskoláknak 20% engedményt ad. A tényleges postai költségeket (szállítás, utánvételezés) a cég felszámítja.

A 20% engedmény felhasználására 3673—1936. sz. a. az eszpererek útján közölt intézkedésem marad érvényben. Oradea, 1937 augusztus 16. Atyafiságos szeretettel Sulyok István sk., püspök.

4893—1937-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Az 1937—38. tanévre a beírások — amennyiben időközben más törvényes intézkedés nem történik — az elemi iskolai törvény 19. fejt. értelmében szept. 1—10 napjai közt történnek. Ebből a célból a jelzett időben a tanítóknak állomáshelyükön kell tartózkodniok. Ha ez bármely igazolt okból lehetetlen, a beíratást az iskolaszéki elnök tartozik elvégezni.

A beíratás a felekezeti iskola helyiségében történik.

A beíratkozás alkalmával szigorúan alkalmazkodni kell az elemi oktatási törvényben 19. fejt. 2. bekezdésben előírt eljáráshoz, azaz a szülő (apa, vagy anya) vagy helyettese a beíratkozási nyilatkozatot személyesen tartozik beadni az állami elemi iskola igazgatójánál (lásd még hivatalos lap 1936. 246. old. 2936—1936. sz. körrendelet.)

Ezek a nyilatkozatok bélyegmentesek (126703—1929 min. rend.) Egyöntetűség és könnyebb kezelés céljából az egyházkerületi tanszerraktár kiadásában megjelent nyilatkozatokat (declarația) kell használni. A nyilatkozat átvételéről az állami iskolai tanító igazolványt (adeverința) ad. Ennek bemutatására a törvény nem kötelez, csupán a nyilatkozat beadásának könnyebb igazolása végett vezetük be. Ha tehát az áll. iskolai igazgató a nyilatkozat átvételét ill. az igazolvány kiadását megtagadja, az igazolványra rá kell vezetni: Subsemnații martori dcedim că ..... s'a prezintat personal la direcțiunea școalei prim. de Stat pentru depunerea declarației cu motivul ..... (vagy: fără motiv.) Két tanu aláírása.

A gyermek ugyan ezen igazolvány alapján is beírható volna iskolánkba, biztonság kedvéért azonban ajánlatos minden ilyen ügyben azonnal a püspöki hivatalhoz fordulni az összes szükséges adatok beküldésével (a gyermek neve, vallása, kora, osztálya, a szülők neve és vallása, mikor jelentkezett az állami iskolai tanítónál, milyen címen tagadták meg a nyilatkozat átvételét, megtörtént-e a visszautasításnak igazolása tanúk által.) Ha az állami iskola igazgatója a visszautasítás indokát írásban közli, ennek másolatát is be kell küldeni. Ha az állami iskolai igazgató azon a címen utasítja vissza a szülők nyilatkozatát, hogy a gyermek nem magyar anyanyelvű, a jelentéshez csatolni kell még a szülőnek a községi előjáróság, esetleg közjegyző előtt tett nyilatkozatát, melyben magát magyar anyanyelvűnek vallja. Ajánlatos ezen nyilatkozattal az állami iskolai igazgatónál újból megkísérelni a nyilatkozat beadását.

Az elemi iskolai törvény világos intézkedése szerint a szülő — nyilatkozat adása mellett — gyermekét lakhelyén kívül is bármely felekezeti iskolába is beírathatja.

Olyan gyermek, aki előző évben állami elemi iskolába járt, beírható a felekezeti iskolába, ha az állami iskola az igazolványt (adeverința) kiadja. Ellenkező esetben a tanfelügyelőséghez lehet folyamodni, elutasítás esetén pedig a minisztériumhoz.

Korengedélyért, 1930 december 31 előtt született gyermekek-nél az ill. főigazgatósághoz (inspectoratul școlar) kell folyamodni az ill. tanfelügyelőségen (revizorat) keresztül, még augusztus hóban. Hivatalom a helybeli főigazgatóságnál csak abban az esetben tudja sürgetni ezeket a kérvényeket, ha közlik a számot és keltet, melylyel a tanfelügyelőség a kérvényt a főigazgatósághoz felterjesztette. Elutasítás esetén az elutasító rendelet beküldése mellett hivatalomon keresztül vagy közvetlenül ajánlatos a minisztériumhoz felebezn.

Azok a szülők, akik gyermeküket az I. osztályba akarják beírni, már augusztus hó folyamán szerezzék be a születési anyakönyvi kivonatot, hogy az szükség esetén kéznél legyen. Ha az anyakönyvi kivonat akár a név írásában, akár a vallás feltüntetésében hibás, annak kijavítására az ill. egyh.-megyei ügyész útján a törvényes lépéseket haladéktalanul meg kell tenni.

Az állami iskolai törvény végrehajtási utasítása 30. fejt. szerint bizonyítani kell, hogy a tanuló letette a magánoktatási törvényben előírt vizsgálatot. Ez a fejezet tehát csupán a nyilvánossági jog nélküli iskolákra vonatkozik, s az igazolás legegyszerűbb módja a hiteles anyakönyv bemutatása.

A nyilvánossági jog nélküli iskolákban egyszer bukott tanulók iskoláinkba beírhatók, a kétszer bukottakat az állami iskolába kell beírni, de a tanfelügyelőség engedélyével, vagy az áll. isk. igazgató igazolványa alapján a mi iskolánkba beírhatók.

A beírható tanulók létszáma osztályonként 50 — ha a működési engedélyben kevesebb nincs megszabva. Olyan osztályokba, ahol csak V—VI—VII. osztályos növendékek vannak, a létszám 30.

Ha az előirt létszámnál többen jelentkeznek, a kiválogatást a felekezeti iskola végzi, legegyszerűbben úgy, hogy csak azoknak, bocsátja rendelkezésre a nyilatkozat mintát, akiket hajlandó felvenni. Ha ebben a tekintetben az állami iskolai igazgató nehézségeket támaszt, az összes adatok közlésével azonnal jelentendő.

Ismételten körrendeletileg hangsúlyoztam, hogy az állami iskolai igazgató felekezeti iskolánknak nem felettes hatósága, hacsak külön írásos miniszteri megbízása nincs. Ezért tehát a személyesen ismert állami felügyelőkn (inspector, revizor, subrevizor) kívül mindenkitől, aki iskolánkban ellenőrző vizsgálatot akar tartani, kellő udvarias formában igazoló iratot kell kérni. A minisztertől kiadott miniszteri megbízással egyértékű az, ha a megbízás ténye hivatalos lapunkban, vagy a főigazgatóság hivatalos lapjában megjelent, vagy ha az alsóbb tanügyi hatóság megbízó levele a miniszteri számrá hivatkozik.

Bármely nehézség merülne fel a beíratások körül, igyekezni kell azt a törvény és a miniszteri rendeletek alapján helyben barátságos úton rendezni, de ha ez nem sikerül, *azonnal* jelenteni kell a püspöki hivatalnak, lehetőleg még 10-ike előtt.

Ha az állami elemi iskolánál a beíratások idején senki sincs jelen, azonnal jelenteni kell a püspöki hivatalnak, közölve az összes beíratkozási nyilatkozatot tenni akaró növendékek névsorát.

Ha a saját iskolánkba beírt és rendesen feljáró növendékeket az állami iskolai igazgató igazolatlan mulasztásért birsággal sújtja, az esperesi hivatalon keresztül az egyházmegyei ügyész jogsegélyt kell kérni, aki a megfelelő törvényes útasításokat erre nézve megkapta. — Oradea, 1937 aug. 17. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

5002—1937-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak.* Felhivom a tanítóválasztó egyházközségek és az esperes urak figyelmét, hogy a fennálló állami törvényes intézkedések és egyházkerületi határozatok értelmében tanítónak csak a következő kellékekkel rendelkező egyének választhatók meg:

1. Tanítói oklevél. Oklevél nélküli végzett tanítóképzősök csak akkor választhatók meg, ha bemutatják előzetes miniszteri autorizációjukat és csak a miniszteri autorizációban megszabott feltételek mellett.

Az oklevél érvényessége megszűnik, ha az illető tanító 6 évig az oklevél kelte után következő szeptember 1-től rendes állásban nem működött. (El. ok. törvény 116. fej.) Ebbe a hat évbe nem számítható be a helyettes minőségben töltött idő (u. o.) A törvény nem mondja ki, de természetesen, hogy nem számítható be a katonai szolgálatban töltött idő sem.

Megszűnik az oklevél érvényessége, ha rendes tanító állásáról lemond és 2 évnél tovább új állást nem vállal.

Megszűnik az oklevél érvénye, ha a rendes tanító két évnél rövidebb ideig, de kétszernél többször szakítja meg szolgálatát.

Ha az oklevél érvénye az első okból szűnt meg, a törvény jogot ad a tanítónak arra, hogy új képesítő vizsgát tegyen.

Ha az oklevél érvénye a második két okból szűnt meg, új képesítő vizsgálat csak a miniszter engedélyével tehető.

2. Román vizsga. Érvényesek az 1923 január 1 óta szerzett külön bizonyítványok a sikeresen letett román vizsgáról.

Pótolják ezt: romániai tanintézetben 1926 jan. 1 után szerzett érvényes tanítói oklevél, vagy előzetes miniszteri autorizáció, ez utóbbi a benne foglalt feltételek szerint.

Az 1934 évbeli tájékoztató vizsgán megbukott tanítók, ha egyébként a fenti követelményeknek megfelelnek, választhatók.

Az 1937 évi tanfolyamra való behívás és az azon való részvétel a román vizsgára vonatkozó követelményeket nem pótolja.

Az esperes urakat felhívom, hogy ezen feltételek meg nem tartása mellett történt választásokat ne erősítsék meg, s ugyanakkor a fenti kellékek nélkül szökőködő tanítót működésétől azonnal felfüggeszték és helyettesítéséről gondoskodjanak, a mulasztást elkövető presbitériumok és iskolaszéki elnökök ellen pedig az eljárást haladéktalanul indítsák meg.

Ezen körrendeletem megjelenése után hatályát veszti a 2003—1935. sz. körrendelet.

Oradea, 1937. augusztus 18. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

5022—1937-III. KÖRLEVÉL. *Valamennyi kebelbeli nagytiszteltetű lelkész urnak és iskolai hatóságnak.* Egyházkerületünk irat-terjesztési bizottsága már korábban akként határozott, hogy az 1937—38. iskolai évben is megjelenteti havonként egyszer a *Gyermekkönyvtár* füzetét. E könyvtár célja a gyermekek vallásos öntudatának mélyítése, akaratának nemes irányban fejlesztése, szép és kulturális érzékének, faji öntudatának erősítése és ezeken kívül nemes szórakozás nyújtása. A füzet 16 oldal terjedelemben jelenik meg és ára füzetenként 2 lei, vagyis az iskolai év tartama alatt az előfizetési díj összesen 20 lei.

Felkérem a lelkészi és tanítói kart, hogy a Gyermekkönyvtár sorozatának előfizetésére buzdítsa a gyermekeket, *s hasson oda, hogy a beiratás alkalmával és azzal egyidejűleg* a gyermekek szülői lehetőleg kivétel nélkül fizessék be a füzetekért járó évi 20 leit. Fontosnak tartanám azt is, hogy a Gyermekkönyvtár füzetére a nem református iskolába járó gyermekek szülei is előfizessenek.

Ezzel az intézkedéssel elérhetjük azt, hogy minden református iskolás gyermek már az iskolai év kezdetén kézhez kapja a Gyermekkönyvtár füzetét, folytatólag pedig elejét vehetnők annak, hogy akár a lelkészi, akár a tanítói kar tagjait az évközben történendő változások következtében anyagi károsodás érje.

Az előfizetők számát (ami valószínűleg az iskolai növendékek számával lesz azonos) már a beiratások befejezése után méltóztat-

sanak bejelenteni *külön levélben* a püspöki hivatalnak, hogy annak alapján az iratterjesztési osztály a füzeteket kiküldhesse. Egyidejűleg küldendőek be az előfizetési díjak is.

Oradea, 1937. aug. 14. Atyafiságos szeretettel: püspök távollétében helyette Csernák Béla sk. egyh. ker. főjegyző.

4343—1937. II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Az évvégi statisztikai kimutatást nem küldték be az alább felsorolt egyházközségek. Haladéktalanul pótlendő, akkor is, ha már egyszer elküldték volna: Biharea, Sântion, Căuaceu, Paleu, Saldobagiu de Munte, Uileacul de Munte, Santăul Mic, Tilegad, Niuved, Niuved-Chiugiu, Parhida, Uileacul de Criș, Albiș, Târgușor, Suplacul de Barcău, Vaida, Adoni, Buduslău, Cheșereu, Simian, Sântimreu, Sânnicolaul de Munte, Cadea, Cherechiu, Otomani, Săcueni, Tăuteu, Monospetreu, Atea, Orașul nou, Boghiș, Agriș, Baia Sprie, Câmpulung la Tișa, Culciul Mic, Pelișor, Remetea oaș, Lazuri, Baia Mare, Ardusat, Livada, Dara, Cărășeu, Odorău, Berindan, Viile Apei, Tămășeni, Turulung, Românești, Berveni, Domanesti, Andrid, Curtiușeni, Ghenciu, Chirișa, Cărei, Arpașel, Beiuș, Uileacul de Beiuș, Luntreni, Ghiarac, Iermată neagră, Ghiric, Târcaia, Boiu, Salonta, Zerind, Tămășea, Vânător. Finiș. — Oradea, 1937 aug. 14. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

4999—1937-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak.* Felhívom a figyelmet a M. O. törvény 24. fejezetére, amely az iskola homlokzatán a kétnyelvű feliratokat engedélyezi, a 26. fejezetre, amely az összes hivatalos iratoknál a két nyelven való vezetést engedélyezi, a 23-ik fejezetre, amely elrendeli, hogy az állami hatóságokkal kizárólag román nyelven kell levelezni, beleértve a levél és boríték címfőjét és a bélyegzőt, u. e. fejezet azon intézkedésére, hogy a belső ügykezelésben az iskola többi nyelve használható, kivéve a 26. fejezeten felsorolt és a szabályzat 116. és 118. fejezetében részletezett kétnyelvű hivatalos iratokat, végül a 25. fejezetre, amely megtiltja, hogy a felekezeti iskolák az állam címerét használják nyomtatványaikon és bélyegzőiken. Ez utóbbi rendelkezés természetesen nem vonatkoztatható a gyermekek okulására a tanterem falán elhelyezett címerre, amely egyúttal a történelem és földrajz tanításánál kötelező szemléltető eszköz. Oradea, 1937 aug. 17. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

4908—1937-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Tudomásvétel és mihez tartás végett közlöm a nemzeti nevelésügyi min. 123.848—1937, sz. rendeletének bennünket érdeklő részét az ellenőrző személyzet beosztásáról. I. Regiunea școlară Timișoara. 1. N. Gh. Dinescu, inspector general inamovibil. 2. I. Cioată, inspector de circ. inamovibil la jud. Arad, Severin și șef al secției inv. primar la cancelaria inspectoratului școlar. 3. I. Ciobanu, inspector de circ. la jud. Caraș și Timiș-Torontal. 4. D. Ilișescu, revizor școlar inamovibil al jud. T.-Torontal. 5. L. Igrășianu, revizor școlar delegat al jud. Arad. 6. Mircea Cornel, revizor școlar delegat al jud. Severin. 7. Toma Rădulea, revizor școlar delegat al jud. Caraș. II. Regiunea școlară Oradea. 1. Gh. Tulbure, ins-

pector general inamovibil la jud. Sălaj și Maramureș. 2. D. Simion profesor, delegat inspector general jud. Bihor și Satu-Mare. 3. D. Marinescu, inspector de circ. delegat la jud. Bihor și șef al secției inv. primar la Regiune. 4. D. Mărgineanu, insp. inamovibil la jud. Sălaj și Satu-Mare. 5. Darius Pop revizor inamovibil la jud. Satu-Mare. 6. Andrei Sorescu, revizor școlar delegat la jud. Bihor, circ. Oradea. 7. Constantin Borc revizor școlar delegat la jud. Bihor, cir. Beiuș. 8. Augustin Zăgreanu, revizor școlar delegat la jud. Maramureș. 9. Dumitru Ilea, revizor școlar delegat la jud. Sălaj. Oradea, 1937 aug. 10. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

4985—1937. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi timișoara-i iskolai kerülethez tartozó elemi iskolai hatóságnak.* A hiv. lap június 20-iki számában 239. old. megjelent 3923—1937. sz. Körendelet 7. sorában Timiș-Torontal helyére Severin és 9. sorában Severin helyére Timiș-Torontal-t kell írni a nemzeti nevelésügyi minisztérium 125.377—1937. sz. rendelete értelmében. Oradea, 1937 augusztus 19. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

4613—1937-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak.* Közvetve tudomásomra jutott a nemzeti nevelésügyi minisztérium azon rendelete (71951—1937.), hogy azok a kisebbségi szülők, akiknek gyermekei az állami iskola növendékei, mentesek a felekezeti iskolai járulékok fizetése alól. Figyelmeztetem az összes alárendelt hatóságokat, hogy a román szövegben használt *taxe școlare* kifejezés iskolai járulékokat (beiratási-, tandíj, elemi iskolai tanulók 1 leus járuléka) jelent és semmi esetre sem alkalmazható részben vagy egészben az általános kultusztörvény 29., 30. fej. és az E. T. III. tc. alapján szedett egyházi adókra, annál kevésbé, mert az idézett törvénycikk 1. és 2. paragrafusa nem ismer egyebet, mint rendes és rendkívüli *egyházi* adót. Ha tehát bárki hiveink között ezen rendeletre való hivatkozással olyan irányban agitálna, hogy az egyházi adó fizetését részben vagy egészben tagadják meg, az összes, hatóság előtt is igazolható adatok közlésével jelentsék hivatalomnak, hogy a vallás és művészetügyi minisztérium, ill. más illetékes hatóságnál a szükséges lépéseket megtehessük. Oradea, 1937 augusztus 17. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

Pályázati hirdetés. Az Atea-i ref. egyháztanács I—VII. osztályu osztatlan vegyes iskolájánál pályázatot hirdet az üresedésben levő kántortanítói állásra. *Javadalom:* 1. Természetbeni két szoba, konyha, kamarából álló lakás a templomkert használatával. 2. 18 hold (1200 ölével számítva) részben szántó részben kaszáló föld haszonélvezete, melynek adóját egyház fizeti. 3. 10 köböl buza a hivektől. 4. 12 m³ tűzifa beszállítva. 5. 4 darab marhára legelőjog. 6. Tanító javára kamatozó tőkepénznek 476 leit tevő kamata. 7. Stóla az egyházi felsőbb hatóság megállapítása szerint. 8. Készpénz (tandíj, szántás, tűzifa váltság) 5624 lei. *Kötelesség:* az I—VII. osztály (20—25 növendék) állami és egyházi tanterv szerinti tanítása, kántori szolgálat végzése, vasárnapi iskola vezetése, lelkes helyettesítése akadályoztatása esetén. Pályázhatnak román

állampolgársággal, román vizsgával bíró oklaveles férfi és nő kánt. tanítók. Román nyelvtudás és oklevél érvényessége a jelen számban közölt 5002—1937. sz. Kőrendelet szerint igazolandó; esetleg igazolandó férfiaknál a katonai szolgálat elvégzése. A megválasztott tanító egy évi sikeres működés után lesz véglegesítve. Pályázati határidő a hirdetés megjelenésétől számított két hét. A pályázatok »Ref. Lelkészi Hivatal Atea, Pošta Peleşul-mare, jud. Satu-mare« címre küldendők. Presbiterium. Esperesi szám: 690—1937.

4434—1937-III. sz.

Lelkésztársak figyelmébe!

A hátralékos egyházi adók beszédése tárgyában az egyházkerületi ügyész ur utján eljutott hozzám a következő miniszteri intézkedés, amit azzal adok közre, hogy szükséges esetben az abban foglaltak szerint eljárni sziveskedjenek:

Pénzügyigazgató Ur!

251.350—1935. számú november hó 12—én kelt körlevelünk következményeként tudomására hozzuk, hogy a transilvániai román orthodox érsekség 324—1936. számú megkeresésére adott miniszteri határozat engedélyezte, hogy a kultuszok általános szabályozásáról törvény 30-ik ártikulusában foglalt rendelkezéseknek megfelelően megállapított egyházi adók (kultusz-taxák) végrehajtását és bevételezését a pénzügyi szervek is eszközöljék. Tekintettel arra a körülményre, hogy a pénzügyi közegek (adószedők) elsősorban az állam követeléseit (adókat) kötelesek végrehajtani, felkértük az érsekséget, hogy tegye meg az intézkedéseket, hogy az egyházi adók bevételezését ezután is az egyházi szervek végezzék és csak olyan esetekben vegyék igénybe az állami közegek segítségét, amikor a rendelkezésükre álló eszközök nem elég hathatósak, hogy az adósokat (hátralékosokat) tartozásuk megfizetésére szorítsák.

Felhívjuk a szükséges rendelkezések foganatosítására, hogy valahányszor az egyházi szervek az említett jövedelmek végrehajtása érdekében a pénzügyi közegek segítségét kérik, ezek késedelem nélkül fogjanak hozzá az illető összegek végrehajtásához és bevételezéséhez.

E célból a lelkeszi hivatalok az adótárnokoknak (perceptoroknak) névsoros kimutatásokat adnak át, amelyekben felvételnek mindazok az adósok (hátralékosok), akiknek végrehajtását kérik, valamint különleges jegyzőkönyvszerű nyugtákat, amelyek az adósoknak tartozásaik kiegyenlítésekor kiadatnak.

A bevételezett összegeket a lelkeszi hivatalok kérésére, havonként közvetlenül a lelkeszi hivataloknak fizetik ki jegyzőkönyv

felvétele mellett, melyben megállapítást nyer a vevény lajtsromának száma, a kibocsátott vevények, a megelőző időben befizetett összegek, a jegyzőkönyv felvétele alkalmával befizetett összegek.

A lelkeszi hivatalok által kimutatott tartozások (hátralékok) az adóhivatalok nyilvántartásaiba nem vezetnek be.

Fenti miniszteri intézkedés eredeti román szövege a következő:
Ministerul Finanțelor, Direcțiunea Bugetului și a Contabilității Generale a Statului Serv. Executarii Bugetului No. 393.309. 19. Febr. 1937. Dosar 17.

Domnule Administrator, ca urmare la ordinul nostru circular No. 251.350 din 12 Noembrie 1935, va facem cunoscut ca prin rezoluția ministeriale pusa pe adresa Mitropoliei Ortodoxe Române din Ardeal No. 324—936. s, a aprobat ca urmărirea și incasarea taxelor de cult stabilite conform dispozițiilor art. 30 din Legea pentru regimul general al cultelor, să se facă și prin organele fiscale.

Având în vedere ca agenții fiscului trebuie să urmărească în primul rând debitele Statutului, an solicitat acelei Mitropolii să ia măsuri ca incasarea taxelor de cult să se facă și de aci înainte de organele bisericești și numai în cazurile când mijloacele ce au la dispoziție aceste organe nu vor fi suficiente pentru constrangerea la plata a debitorilor, sa se recurga și la concursul organelor Statului. Va invităm să luati măsurile necesare ca ori de câte ori organele bisericești vor solicita ajutorul agenților fiscului pentru împlinirea veniturilor menționate, să se procedeze imediat la urmărirea și incasarea sumelor respective.

În acest scop percepții vor primi dela parohii tablouri nominale în care vor fi trecuți toți debitorii a căror urmărire se cere, cum și carnete de chitanțe speciale ce vor fi eliberate debitorilor la achitarea datorilor lor.

Sumele incasate vor fi vărsate lunar direct Parohiilor la cererea acestora, incheiindu-se proces-verbal prin care să se constate numărul registrelor de recepse primite, recepsele liberate, sumele vărsate în precedent, sumele vărsate la data incheerii procesului verbal. Debitele primite dela parohii nu vor fi înregistrate în scriptele percepțiilor. Director General Oghino P. Director P. Gheorghiu.

Domniei Sale Domnului Administrator de incasări și Plăți.

Midőn fenti miniszteri intézkedést ismertettem, felhivom lelkesztársaim figyelmét arra, hogy annak rendelkezéseit a presbiteriumok tudomására hozni sziveskedjenek.

Oradea, 1937 augusztus 17. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

M. st. Oficiului Parochial Reformát
Jud. Arad
Cermeiu

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

NT. LEKÉSZURAKNAK sz. FIGYELMÉBE AJÁNLOM

református papi szabóságomat

Felelősséggel készítek ORLE. (Szánthó) palástot; palást-átalakítást, u. m. selymezést, lerakást. A palást-árak főveggel együtt minőség szerint 2500—5500-ig változóak. Távolabbi paróchiákra személyesen is elmegyek. Postai megrendelést pontosan teljesítek. Esetleges információért a helybeli lelk. hivatalhoz szíveskedjenek fordulni.

Tisztelettel:

ALAPÍTÁSI ÉV 1897.

CSAPÓ LAJOS
papi szabósága

SATU-MARE, Ștefan cel mare No. 7.

Egyházkerületünk kiadásában megjelent
KISBETŰS HANGJEGYES ÉNEKESKÖNYV
színes és fekete vászonkötésben ára 60 Lei

KÁLVIN-KÖNYVNYOMDA

Tulajnosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Károly

ORADEA, STRADA Dr. LAZAR AUREL 14.
a Református Leánynevelő-intézet épületben

Nyomatott a Kálvin-nyomdában Oradea.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Pietr. Craiului Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye.

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Református Püspöki Hivatal Oradea,
Strada Alexandrii 31.
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Egyházunk és a világi sajtó.

Nemrég a kezembe került egy vidéki napilap. Benne egy közletről érdeklő cikkre hívta fel valaki a figyelmemet, melyben más város más nyelvű ujságjában méltatlanul megtámadott érdemes lelkipásztorát vette védelmébe a presbyterium. A cikk tartalmával minden tekintetben egyetértettem és jól esett a presbyterium egyöntetű és mindenre kész elhatározását olvasnom, de elgondolkoztam, hogy van-e szükség arra és mi célja van, hogy ezt egy napilapban közzétették. Hiszen ott lett volna helye a cáfolatnak, ahol a gyalázkodó cikk megjelent és erre a sajtótörvény alapján kényszeríteni is lehetett volna, ha egyáltalán érdemes reá válaszolni. Vagy ott van a sajtóper, ha ugyan érdemes hozzáfolyamodni. Így alig volt többre jó, minthogy azok is megtudják, akik addig nem is hallottak róla, köztük egyszerű emberek, sőt olyanok, akik hijával vannak a jóakaratok és akiket egy ilyen közleménnyel nem sikerül meggyőzni, hanem még talán az ellenkező eredményt váltja ki belőle. Az eset fölött azonban napirendre tértem: a presbyterium bizonyára jobban ismerte a helyzetet és jól megfontolta, hogy mit és hogyan kell tennie, hogy szeretett pásztorát megvédelmezze.

A napokban egy másik egyházközség területén megjelenő világi lap egyik számát küldte meg egy ismeretlen »figyelmes« valaki. A lap főcíkke szintén egyházi ügygel foglalkozott. A gyülekezet lelkipásztoráról volt ebben is szó, de nem védelmezve, hanem támadva és leközölve a presbyterium — állítólag — tizenhét tagja által aláírt, főképen a lelkipásztor ellen irányuló terjedelmes beadványt. Ime itt is egy egyházi ügy világi lapban, de szakasztott ellentéte a másiknak, mert benne nem vezetője mellett, hanem ellene foglalt állást és vádolta — nagy többségében — a presbyterium. Ezen nem volt mit gondolkoznom, mert azonnal kész voltam a kárhóztató itélettel, amiért ennek a gyülekezetnek — sajnos —

szomorú helyzetét a nagy nyilvánosság elé vitték, nem győzvéni bevárni a törvényes utat, melyen elindították és nem hajolva meg tisztelettel az egyházi felsőbb hatóság előtt.

Ezek után aztán most olvasom a Református Lelkipásztorban, hogy az oradeai Szabadság c. lapban pedig lelkipásztorok szálltak harcba — ha elvek mezején is — egymás ellen a fölött a kérdés fölött, hogy szabad-e a lelkészeknek politizálni? Mikor dr Soós István ker. főjegyző ur igen tisztelt barátom az erről szóló, vitát megindító cikkét a Református Jövőben olvastam, meglepett, hogy miért és hogyan kerül ez a cikk és tárgy egy néplapba, holott ez a lelkészek legsajátosabb belső ügye, legalább is mindaddig, míg e kérdésben olyan megállapodás nem jön létre, melyről hűveinket is szükséges tájékoztatni. Annál nagyobb meglepetésem, midőn most azt olvasom, hogy ezt a kérdést is a napilapba vitték és a nagy nyilvánosság előtt egymással hadakozva tárgyalják. Sejtelmem sincs, hogy kik azok a lelkésztársak kik vitatkozásuk helyéül ézt a sajtót választották és írásaikból is csak annyit ismerek, amennyit Boros Ferenc lelkésztestvérem cikkében idézett. Így tehát a legnagyobb tárgyilagossággal szólhatok hozzá kizárólag a tárgyhöz.

Mindenekelőtt ki kell jelentenem, hogy taktikai szempontból is elhibázottnak tartom — mint nagyon sok kérdésnek, úgy ennek is — a nagy nyilvánosság elé vitelét. Aminthogy sok drága áron megvett tanulság után épen ideje volna már magtanulnunk, hogy kevesebbet beszéljünk és annál többet tegyünk és még kevesebbet üssük dobra terveinket a megvalósítás előtt, mert annál kevesebb válik valóra belőle, minél jobban kikürtöljük. A múltban az akkori kisebbségek semmiesetre se vitték napilapokba a maguk belső ügyeiket és nem ott tárgyalták meg vitás kérdéseiket. Aztán teljesen igaz van Boros Ferencnek abban is, hogy »a kerület hivatalos lapjában jobb helye lett volna a cikknek« (már az elsőnek is és természetesen a többinek is, különösen dr Szabó Lajos Református Híradóban megjelent komoly, elvi jelentőségű cikkének.) Vagy helye lett volna a Református Lelkipásztorban, mert ez a kérdés csakugyan komoly megvitatást igényel és érdemel s ha valaminek, akkor épen ennek van helye egyházi és lelkészi lapban. Az utóbbi csak azért kevésbé alkalmas, mert nem közömbös, hogy a világiak hogy vélekednek ebben a kérdésben és a kérdés felvetője is világi ember. De a megvitatás — ismétlem — semmiesetre se való a nagy nyilvánosság elé, ahol az idegen és laikus, még ha nincs is benne semmi rosszindulat, csak azt olvassa ki, amit a falusi zsidó boltos: »hogy ütök egymást a református papok.«

Sokszor nagy lehangoltság közben gondolkoztam már azon

hogy milyen kevés érzékünk van nekünk reformátusoknak a sajtó iránt és általában a legminimálisabb ujságírói képességet is alig lehet bennünk felfedezni. Ha valahol valami nevezetes esemény történik, részt vesznek lelkipásztorok, világiak, tanítók, tollforgatáshoz már hivatalból értő emberek és hányszor nincs egy lélek se, aki valamelyik egyházi lapnak megírja, vagy hetek múlva cselekszi, amikor már időszerűségét, ujságvoltát régen elveszítette. Ez így van nagy vonásokban is. Hiszen mennyit cikkeztek az elmúlt időkben is a református sajtóiroda felállításáról, eredmény nélkül. A mi helyzetünkben ma sincs senki, aki egyházunk eseményeiről a nagy lapokat a valóságnak megfelelően tudósítsa, aminek az a természetes következménye, hogy azokról, amelyekből mindenki hű képét láthatná egyházunk mai életének, senkinek sincs helyes tudomása. Legjellemzőbb volt erre a zsinat legutóbbi ülészaka, melyről alig jelent meg egy-egy kis rövid hír, ellentétben a róm. kath. egyház kisebb jelentőségű akkoriban lefolyt eseményeivel. Annál szomorubb aztán, hogy ha valami személyi ellentét, belső viszály, vagy bármi olyan történik, amit el kellene titkolnunk sokszor még az egyház tagjai előtt is, azt azonnal sietnek az indulataikon uralkodni nem tudók, vagy nem is akarók egy-egy — sokszor kétes értékű — világi lap hasábjain keresztül a piacra vinni. Hogy nem jut eszükbe ilyenkor ezeknek a nemes cikkíróknak, vagy — ami még hitványabb foglalkozás — sugalmazóknak, hogy vele csak saját magukat és főképen egyházukat gyalázzák meg? Hogy nem teszik a szívére a kezüket és nem kérdezik meg attól a bosszuval telt szívtől, hogy gyűlöletük és bosszujok kielégítése megéri-e azt a mérhetetlen erkölcsi kárt, amelyet ezzel — nem kipellengérezett ellenfelüknek, vagy más véleményen levő atyjafiaiknak, — hanem egyházuknak és a közös anyaszentegyháznak okoznak? Hogy nem látják ezek az elvakultak: mennyire kapva kap ezeken a nyilvánosság elé vitt belső, intim, sokszor eltakarandó dolgokon, mint ingyencsemegeken a szenzációra éhes közönség, mennyire örülnek ezeknek az egyház és vallás ellenségei, sőt mennyire élvezik más egyházak tagjai? Hogy nem látják más egyházak életéből: mennyire gondosan elzárják a világtól belső bajaikat, sőt életüket és maguk között intézik el a legkényesebbeket is, anélkül, hogy róla mások tudomást szerezzenek.

Nem először esik szó erről a kérdéstről egyházi körökben, sőt e lap hasábjain sem. De legfőbb ideje már, hogy ebben a kérdésben is ne csak beszéljünk, hanem tegyünk is. Szegezve meg, állítsuk fel azt az annyit emlegetett református sajtóirodát és határozza el a legilletékesebb fórum, hogy minden egyházi ügyről ez

az iroda ad információt minden világi lapnak. Aki valamit a világi sajtó útján akar közölni a nyilvánossággal, ide tartozik beküldeni és ennek megkerülésével senkinek semmit sem szabad egyházi ügyekről — hírek tárgyilagossága leadásán kívül — világi sajtóban leközölni, vagy leközlés végett sugalmazni. Ha ez ellen bármiféle egyházi alkalmazott, vagy egyházi tisztséget viselő vét, egyházi törvényeinkbe ütközik.

Jó lesz a zsinatig ezen gondolkozni.

Debreczeni István.

Új iskolai év küszöbén.

Egyházkerületünk tanitósága fáradt testtel, kimerült lélekkel, de új reményekkel kezdi meg ezt az új iskolai évet.

A felekezeti tanitóságnak, mint már oly hosszú idő óta — nem volt nagyvakációja; a megérdemelt és pihenésre szánt nyugalmi időt nyelvtanulással kellett eltöltenie.

Nem vád, még csak nem is panasz akar ez lenni, csak csupán a száraz ténynek a leszögezése, hogy levonjunk belőle néhány tanuságot.

Többször a szemünkre vetették már, hogy a felekezeti tanitóság közel két évtized alatt sem bírta elsajátítani az állam nyelvét. Bizony nagy gyarlóság volna ez, ha ennek oka nem a tanitóságon kívül eső körülményekben volna feltalálható. A valóság az, hogy a felekezeti tanitóságnak nagy családdal, a mindennapi kenyér nehéz gondjával kellett küzdenie.

A régi állapotoknak a megmaradása tragikus következményeket vont volna maga után. A holnap és a mindennapi kenyér tragédiájának a rémét csak azok ismerik, akik a kilátástalanságok pokoli tusáján viaskodtak már vele.

Nem frázis ez, hanem a legszomorubb és legtragikusabb valóság, amit azok az esetek tömegei bizonyítanak, midőn hazulról kellett »tarisznyázni« ha ugyan volt miből — a tanitónak.

Ennek az állapotnak — nem az egyének, a tanítók — hanem egyházunk jövője érdekében meg kell szünniök. És minden reményünk meg van rá, hogy meg is fognak szünni, aminek az utóbbi időben örvendetes jelei mutatkoztak.

Régen vajudó nyugdíjügyünk Isten segítségével és Főhatóságunk jóvoltából a megvalósulás stádiumába jutott. Bizalommal és reménységgel szemléljük az e körül folyó alapos és körültekintő munkát, csak arra kérjük az illetékeseket, hogy a legtöbb rossz napot látott, idősebb tanító testvérekről, még áldozatok árán is — meg ne feledkezzenek.

Másik örvendetes és biztató jelenség Főhatóságunk ama rendelete, hogy a tanítói fizetéseket rendezni és pontosan kiszolgáltatni kell.

Ennél a pontnál meg kell jegyeznünk: vigyázzunk, hogy a multak hibái meg ne ismétlődjenek. Két főhiba uralkodott itt: az egyik a tanítói fizetések — hol a tanító kárára, hol javára — irreális értékelése; a másik a fizetés pontatlan kiszolgáltatása.

Az elsónél maga a tanító volt igen sok esetben a hibás, mert bár nem volt megelégedve fizetése felértékelésével, csak panaszkodott, jajgatott, ahelyett, hogy felsőbb hatóságunkhoz folyamodott volna, amely minden esetben kielégítette a jogos igényeket.

A második oknak az ódiuma az egyházakban és ismét, ugyancsak a tanítóban is keresendő. Az egyháztagok — a legtöbb esetben — Argus szemekkel figyelik a tanítót, kritizálják minden megmozdulását, csak eggyel nem törődnek, hogy: »Méltó a munkás a maga bérére.« Bele kell ezt a gondolatot nevelni egyháztagjainkba, mert ennek a tudata nélkül féltve őrzött egyházunk összeroppan.

A tanító azért hibás, mert ismét csak jajgat a ki nem szolgáltatott fizetés miatt, ahelyett, hogy ugyancsak felsőbb hatóságához folyamodna jogorvoslásért, aki megtalálja a módját annak, hogy a jogos igények kielégítést nyerjenek.

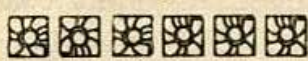
Bár fáradt testtel, kimerült lélekkel, de új reményekkel kezdjük meg ott az új iskolai évet. Érezzük, hogy rajtunk pihen főhatóságunk atyai tekintete; ki van nyújtva felénk segítő keze és mi megtesszük az utolsó erőfeszítéseket, hogy Sionunk bástyái ős Gonosz által bevehetők ne legyen.

Órállók: legyünk férfiak, legyünk erősek! A nagy háboruban beigazolódott, hogy a tanult emberek kitartóbbak voltak, mert műveltségük felvillanyozta lankadó erejüket.

Félre a kimerültséggel! Új hittel, új reménységgel kezdjük meg ezt az új iskolai évet és akkor a siker nem maradhat el.

»Ember küzdj és bizva bizzál!«

Tóth Zsigmond.

HIREK

Toronymegnyitási ünnepség Vánatori-n. Bensőséges és emlékezetes egyházi ünnepe volt a vánatori gyülekezetnek folyó hó 18-án, amikor is a március 21-iki szélvihar által megrongált templomtorony megújulását, a torony gömbjének feltételét és a századok óta álló 40 méter magas templomtorony-nak villámhárítóval való felszerelését ünnepelhette a gyülekezet. A gyülekezet lelkes asszonyai és leányai a toronymesternek is feledhetetlenné akarták tenni áldozatkészségükkel ezt az örömnepet és 33 drb. vászonkendőt ajándékoztak, melyet diszül a gömböt virágkoszorúkkal ékesítő leányok mind felkötöztek. Az ünnepélyes istentiszteleten Szilágyi Sándor pánctoi lelkész hirdette megragadó és lelkesítő erővel az Igét Róm. 12, 1. alapján. Buzdítván a népet, hogy a mai napnak örömét tetőzzék be azal, hogy az elkezdett munka folytatását vegyék kezükbe és áldozatos szeretettel ujjítsák meg külsejében és belsejében az egész templomot. Az istentisztelet után az ünnepély kint folytatódott a templom előtt, ahol is az egész utcát betöltő sokaság ajkáról hatalmas erővel csendült fel: »Erős várunk nekünk az Isten.« Majd Nagy István helybeli lelkész felolvasta a gömbben talált emlékiratokat (1871 és 1920). Ezután Igyártó Sándor zerind-i lelkész lendületes beszédben serkentette a népet összetartásra, megértésre, szeretetre. Ezek után ismét a helybeli lelkész olvasta fel a gömbbe teendő új emlékiratot,

melyben mintegy az eddigiek hiányát pótolva, loglalkozott az egyházközség és templom hiteles történetével 1114-től máig. Majd az emlékirat elhelyezése után 14 nagy leány által huzva, a gyülekezet áhítatos éneke mellett megindult a gömb felfele, hogy tündököljön ott tovább megújultan Isten dicsőségére. A torony renováltatási költségekre fedezetet nyújtott méltóságos gróf Tisza István ur 5000 Leies ajándéka, a politikai község segítsége és az egyházi földeknek a hivek által való bemunkálásából származó többlet. A templomi ünnepély perselypénze, mely 340 Leit tett ki, valamint az ifjuság által rendezett bál tiszta jövedelme 1800 Lei, alapját képezi a templom külső és belső megújulását célzó összegnek, melyet a gyülekezet áldozatos szeretetből gyűjtés útján fog pótolni. Isten áldása legyen elhatározásukon és munkájukon.

Sirkőavatás volt aug. 15-én Cărășeun, ahol néhai Egey Ferencnek, a cărășeui és livadanoui egyházak jóltevőjének, a siremlékét leplezték le kegyeletes ünnepek keretében. Az ünnepély a délelőtti istentisztelettel kezdődött, amelyen a templomot teljesen megtöltő gyülekezet buzgó éneke után Weghofer Sándor lividanoui lelkész olvasott ígét és mondott bensőséges alkalmi imádságot. Majd a Jakó Lászlóné énekében gyönyörködött a gyülekezet, Tóth Kálmán kántortanító precíz orgonakiséréte mellett. Az ünnepi egyházi beszédet Boros Jenő esperes tartotta a LXXVII, zsol-

tár 2—7. versei alapján, a mult-ról való megemlékezés mellett buzdítván a hiveket az áldozatos egyházszeretetre. Végül alkalmi imádság után áldást kért a gyülekezetre. A cărășeui vegyesdalkar adta elő ezután Kádár Géza: »Megtört már az élet» című darabját tökéletes készütséggel. A dalkart Tóth Kálmán kántortanító vezette, míg a darabban előforduló duettet Várady Józsefné és Jakó Lászlóné énekelték, pompás iskolázottságról tévén bizonyosságot. Az istentiszteletet a gyülekezet erőteljes éneke fejezte be. Utána a lelkészek és presbiterek vezetése mellett az egész gyülekezet kivonult a temetőbe, ahol az Egey Ferenc emlékköve mellett előbb a cărășeui dalkar énekelt, majd Várady József helyi lelkész Ján. 1. l. 2. r. 17. alapján mondott szép beszédet és elhelyezte a cărășeui egyház koszoruját. Weghoffer Sándor lelkész pedig a livada-nou-i egyházközség nevében helyezett koszorút alkalmi beszéd és imádság után. A sirhalomra ráhintette a szülőföldről hozott porokat. A temetői ünnepélyt a dalárda és a gyülekezet éneke fejezte be. A sirkő felavatása után a cărășeui és livada-nou-i presbytériumok közös gyűlést tartottak, amelyen megnyitás után Várady József üdvözölte az egyházmegye elnökségét és a presbytériumok tagjait és fölkererte Boros Jenő esperest a gyűlés vezetésére, aki elismeréssel adózott a két presbytériumnak azért, hogy alkalmat szereztek a két egyház nagy jöltevőjével szemben a kegyeletadójának lerovására, majd arra kérte és buzdította őket, hogy áldozatos szívvvel járjanak min-

dig példás jöltevőjüknek, Egey Ferencnek a nyomában, hogy mind a két egyház betöltse a mai nehéz viszonyok között is Istentől rendelt szent hivatását. Várady József lelkész hálás köszönetet mondott az egyházmegye elnökségének, valamint a vendég lelkészeknek és presbytereknek az ünnepélyen való megjelenésért és közreműködésért, melynek megtörténtével a gyűlés Weghoffer Sándor lelkész imájával fejeződött be. Délben az ünnepélyen megjelent vendégsereg az iskolában a nőszövetség tagjai által Várady Józsefné és Jakó Lászlóné vezetése mellett készített és felszolgált gazdag ebéd volt. Délután ismét megtelt a templom áhitatos hivekkel, kiknek ez alkalommal Gulya Géza apai lelkész hirdette az ígét Márk. ev. XII. részének 41—44. versei alapján lebilincselő erővel. Rajta kívül Gergely Emma, Székely Katalin, Domokos Erzsébet, Mislai János s. lelkész hatásos szavalataikkal, a cărășeui férfi- és női dalkörök pedig precíz ének-számaikkal gyönyörködtették a hiveket, akik az egész ünnepély iránt példás érdeklődést tanúsítottak. A férfikart Tóth Kálmán, a nőikart Várady József vezette. Az egész napot betöltő ünnepély példás rendje azt mutatta, hogy úgy a lelkész, mint a tanítópár, valamint a presbytérium és nőszövetség tagjai egész lélekkel buzgólkodtak azon, hogy a kegyeletos ünnepély szépen sikerüljön, amit százszázalékosan el is értek.

Adomány. Caranșeibiși egyháznak a tormaci nőszövetség 100 leit, a presbiterium pedig 500 leit adományozott.

Ifjusági üdülőtábor. A timișoareai ifjuság lelki áldásokban gazdag üdülőtábort rendezett aug. 15—25-ig Caranșebiș mellett. Vezető volt Orth Győző utazó titkár. A táboron a timișoareaikon kívül aradiak, salontaiak, pãncotaiak, lippaiak s caranșebișiek vettek részt. Reggeli áhítatokon a tizparancsolatot vették át. A vezető gondolat volt Ezékiel 36: 26—27. Az Úr maga teszi lehetségessé a törvény útján való járást. A törvény betöltése Krisztus. Este is közös áhítat volt, amelyen a bibliaolvasó kalauz szerint haladtak. Az esti áhítatot megelőzőleg előadás volt minden nap. Ezek is belekapcsolódtak a reggeli áhítatok programjába, mivel a felelősségteljes szeretetet mutatták be az egyháztörténet egyes nagy alakjain. Így Kálvin alakján látták a hitünkkel és egyházunkkal szembeni felelősséget, Wichernnél a belmisszióhősénél, embertársaink üdvösségéért érzett szeretetet, Bodelschwing alakján azt, aki önfeláldozó szeretettel vette gondjaiba az epileptikusokat, s a többi szenvedő betegeket nem a jutalomért, hanem a szeretet indításából. Sievering Amália alakja is ezt mutatja. Tótfalusi Kiss M. az írott ige terjesztése fontosságát mutatja meg. A napközi programot kirándulás töltötte ki. Előadók voltak: Debreczeni István, Orth Imre, Ajtai Béláné, Orth Győző, Tordai János, Csapó Sándor.

A boghiși református egyház templomszentelési ünnepélye aug. 15-én felejthetetlen szép napja maradt a gyülekezetnek. A környék reformátussága a helybeliekkel együtt oly hatalmas számban sereglett

össze, hogy az ünneplők felé sem volt képes befogadni a kívül-belől kijavított és megnyerő izléssel festett ősi templom. A délelőtti istentiszteleten a közénekedés keretében Bara József dobai lelkész mondott lélekemelő, szép imát, amit a helyi egyházi dalárda hatásos ének-száma követett Ács István kántor vezetésével. Az Igét Sárközi Lajos satu-mare-mințiu lelkész hirette Jozsue 20: 2 alapján. A nőszövetség lelkes gárdája által rendezett közebédet, melyen a résztvevők száma meghaladta a 200-at, tartalmas pohárköszöntők fűszerezték. A délutáni istentiszteletet Fehér Bertalan oari lelkész szárnyaló imája, az énekkar szereplése és Kovács Gyula darai lelkész magvas beszéde töltötte ki. Biblia magyarázata a VIII-ik zsoltár 4—5. versei alapján arról szólt, hogy micsoda az ember, akinek az Alkotó a mindenség templomában olyan fenséges hivatást juttatott. Az ünnepnapot jól sikerült táncmulatság zárta be. Elismeréssel kell megemlékeznünk a hivek áldozatosságáról, amely mintegy 60.000 Lei-ban hozta össze a javítás költségeit. Elismerés illeti Mogyorós Sándor helyi lelkészt, mindenek felett pedig az ő fenkölt lelkületű felesége vezetése alatt működő nőszövetséget az egész rendezésben megmutatott fáradhatatlan buzgalomért. Adja az Ur, hogy ez az örömnapp sokszoros áldással teremje meg a maga gyümölcsét.

Figyelmeztetés. A véglegesítési vizsgára kötelezett tanítók számára elrendelt tanuló törzslapok — fise pedagogice — kaphatók a tanszerraktárban darabonként 6.50 Leuért.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

4168—1937-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* A fennhatóságom alatt álló magyar tannyelvű iskolák számára kizárólagos kötelező használatra a következő tankönyveket rendeltem el, egyházkerületi közgyűlésünk 1935—184-d-l. és 1936—24-c. hat. 2. bekezdése alapján:

A) Vallástani kézikönyvek:

- I—II. osztály. *Zöld Mihály*: A református gyermek első valláskönyve. Miniszteri jóváhagyás száma 754—1935. 15 Leu
- III. osztály. *Czina Sándor*: Ó-szövetségi történetek. Min. jóváhagyás száma 750—1935. ... .. 15 Leu
- IV. osztály. *Tőkés Gyula*: Jézus élete. Min. jóváhagyás száma 751—1935. ... .. 15 Leu
- V. osztály. *Szendrei Dénes*: Jézus tanításai és csodatételei. Min. jóváhagyás száma 752—1935. ... .. 20 Leu
- VI. osztály. *Tőkés Gyula*: Egyháztörténelem. Min. jóváhagyás száma 761—1935. ... .. 25 Leu
- VII. osztály. *Debreczeni István*: Hittan és erkölcstan. Min. jóváhagyás száma 755—1935. ... .. 20 Leu
- Kapható kizárólag az egyházkerületi tankönyvraktárban.*

A VII. oszt. kézikönyvre vonatkozólag külön felhívom a figyelmet az 1709—1937. sz. körrendelet intézkedéseire.

B) A többi tantárgyak tanítására szolgáló kézikönyvek.

- I. osztály. *Czina Sándor*: Betükert ABC ref. iskolák számára. Miniszteri engedélyezési száma 55.729—1933. (Kizárólag az egyházker. tankönyvraktárban kapható) 26 Leu
- II. osztály. *Felméry Sándor, Lőrinczi Ferenc, Bedelean Diomed és Ósz Sándor*: Magyar olvasókönyv, szám-tan és egyéb tudnivalók az elemi iskolák II. o. számára. Eng. 43—1932. és 95.388—1933. sz. alatt ... 50 Leu
- III. osztály. *Lőrinczi Ferenc, Bedelean Diomed, C. Stan, Ósz Sándor és Ferenczi Gábor*: Magyar olvasókönyv, természettudomány, szám-tan, limba română, carte de cetire, istoria și geografia. Eng. 64.422—1933. és 98.674—1933. sz. alatt ... .. 80 Leu
- IV. osztály. *Lőrinczi Ferenc, Bedelean Diomed, C. Stan, Ferenczi Gábor, Kali Sándor és Felméry Sándor*: Magyar olvasókönyv, természettudomány, földrajz,

- számant, mértan, limba română, carte de cetire și istoria. Eng. 84.418—1933., 95.388—1933., 97.365—1933., 98.673—1933. szám alatt. ... .. 90 Leu
- V. osztály. *Lőrinczi Ferenc, Bedelean Diomed, C. Stan, Ferenczi Gábor, Kali Sándor és Ősz Sándor*: Magyar olvasó, magyar nyelvtan, társadalmi és állampolgári nevelés, földrajz, természettudományok, egészségtan, mezőgazdasági ismeretek és a teljes román anyag: Intuiție, cetire, memorizare, exerciții gramaticale, istorie. Eng. 437—1936. és 566—1936. sz. alatt ... .. 100 Leu
- VI. osztály. *Lőrinczi Ferenc, Bedelean Diomed, C. Stan, Ferenczi Gábor, Kali Sándor és Ősz Sándor*: Magyar olvasó, magyar nyelvtan, társadalmi és állampolgári nevelés, természettudományok, egészségtan, mezőgazdasági ismeretek és a teljes román anyag, u. m. Intuiție, cetire, memorizare, exerciții gramaticale, istoria, geografia. Eng. 437—1936. és 566—1936. sz. a. 100 Leu
- VII. osztály. *Lőrinczi Ferenc, Bedelean Diomed, C. Stan, Ferenczi Gábor és Ősz Sándor*: Magyar olvasó, magyar nyelvtan, társadalmi és állampolgári nevelés, természettudományok, egészségtan, mezőgazdasági ismeretek és a teljes román anyag, u. m. Intuiție, cetire, memorizare, exerciții gramaticale, istoria, geografia. Eng. szám 437—1936. és 566—1936. ... .. 100 Leu

A Minerva-féle tankönyvek fenti bolti árából, abban az esetben, ha a megrendeléseket közvetlenül a *Minerva R. T. Cluj, Str. Baron L. Pop 5.* eszközlik, a cég az iskoláknak 20% engedményt ad. A tényleges postai költségeket (szállítás, utánvételezés) a cég felszámítja.

A 20% engedmény felhasználására 3673—1936. sz. a. az eszerek útján közölt intézkedésem marad érvényben. Oradea, 1937 augusztus 16. Atyafiságos szeretettel Sulyok István sk., püspök.

4064—1937-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli véglegesítési vizsgára kötelezett tanítónak.* Annak igazolásául, hogy 1937—38. tanévet megelőzőleg rajtuk kívülálló okból nem tudták vezetni a gyermekek nyilvántartási lapjait, közlöm eredetiben és fordításban a miniszterium (Casa școalelor) válaszáat megrendelő levelünkre: »Ministerul Instrucțiunii al Cultelor și Artelor. Casa Școalelor și a Culturii. Nr. 15.469—16 Iun. 1937. Ca urmare la raportul Dvs. No. 3178—1937 vă facem cunoscut că nu vă mai putem trimite fișele cerute de Dv. intrucât nu mai avem și nici nu mai tipărim aceste lucrări. Administrator: ss. Văleanu, Director: ss. Broșteanu. Oficiul Episcopal Reformat Oradea.« »Válaszul 3178—1937 sz. felterjesztésükre közöljük, hogy már nem tudjuk megküldeni az

Önöktől kért előjegyzési lapokat, mert már nincsenek és már nem is nyomtatjuk ki azt a művet.« A tanszerraktár gondoskodni fog arról, hogy a megrendeléseket más kiadásból teljesítse. Oradea, 1937 aug. 23. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi és középiskolai hatóságnak.* Az iskolai kirándulások tárgyában elrendelem a min. 98475—1937. sz. körrendeletével összhangban a következőket: Az iskolai kirándulásokat az elemi iskoláknál nem szabad nagy távolságokra vezetni, amelyek a gyermekeket céltalanul elfárasztják. Lehetőleg kerülni kell az elemi isk. alsó tagozatába járó gyermekekkel a vonaton vagy hajón való utazást, (sőt még a kompon való átkelést is.) Valamennyi iskolánál a kirándulás vezetője ebben a tekintetben gyakorlott pedagógus legyen. Feltétlenül legalább minden 20 gyermekre megbízható felnőtt felügyelőt — lehetőleg tanárt vagy tanítót kell beosztani. A vezető tanárnak és tanítónak s a felügyeletre beosztottaknak a kirándulást nem szabad szórakozási alkalomnak tekinteniök, hanem állandóan a felügyeletükre bízott gyermekek közt kell tartózkodniök. Minden kirándulásnak pontosan megszabott pedagógiai célja legyen, anélkül, hogy vonzó és szórakoztató jellegét elveszítse; szigorúan meg kell akadályozni minden olyan jeleiséget, amely az iskola komolyságával ellenkezik, anélkül azonban, hogy gyermek lelkének őszinte megnyilatkozásait visszafojtanák. Gyári üzemek megtekintése csak úgy engedhető meg, ha az igazgatóság szakértő vezetőket ad rendelkezésre, vagy ha a kirándulás vezetője a gyár berendezését tökéletesen ismeri. Hacsak lehetséges, a vezetők előzetesen tájékozódjanak a gyár belső berendezése felől. Elemi iskolák alsó tagozatával ilyen üzemeket csak 10-es csoportokban szabad megtekinteni. Ilyen alkalmakkor pontosan kell alkalmazkodni a gyári személyzet utasításaihoz, a csoportvezetőknek pedig meg kell kettőztetni éberségüket.

Pályázat a salontai egyházmegyébe bekebelezett tamaşdai egyházközség rendes lelkészi állására. A lelkészi díjlevél szerinti já v a d a l o m: 1. Kézpénz 15.840 lei, mely összeget 50 százalékig a napi árak szem előtt tartásával az egyházközség terményben is kiszolgáltathatja. 2. 28 kath. hold 1203 négyszögöl egyházi szántó föld egy tagban, melynek fele adóját egyház tartozik fizetni, többit haszonélvező. 3. 2 hold tehénlegelő. 4. 2 drb. sertéslegelő. 5. 250 négyzetöl szőlőföld. 6. Stóla egyházkerületi dijszabás szerint. 7. Államsegély, melyért egyház nem szavatol. 8. 4 hold agrárföld, melyért az egyházközség nem szavatol s melynek adóját teljes egészben haszonélvező fizeti. 9. Szabad lakás. **Kötelesség:** A tamaşdai egyházközségben az E. T.-ben előirt lelkészi teendők végzése s az állami elemi iskolában a hitoktatás. Pályázati kérvények az E. T.-ben előirt mellékletekkel együtt (állampolgársági igazolvány is csatolandó) a salontai egyházmegye esperesi hivatalához, Salontára küldendők a hirdetés közzétételétől számított 3 hét alatt. Az állás a választás jogerőre emelkedése után azonnal elfoglalandó. Oradea, 1937 augusztus hó 30. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Jud. Arad Cermeiu

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

NT. LELKÉSZURAKNAK sz. FIGYELMÉBE AJÁNLOM

református papi szabóságomat

Felelősséggel készítek ORLE. (Szánthó) palástot; palást-átalakítást, u. m. selymezést, lerakást. A palást-árak fővel együtt minőség szerint **2500—5500**-ig változóak. Távolabbi paróchiákra személyesen is elmegyek. Postai megrendelést pontosan teljesítek. Esetleges információért a helybeli lelk. hivatalhoz szíveskedjenek fordulni.

Tisztelettel:

ALAPÍTÁSI ÉV 1897.

CSAPÓ LAJOS
papi szabósága

SATU-MARE, Ștefan cel mare No. 7.

Egyházkerületünk kiadásában megjelent
KISBETŰS HANGJEGYES ÉNEKESKÖNYV

szines és fekete vászonkötésben ára 60 Lei

KÁLVIN-KÖNYVNYOMDA

Tulajdonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Károly

ORADEA, STRADA Dr. LAZAR AUREL 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületben

Nyomatott a Kálvin-nyomdában Oradea.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Pietr. Craiului Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye.

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Református Püspöki Hivatal Oradea,
Sirada Alexandrii 31.
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Dr Ravasz László megnyitó beszédéből, az ORLE 1937 augusztus 28-án tartott közgyűlésén.

Testvéri szívvel köszöntöm a magyar református lelkipásztoroknak ezt a szép gyülekezetét. A szentírásban sok nagyszerű kép van a gyülekezet áldásainak és nevelő hatásainak a kifejezésére. »Mely szép az atyafiaknak egységben való lakozásuk« (133 zs.), kiált fel a zsoltáriró és a pártmoszi látónak is a száznegyvennégyezer üdvözült lelkek fenséges látványán akad meg a szeme inkább, mint az eget és a földet betöltő világszínjáték jelenetein. Kétségtelen lélektani tény, hogy az a sok hasonló lelkű ember együttléte mindegyikre nézve áldás, erő, és öröm. Azza, hogy együtt vagyunk, s azzal, hogy bizonyoságot teszünk közös gondolatainkról és érzéseinkről egymásnak a legnagyobb ajándékot adjuk. Forrás a pusztában, biztatás a csüggedés között, s mindenek tellett az erőnek és a bizonyosságnak az érzése.

Azért ezek a mi gyűléseink mindig színvonalemelkedést kell, hogy jelentsenek a magyar lelkipásztorra nézve. Különb pásztorokként, mélyebb keresztyénekként, erősebb és hívőbb emberekként kell innen hazamennünk. Az a célunk, hogy a leggyengébb is a legerősebbhez emelkedjék fel, sőt mindnyájan, mint gyengék és törékenyek, emelkedjünk fel az egyedül erőshöz, minden segedelem és minden ihletés forrásához, Krisztushoz.

Nekünk, református lelkipásztoroknak, erre most különösképpen szükségünk van. Hiszen sok nehéz esztendőt élt át a magyar református papság, s nem akarom az ősök türésének és hősiességének roppant bizonyosságait a magunk nehézségeihez mérni, de azt meg kell mondanom, hogy a Krisztus anyaszentegyházának ma különösen nehéz helyzete van, s ez azt jelenti, hogy évszázadok óta nem volt a keresztyén lelkipásztor iránt olyan nagy az egyház igénye, mint amekkora most. Az csak álképzet, hogy mi békében töltöttük

el az elmúlt esztendő. Ebben a mi mostani művelődésünkben a béke álorcája alatt a földkerekség legkeletibb és legnyugatibb pontján, Spanyolországban és Peking körül egy még ki nem bontakozó, ádáz világháborúnak két csücske lángol. Az európai művelődés kellős közepén egy, még be nem fejeződött és jelenleg tetőpontján álló forradalommal kell számolnunk, amely nemzeti eszmére hivatkozik. Európa nagyobb része, az orosz birodalom, hogy úgy fejezem ki magam, intézményesítette a forradalmat. Ez lett a létformája, bármennyire hihetetlennek látszik is. Magát a keresztyén egyházat három oldalról fenyegeti veszély, egyik a jobboldali túlzó nacionalizmus, amely naiv pogányság ékitményein és hangulatképein kapkod és nem tudja, hogy ezzel népének és fajának legszentebb élet-erőit tékozolja el. Baloldról államvallássá léptetik elő a hitetlenséget és ez az egyház formájára szervezkedik misszióival, vallásos neveléssel, igehirdetéssel, dogmatikával és egyházpolitikával. Közül a keresztyén anyaszentegyházat fenyegeti egyfelől tagjainak lágy melegsége, az, hogy nem Krisztusért tartoznak az egyházhoz, hanem más egyéb, főképpen társadalompolitikai okokból keresztyének és egyháziak, másfelől az, hogy az egyházban az intézményt tulbecsülik, csak a szervezetnek tulajdonítanak jelentőséget és lassanként elfogyó hatalmukat egy fekete impérium végső és elszánt felújításával próbálják fenntartani.

Lehet, hogy ez a helyzet közvetlenül nem érezteti a maga hatását ebben, vagy abban a magyar református gyülekezetben. De ha egyszer az élő valóság, kétségtelen dolog, hogy minden magyar református gyülekezet életét existenciálisan érdekli.

Ebben az évben folytak le a nagy ökumenikus gyűlések. A mi összejövetelünkön is volt alkalmunk részletes beszámolót hallani róla. Meg kell vallani, hogy az egységre törekvés és integrálódás ereje a harmincas években épügy megcsappant, mint ahogy a huszas években váratlanul magasra szökött. Azt hiszem, hogy a megcsappanás sem fejezi ki a valóságot, mint ahogy a felszökkenés sem fejezte ki. A keresztyénség hovatovább mindinkább egy nagy világérdekeltséggé válik, s nem az egyes egyházak, hanem a kívülről támadó veszedelmek fognak megértésre és együttműködésre kényszeríteni. Éppen az lesz a megszabadulásnak a jegye, hogy sikerülni fog-e a Krisztus egyházai között ezt az összetartozandósági kérdést felébreszteni? Ha nem sikerül, a keresztyénség ügye megvan pecsételve. Örömmel kell arról tanubizonyságot tennem, hogy a keresztyén egyházak némely vezetői bizalommal keresték az elmúlt évben a megértés és közös munka utjait. E-re nagy súlyt helyezek. Mindaddig, amíg református emberek között élek ma-

gukhoz a nem keresztyént, sőt antichristiánust, mert liberális és távöltartják magukat a hívő katolikusoktól, mert anti liberális; a keresztyénség ügye siralmasan áll. Krisztus egyházát nem fogja megvédelmezni sem a szabadkőművesség, sem az emberi jogok ligája sem a felvilágosodottság szövetsége, mert nem szivügye, Krisztus egyházát csak maguk a hitvalló egyháztagek fogják megvédelmezni. Jöhet olyan idő, amikor ez a védelem a néma türes felmérhetetlen nagyságában fog jelentkezni. Ma még azonban olyan időt élünk, amikor szólhatunk, fegyverkezhetünk, óvintézkedéseket tehetünk. Ezért hirdetem, hogy a magyar keresztyénségnek is még kegyelmi idő adatott, s attól függ minden további, hogy miképpen használja ki ezt az időt. Ezért szeretnék nagyobb belső sietséget látni a kimélyülésben, a készenlétben. Valami afélet, amelyről az efézusi levél beszél: áron is megvegyétek az alkalmat, mert az idők gonoszak. Mint jégverés után a bürökszag, úgy érzik a mai időkben valami eschatologikus fenyegetés a levegőben: minden dolgoknak végük közel van. Siessünk, amíg nem késő a magyar intelligenciát megnyerni. Siessünk, amíg nem késő, megragadni és sorompóba állítani a munkás női lelkek százezreit. Siessünk, amíg nem késő, megragadni az ifjúságot, s megmenteni velök a jövőt; siessünk, amíg nem késő, a sok névleges reformátust hívő reformátussá tenni. Siessünk, amíg nem késő, szivünket Krisztusnak átadni és jelentkezni az utolsó döntő harcra. Ez az összejövetel is ezt szolgálja. Habakuk próféta elszántságával mondja a magyar református lelkipásztor: megállok a bástyán. Megállok a bástyán, bár a szegénység nagyon rámnéhezedik, rongyos a köpenyem, sovány a kenyérem, halvány a családom, csábit a föld, a pénz, a társadalmi előmenetel, de én szegényen is, éhesen is megállok a bástyán. Megállok a bástyán, ha árván, ha egyedül maradok is. Megállok a bástyán, bár tudom, hogy sokaknak utjába vagyok. Jobban lehetne politizálni, nagyobb üzletet lehetne csinálni, a vár kulcsait ennek, vagy annak a hatalomnak adni át, amelyik arannyal fizetne érte, csak ne volnának itt olyan emberek, mint ezek a zöldpalástu őrállók. Megállok a bástyán, még ha mindenkinek utjába vagyok is, még ha feleslegesnek is tart a világ, még ha nagy uraknak, egyfejűeknek és százezer fejűeknek, egyéneknek és tömegeknek egészen felesleges vagyok.

Megállok azért, mert ez a bástya reám bízott, falát őseim vére festette, nálamnál különb és jobb előttemjárók kövei alá temetkeztek; megállok, mert ha ez a bástya ledül, vége annak, hogy ezen a földön Isten legyen a gazda és a király.

Az egyházfegyelem bevezetése.

I.

A múlt év őszén tartott egyházmegyei közgyűlésünk megbizott, hogy a legközelebbi lelkészértekezletünkön és egyházmegyei közgyűlésünkön az egyházfegyelem mikénti bevezetéséről tegyek előterjesztést. Megbízatásomnak eleget tettem. Május 7-iki lelkészértekezletünkön értekezésemet felolvastam és azt minden jelenlevő társam helyeselte, egyházmegyei közgyűlésünk teljes egészében elfogadta s utasításul adta, hogy a kérdés minél szélesebb körben leendő ismertetése céljából tegyem közzé hivatalos lapunkban.

Én a közlésre sok mindenféle okból kifolyólag az őszet sokkal alkalmasabbnak láttam. Ám a napokban olyasvalamit olvastam, ami kényszerített, hogy ne várakozzam tovább.

A »Református Lelkipásztor« című lap 9—10. számában dr. K. Tompa Artur válaszol a »Szeretet« c. baptista folyóirat »Egyházfegyelem a református egyházban« c. cikkére. Nagyon sajnálom, hogy nem ismerem ezt a lapot s nem olvashattam el az egész cikket. Lehet, hogy másként látnám a cikkiró tendenciáját, ám így is elfogadom a dr. Tompa Artur megállapításait, hogy a cikk írója szeretettel és megértéssel foglalkozott egyházunk eme életbevágó kérdésével. S hogy mégis hibásan ítél egyházfegyelmezésünk hiányáról, tájékozatlanságául tudható be. Annak tulajdonítható, hogy a cikkiró nem ismeri a kérdés historicumát. Enélkül pedig felelős helyen írni sohasem szabad. Egy ilyen cikket sokan olvasnak. Sok embernek aztán csak ennyi és ilyen hibás a kérdéses dologról az összes ismerete. Ez a hibás tudás, helytelen felfogást, téves ítéletet szül s ebből a téves ítélkezésből kifolyólag az emberekben tulzott önérzet, sokszor elfogultság, sőt elvakultság fejlődik s embertársaikat sokszor bántják, sokszor támadják meg igazságtalanul.

Az eddigiek előrebocsájtására és a már említett értekezésem azonnali közzétételére a »Szeretet« c. folyóiratban megjelent cikk következő kitétele indított: »csodálatos és egyben fájdalmas, hogy néhány száz évi mulasztás után történt ez meg« (t. i. hogy a református egyház az egyházfegyelmet bevezette). Ez az, amit hiszem, hogy nem szeretetlenségből, hanem tájékozatlanságból s végeredményben mégis méltatlan vád gyanánt irt a cikkiró.

Igaz hálával gondolok dr. K. Tompa Arturra, hogy ezt a cikket ismertette s hibáit, bár a mélységes szeretet hangján, de mégis határozottan korigálta, mindazáltal meg kell említenem, hogy a kiigazítást nem jól eszközölte. Ezt írja: »Amikor tehát a református egyház most igyekszik az egyházfegyelem újraérvényesítésével erre

a régi, hűtlenül elhagyott alapelvekre visszahelyezkedni, akkor nem a baptizmus sajátlagos hitelvét adoptálja, hanem azt a *kálvini egyházfegyelmet, amely a 17. és 18. század Genfét azzá tette, ami akkor volt, t. i. hegyen épített várossá*, stb.

Mintha ezen soraival igazat adna a »Szeretet« c. lapban megjelent cikk írójának, hogy több százéves mulasztást pótolit egyházunk a fegyelmezés bevezetésével. (Én legalább is, — engedjen meg dr. K. Tompa Artur, — ezt olvastam ki többszöri átolvasás után is.)

A magyar református egyház a fegyelmezés bevezetésével nem »néhány száz éves«, hanem mindössze csak százéves mulasztását pótolja s a kálvini — sőt apostoli — egyházfegyelem nemcsak »Genfét tette hegyenépített várossá,« hanem a magyar református Siont is és pedig a XVI. század közepétől egészen a XIX. század közepéig 300 esztendőn keresztül.

E tény ismertetése végett nemcsak a fegyelmezés mikénti bevezetésére vonatkozó felfogásomat, hanem rövid vázlatban, amint azt hiányos tudásom s a rendelkezésemre álló csekély forrásmunka engedi, a magyar református egyházfegyelem történetét is ismer tetem.

Hogy a reformáció olyan rohamosan terjedt s a régi Magyarországot ugyszólván egészen meghódította, a főoka a kath. egyház és a közerkölcs hihetetlen romlottsága volt. A reformáció a hit és erkölcs tisztítása volt. Természetes kötelessége volt tehát a vallás-erkölcs emelése, a bűnösök büntetése, vagyis egyszóval az egyházfegyelem.

A magyar ref. egyház fegyelmezésében három korszakot lehet megkülönböztetni:

1. Az egyházfegyelem szigorú alkalmazásának korát a magyar reformáció kezdetétől a XVIII. század második feléig.

2. A hanyatlás korát, különösen II. József császár 1786 február 14-iki rendeletétől kezdve az 1840-es évekig.

3. Az egyházfegyelem teljes megsemmisülésének, illetőleg elhanyagolásának, vagy elejtésének korát, egészen napjainkig, amikor valószínűleg nem csak próbálkozás, hanem a teljes komolysággal s kellő eredménnyel való alkalmazás új — negyedik korszaka kezdődik.

A már említett első korban a gyülekezetben a fegyelmezést a lelkész végezte. A bűnöst megintette, a cégéres gonosztevőt nyilvánosan megfedte s ha nem javult, a tractus eltiltotta az urvacso-rától, a közzsínat kizárta az egyházból.

A megtérőnek a lelkészhez kellett járni, aki bűnei felől kikérdezte, oktatta, dorgálta s miután poenitenciát tartott, a reá szabott büntetést kiállotta, a lelkész által feloldoztatott.

A legkisebb vétket is büntették és a büntetés nagyon szigorú volt. A szitkozódókat kalodába zárták, második esetben vasba verték, 12-tőt vertek rájuk s ekláziát kellett követniök. Amelyik földesúr ezt elhanyagolta, az alispán büntette meg. A fajtalankodó nemeseket hóhér verte meg. A rosszhirű nőnek orrát vágták le, vagy pellengére állították. A káromkodót fél napra falóra ültették, sokszor ki is végezték. Szigorúan büntették az ünneprontókat, a vasárnap dolgozókat, a dorbézolásokat, az uzsorát, a tolvajlást hamisesküvést, részegséget stb.

Ami legfontosabb volt, az egyház fegyelmező eljárásának az adott feltétlen tekintélyt, hogy az egyház által kiszabott büntetést a világi bíróság köteles volt végrehajtani, pl. az 1562—63. tarcalturdai országgyűlés határozatai, az 1619-i országgyűlés intézkedései, Szabolcs- és Sátmar-megyék 1653 dec. 3-án kelt rendelete, II. Rákóczy György 1654-i rendelkezése stb.

A második korban az egyház fegyelmező hatalmának egy részét átvették a közigazgatási hivatalnokok, sőt az egyházi fenytés gyakorlását úgy a megyék, mint a helytartótanács igyekeztek korlátozni, a XVIII. század második felében pedig a humanitas nevében több fegyelmező eszközt eltiltottak. A tractusok nem egyszer keservesen panaszkodnak. Látva, hogy a válóperek, válházasságok s más bűnök nagyon elszaporodtak, elrendeli a kerület, hogy a bűnbánatot tartani nem akarókat szertartás nélkül kell eltemetni s a templomkerülőket a közhatóságnak kell átadni.

A tekintély folyton hanyatlik, mind többen tagadják meg az engedelmisséget. Már felsőbb utasításra meg kell büntetni azt a lelkészt, aki szigorúan meri alkalmazni az egyházfegyelmet. Az egyház tekintélyének s fegyelmező hatalmának aztán II. József császár adta meg a kegyelemdőfést, mikor 1786 február 14-én elrendelte, hogy a lelkészek csak spirituális poenával s intéssel járjanak el a bűnösökkel szemben, de a testi, vagy pénzbüntetéstől tartózkodjanak. A hívek, értesülvén a poenitentia-tartás ti'almáról, sok helyen vonakodtak annak alávetni magukat. A régi tekintély még itt-ott képes a fegyelmezésre s a valláserkölcsei élet emelését megfelelő módon biztosította, de lassan halad az egyház a fegyelmezés s a tekintély hanyatlása felé.

A harmadik korban, az 1820-as évek után a presbyteriumok is megunták a meddő küzdelmet és tétlen szemlélői lettek a nagy erkölcsi hanyatlásnak. A káromkodás s mindenféle más bűn, sőt még a gyilkosság is annyira elharapózott, hogy maga a nádor is leirt a kerületnek, hogy tanítás által fékezzék az erkölcsöket. De hiába. Az 1840-et követő években a politikai szabadelvű irányzat ugyszól-

ván teljesen megsemmisítette az egyház fegyelmező hatalmát. Hiába kérték az egyházmegyék, többé nem sikerült visszaállítani. Az állam vett át minden hatalmat s az egyháznak csak a valláserkölcsei irányzatu tanítás-nevelés terére kellett szorítkoznia.

Az elmúlt 100 esztendő alatt egyházunk mind mélyebbre sülyedt. Az egyháztageok hitetlensége nagyra nőtt, közöny borította el a sziveket, egyházunkhoz való ragaszkodásuk nagyon meggyöngült. Vele szemben fenntartó, áldozni kész kötelességüket tetszés szerint tagadták meg s pirulás, tartózkodás nélkül követtek el mindenféle bünt.

(Folyt. köv.)

Orosz Lajos.

Az ORLE konferenciája és közgyűlése.

Református szempontból a mostani Magyarország legnehezebb levegőjű városában jött össze ebben az évben az ORLE, szokásos évi konferenciájának és közgyűlésének a megtartására. Semmiesetre sem azzal a céllal, hogy ebben a városban mutassa meg erejét és tüntessen a római katolicizmus ellen. Nem is az a cél vezette a konferencia vezetőségét, hogy az István király megünneplésében megelőzze a római egyházat és ezáltal a magyarságát dokumentálja.

A konferencia két irányban igyekezett rendeltetését betölteni. Egyfelől tudományos előadásokkal, másfelől par excellence gyakorlati jellegű megbeszélésekkel szolgált.

A tudományos előadások közül az egyiket Révész Imre, a másikat Vasady Béla tartotta.

Révész Imre előadása I. István királyról szólt. Ismertette a magyar reformáció álláspontját, amely vallási, dogmatikai okokból, másrészt általános szellemisége következtében vagy egészen kritikai volt, vagy pedig nem is látott a kérdésben kérdést. I. Istvánt keresztyéni szempontból nem tartotta sokra a reformáció. Az ellenreformáció barokk beállítása kényszeríti aztán a reformáció egyházait annak a megállapítására, hogy I. István közelebb van hozzájuk, mint a tridenti zsinat, míg magyar szempontból teljesen a magukénak vallják. A mi részünkről következetes lépés, ha a római egyház szentje mellől félreállunk és ünnepeljük a magyar történet első királyát. Ezt az ünneplést I. István akkor is megérdemelné, ha benne csak fajunk politikai gényének első európai megnyilatkozását kellene is látnunk, ha cselekedeteinek végső rugója kizárólag politikai meggondolás lett volna. A magyar életet ő foglalja először a széthullástól megóvó keretek közé, a magyarságot ő teszi európai néppé, az ő elgondolásában gyökerezik az öncélú magyar létezés.

Tény, hogy hűséges római kath. volt, üdvösségét azonban nem Rómának, hanem Krisztusnak köszönhette. Azt a Rómát követte, amelyben nem volt még dogma Mária szeplőtlen fogantatása, a pápa csalatkozhatatlanság, transsubstantiatio. Ágostonhoz és Pálhoz közelebb áll, mint Tamáshoz, vagy Loyolához. Az első magyar lelki keresztyén nemcsak Rómának emel fényes hajlékot, de a reformáció befogadásához is megtette az első lépést. Azzal, hogy a keresztyénséget nem keleti, hanem nyugati formájában fogadta el, a reformációnak készített helyet. I. István keresztyénsége reformkeresztyénség, a clunyi reformot megelőző mozgalmak hatása alatt ébredt keresztyénség. I. István megkoronázása ritka pillanatban történt: az állam és egyház békéjében, amikor nem volt a pápának politikai mellékgondolata és a császár sem követett caesaropapista elveket. — I. István nemcsak magyarságunkban, hanem reformátusságunkban is megajándékozónk.

Vasady Béla »A világkeresztyénség mozgató eszméi az oxfordi és az edinburghi konferenciák tükrében« címmel tartotta meg szintetikus beszámolóját a nemrég tartott két gyűlésről. A két konferencia az egyházat legaktuálisabb érdeklő kérdésekkel foglalkozott. Tényként szegezte le, hogy 1. a hagyományos társadalmi közösségek alapjaikban rendültek meg. 2. A bizonytalanság tudata hatja át a világot. 3. A széteséssel párhuzamosan halad az új integrálódási folyamat új tömörülések keresésében (kollektívizmus). 4. A kollektívizmus kedvez a szekulárizmusnak. Az ember mint a totális igényű földi közösség tagjai a földi tényezőket elegendőnek tartja a világ megváltására. 5. A tömegember és az emberfeletti ember egymásra talál. A tömeg tartja a vezért és a vezér lenyűgözve tartja a tömeget. Az emberistenítés és a népistenítés valláspótlék rangjára emelkedett. Ezeknek a tényeknek a hatása alatt az életformákhoz való viszony tisztázása a feladat. Ilyenek: az egyház és állam viszonya, egyház és gazdasági élet, egyház és háboru, hogy a legfőbbeket említsük. Ezekben a kérdésekben sem volt mindenütt egységes a konferencia tagjainak felfogása, de még mindig kisebb árnyalatokban jelentkezett az eltérés, vagy ellentét, mint a dogmatikai kérdésekben.

Gönczy Béla és Nyáry Pál gyakorlati kérdése a lelkipásztori eszmény kialakításának a mikéntjéről szólt. Igazi belső közösség nélkül nem élhet a lelkipásztor és nem közelítheti meg azt az eszményt, amelyet Isten és a hívő gyülekezet tüzött eléje. A lelkészi csendes napok, tudományos képzés, a gyakorlati munkálkodás terén, különösen az igehirdetésre való tervszerű nevelés nélkül nincs fejlődés a lelkész életében.

»Hogyan neveljünk presbitert« címen dr Victor János és Kiss Lajos lelkipásztorok szólottak. Egyházunk egy fájdalmas szüksége lett világossá előttünk, amikor az a vallomás történt, hogy bármennyire jó vagy jóra való emberek a presbiterek, a bibliai presbiterektől nagyon messze állanak.

Aktuális dátumokról, kiemelkedő események évfordulójáról emlékezett ifj. dr Szabó Aladár.

A konferenciát mindkét napon istentisztelet vezette be, ezeken dr Tóth Endre és dr Vass Vince szolgáltak.

Közgyűlés a második nap délutánján folyt le. Mindig esemény volt belőle az elnöki megnyitó. Most annál inkább esemény, mert az első beszámolója az ORLE elnökének ilyen megbízatásában a bátor kiállást, reformátusság határozott képviselőjét külön is örömmel fogadta a közgyűlés. Az elnöki beszédhez fűződően I. István királyról és a reverzális kérdéssel előterjesztett indítványokat Hetessy Kálmán olvasta fel. Majd a tárgysorozatban megadott pontokat tárgyalta a közgyűlés. A közgyűlést követő diszvacsorán a Baltazár-émlékszerleggel Györy Elemér mondotta a beszédet, emlékezve az ORLE alapító elnökére, az ORLE nagy céljaira.

A Presbiteri Kongresszuson a presbiterek újra megmutatták, hogy szeretik egyházukat és áldozni is tudnak hitükért. Közelböltávolból 3000-re rugott a résztvevők számai. Volt egy debreceni presbiter, aki szegénységét kerékpárral győzte le; volt, aki ma számottevő összeget költött el az utazásra, hogy ott legyen ezen a seregszemlén. Ha egy ilyen nagy találkozón egyetlen beszéd sem hangzana, csak együttesen énekelné a sokaság a XC. zsoltárt, máris eredményes a találkozás. Kétségtelen, hogy az egyéni gondozás az elsőrangú feladatunk, de könnyelműség nélkül nem szabad lemondani arról az öntudatosító erőről, amely a nagy sokaságból árad. Kicsiny eklézsiák tagjai boldogan térnek haza, ha látják, nem állnak magukban, hanem rajtuk kívül ezren és ezren valják ugyanazt a hitet és éneklék ugyanazt az éneket. Ma, a szédületes tömegek korában, ha talán eszményünkkel nem is egészen találkozunk, meg kell rendezni ezeket a nagy összejöveteleket. Nem ad annyit, mint a kettesben való imádkozás, de igen jó segítség arra, hogy egyháztagjaink egyháztudata ne lanyhuljon el.

A kongresszust Medgyasszay Vince dunántúli püspök igehirdetése vezette be. A presbiterről, mint a gyülekezet saváról beszélt. Az egész összejövétel központjában Ravasz László püspök ünnepi beszéde állott. A tömegben az egyes embert kereste és vette kezelés alá ez az ünnepi beszéd. Nem éreztük, hogy tömeg vagyunk, hanem messze földről egybegyűlt gyülekezet, amelyik ezen a vásár-

nap Fehérváron vett részt istentiszteleten. Dr Szőnyi Sándor és Szijj Bálint biznyságtevése István király napjának megünneplésére és a reverzálisra vonatkozó declarációk, a külföldi presbiteri egyházak üdvözlése, az alapszabályok ismertetése alkotta a további programot.

Külön elismerés illeti a székesfehérvári egyházat és annak asszonyait, leányait, a nagyszerű, szives, fáradságos munkáért, amit ajándéku adtak a külső siker érdekében.

De azért a XC. zsoltár együttes éneklése a kongresszus legmélyebb és legmegragadóbb pontja volt!

Márkus Jenő.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Szőllősi Imre ny. bodói lelkész aug. 19-én rövid szenvedés után életének 75-ik, lelkészi szolgálatának 50-ik, boldog házasságának 29-ik évében, szolgálati helyétől távo!, Rákospalotán visszaadta nemes lelkét az ő Urának. Temetése ugyanott aug. 21-én volt. Özvegye, három fia és nagyszámu rokonsága gyászolja. Hűséges, munkás szolga volt és ki, a kevesen hű volt, bizónnyal többre bizza az ő Ura ezután.

Id. Kürthy Károly ny. lelkész életének 83-ik, boldog házasságának 53-ik évében 54 évi lelképásztori szolgálat és 2 évi nyugalombavonulás után szept. 2-án egy csendes, megnyugtató álmál tal visszaadta Istenben bizó lelkét teremtőjének. Ijúságában kiváló szavaló s később is erőteljes szónok és kis gyülekezetének gondos, szerető, majd atyai pásztora volt. Az utóbbi években látása meggyengült, úgy, hogy nyugalombavonulása rövid idejét teljesen világtalanul és egészen elgyengülve töltötte, de sorsát csodálatos békességgel viselte. Temetése szept. 4-én volt Halmeu-ban, szeretett fia lakásáról, hol nyugalombavonulása óta lakott. Özvegye, fia, Károly halmeu-i lelkész, leánya, Ligeti Imre főgimn. igazgató felesége, unokái, testvérei és kiterjedt rokonsága gyászolja. Az Ur adjon az ő szerény, de gazdag szívü szolgájának földi sötétségére az üdvösség világosságát az ő szent Fia által.

Vadon Béláné Szabó Jolán, Vadon Béla derecskei lelképásztor felesége életének 49-ik évében aug. 24-én elhunyt. Az Ur vigasztalja meg az itt maradó szomorú sziveket.

HIREK

Templomszentelési ünnepély Sânmiclăușon. A carei-i egyházmegyébe bekebelezett sânmiclăuși kicsiny gyülekezet augusztus 22-én hálaadó örömmünnepet ült abból az alkalomból,

hogy 493 éves ősi templomát — melyet mintegy 60.000 Lei költséggel alaposan átjavított — újból használatba vehette, felszentelhette. Az ünnepség napjának reggelén egymásután

érkeztek a közeli és távolabbi gyülekezet hívei, hogy együtt örvendezhessenek az ünneplő gyülekezettel. Dél előtt 10 órakor vette kezdetét az ünnepi istentisztelet, a csinos kis templomot szorongásig megtöltő gyülekezet részvételével. Hatalmas erővel zugott fel az ének, melynek fenséges hangjainál Veress Kálmán irinai lelkész, az egyházközség szülötte lépett a szószékre, ahol bibliát olvasott és imádkozott. Ezt követően a helybeli Református Egyházi Vegyeskar énekelte el a Novák—Fövényessy: »Istennek háza ez...« c. alkalmi művét, a Váry Imre orgonista-kantor vezényletével. Az ünnepi beszédet és felszentelő imát Gönczy Sándor esperes mondotta. Majd ismét a vegyeskar énekelt, — amely után Veress László helyi lelkész felolvasta a templomrenoválás történetét és az adakozók névsorát. Végül a 231. dics. 4. és 6. verseit énekelte el a gyülekezet. Délben a lelkészlakon szűkebbkörű ebéd volt, amelyen Gönczy Sándor esperes hatásos pohárköszöntőt mondott a Sânmiclauson tapasztalt felekezetközi békesség fenmaradására. Ez különösen alkalom és időszerű volt, mert ezen az összejövetelen részt vettek: a községi jegyző, gör. kath. román lelkész, az ál. ig.-tanító és a község román vezetői, akik mindnyájan tanujelét adták ref. egyházunk iránti megbecsülésüknek és tiszteletüknek. Délután 5 órakor a templomot a délelőttinél is nagyobb gyülekezet töltötte meg. Éneklés után a lelkészi szolgálatot Veress Kálmán lelkész végezte. Az egyházi Vegyeskar ez alkalommal is két számmal. Vöröss

Zoltán ghenci-i lelkész szabad-előadással, Németi János kántor és Csoma Ferenc szavaltókkal működtek közre. Végül énekéssel fejeződött be a szépen sikerült vallásos ünnepély. — A kegyelmes Isten áldása volt e kicsiny gyülekezet örvendezésén, legyen Ővé a dicsőség és hálaadás, hogy megsegített munkáinkban. (V. I.)

Adomány. Caransebeş részére az Uileacul de Beiuş-i egyház 100 leit adományozott. — A caransebeş-i egyház templomépítése céljaira Salard 200 Leit juttatott el. Előbbi hireinkben pedig tévesen szerepelt Ghioroc, mert adományát Ghiorac (jud. Bihor) küldötte be.

Lelkészbeiktatás Mediaşul-Aurit-on. A mediaşul-aurit-i református gyülekezet Szabó József halálával — ki ott 46 évig szolgált, — megüresedett lelkészi állásba szept. 5-én iktatta be egyhangu meghívással megválasztott új lelképásztortát, Balla Zoltánt, akit megérkezése alkalmával a gyülekezet nevében a templom előtt dr. Jakó Endre presbiter, egyházmegyei tanácsbíró üdvözölt. Majd a szorongásig megtelt csinos templomba Váry Imre helyi kántor orgonajátéka mellett vult be — Boros Jenő esperes vezetésével — a lelkészi kar és a gyülekezet, melynek buzgó éneke után Boros Jenő esperes a Jel. könyve 3. r. 2. v. alapján gyönyörűen felépített és alkalmi, helyi vonatkozásokkal átszótt beiktató beszédet mondott, majd utána Kenyeres József énekelte el a Szabolcska—Fövényessy: »Isten hatalma« c. énekét, a Csecskedy Károly sätmar-i kántor, daloskerületi karnagy orgonakiséretével. A szépen elő-

adott énekszám a művészi-esen simuló kísérettel együtt előkészítője volt a beköszöntő prédikációnak. Balla Zoltán új lelkész a Malakiás könyve 2. r. 7. v. alapján tartotta meg hatásos beköszöntő beszédét és imádkozott, majd a gyülekezet éneke zárta be az istentiszteletet. Az istentisztelet után disz-presbiteri gyűlés volt a templomban. Közös éneklés és ima után Gulya Géza felügyelő lelkész üdvözölte az egyházmegye esperesét és a vendégeket, majd — a gyűlést megnyitván, — átadta a szót Boros Jenő esperesnek, aki itt is hatásos beszédet mondott és reménységének adott kifejezést, hogy ez az ősi gyülekezet, amely most ugyan számban nagyon megfogyatkozott, talán újra eljutott arra az utra, amely a megerősödés felé halad. Utalt arra, hogy valamikor erről a gyülekezetről nevezték a mai baia-mare-i egyházmegyét mediașul-aurit-i egyházmegyének és több ízben volt itt az esperesi székhely is. Amikor most, — mondotta az esperes — két fiatal munkás áll be a gyülekezet szolgálatába, — mert Váry Imre szintén egyhangu meghívással megválasztott orgonistakántor is most foglalta el állását, — remélhető, hogy új élet kezdődik a szunnyadó egyházközségben. Boros Zoltán az egyházközség nagybuzgósága főgondnoka üdvözölte a lelkészt és kántort. Ferenczy Károly református tanító a romanești-i leányegyház nevében üdvözölte új lelképászorukat. Az üdvözlésekre Balla Zoltán lelkész válaszolt találó szavakkal s végül közös énekléssel fejeződött be a disz-presbiteri gyűlés. Délben szűz terítékes bankett volt a

lelkész-lakáson, ahol Balla Zoltán új lelkész Ófelsége II. Károly királyra, Boros Jenő esperes az új lelkészre és mennyasszonyára — t. i. 4-én tartotta eljegyzését Nagy Bözsike apai urleánnyal — üritette poharát. Dr. Kiss Endre ügyvéd a Magyar Párt nevében köszöntötte az új lelkészt, Gulya Géza apa-i lelkész a felekezetek közötti egyetértésre és békességre, Várady József cărășeu-i lelkész az új lelkész szüleire üritette poharát, Csecskedy Károly karnagy pedig az új kántort és szüleit üritette. Délután fél öt órakor templomi ünnepély volt, melyen a gyülekezet közös éneke után Miszlai János esperesi segédlelkész tartott építő hatású bibliamagyarozatot az Efézusi levél V. részének 1—8. versei alapján. Ima és beszéd között Erdei Lajos sätmar-i dalárdista énekelte el Laszczik Ernő: »A kereszt tövében« és Benkő István: »Jöjj szent közelébe...« című énekeket, áhítatba ringatva az ünneplő gyülekezetet. Bibliamagyarozat után Székely László Chopin: »Nocturne« című művét adta elő hegedűn. Mindkét számot Váry Imre helyi kántor kísérette orgonán. Felker József több szép verset szavalt a tőle megszokott művészettel. Ezt követőleg Barkász Imre potău-i lelkész keresztelte meg a Ferenczy Károly romanești-i tanító kisfiát, mely után a gyülekezet énekével fejeződött be a szépen sikerült vallásos ünnepély. Este közös vacsora és jól sikerült táncmulatság zárta be az egész napi programot.

A salonta-i egyházmegye
a Fráter Emil elhalálózásával megüresedett egyházm. gondnoki tisztségre a gyülekezetek

egyhangu szavazatával dr. Olosz Lajos chişineu-criş-i ügyvédet választotta meg, akinek tisztsegebe való ünnepélyes beiktatása a szeptember 23-án tartandó egyházmegyei közgyűlés alkalmával fog megtörténni. Az új királygyűrus egyházm. gondnokot, — ki mint neves költő is, — méltó dicsekedésünk, nem kell az egyházi köröknek külön bemutatni, hiszen eddig is egyházmegyei és kerületi tisztseget töltött be, amelyekben úgy ismerhette meg mindenki, mint a komoly, hűséges és odaadó szolgálat emberét. Magasabb tisztsegeben sokat várunk tőle s munkájára és életére a jó Isten gazdag áldását kérjük.

Vén diákok ünnepélyét rendezett — minden évben, — aug. 8-án a sátmari főgimnázium és egyház. Az ünnepély a láncos templomban istentisztelettel kezdődött, melyen a lelkeszi szolgálatot Makkay György oradea-i felügyelő-lelkész végezte. Istentisztelet után, valamint délután és az esti órákban nagy seregben gyűltek össze a volt diákok családjaikkal és a szives háziasszonyok izletes eledelekkel látták el a vendégeket, úgy, hogy a legkellemesebb hangulatban maradt együtt az ősi iskola hatalmas udvarát betöltő nagy társaság a késő órákig vidám beszélgetés közben idézve a múlt kedves emlékeit és áldozva az egykori édesanya szükségereire.

Teologusok segélyezése céljából Püspök ur felhívására Uileacul de Munte egyházközség az egyházkerületi pénztárba befizetett 130 Leut.

Továbbképző tanfolyam a jugoszláviai református egyház-

ban. A jugoszláviai református egyház alkotmánya lehetőséget ad arra, hogy az egyház továbbképző tanfolyamokat rendezzen az egyház tagjai, főként az ifjúság számára. Ezzel a lehetőséggel az egyház élni is akar és ezért az egyházközségekben nov. 1-től márc. 1-ig négy hónapos továbbképző tanfolyamot tart. Ezeket heti három órában, összesen körülbelül 40 órában át a következőket tanítják: Az államnyelvet, egyházi éneket és hitvallásainkat, helyesírást anyanyelven, olvasási gyakorlatokat és nyelvtant, a négy alapszüveget és mértani ismereteket, gazdasági ismereteket.

Követendő példa gyanánt közöljük, hogy a dioségi egyháztanács legutóbbi ülésén, az iskolai fenntartói díjak tárgyalása kapcsán, hogy iskolánkból szegénység miatt senki ki ne maradjon, Végh Imre presbiter magára vállalta három jótanuló, szegény gyermek tandíjának a megfizetését. Ugyanakkor a szép példát rögtön követték Bodnár Sándor, Székely Gábor, Horváth Árpád, Tolnai István presbiterek s felajánlották 1—1 arra érdemes gyermek tandíjának a fedezését.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

O. I. V....r. Megkaptam, jönni fog, csak két részletben is nehez beszorítani. Más hasonlókat is szivesen veszek, mert külföldi tudósítónk mostanában ugyanis nagyon hallgat. *M. K. M....d.* Ez neked is szól. *T. B. Sz....a.* A munkaprogramot, melyet lehet közzéteszem. *O. Gy. N....d.* Két leveledre egyszerre megy válasz.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

4168—1937-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* A fennhatóságom alatt álló magyar tannyelvű iskolák számára kizárólagos kötelező használatra a következő tankönyveket rendeltem el, egyházkerületi közgyűlésünk 1935—184-d-l. és 1936—24-c. hat. 2. bekezdése alapján:

A) Vallástani kézikönyvek:

- I—II. osztály. *Zöld Mihály*: A református gyermek első valláskönyve. Miniszteri jóváhagyás száma 754—1935. 15 Leu
- III. osztály. *Czina Sándor*: Ó-szövetségi történetek. Min. jóváhagyás száma 750—1935. ... .. 15 Leu
- IV. osztály. *Tőkés Gyula*: Jézus élete. Min. jóváhagyás száma 751—1935. ... .. 15 Leu
- V. osztály. *Szendrei Dénes*: Jézus tanításai és csodatételei. Min. jóváhagyás száma 752—1935. ... .. 20 Leu
- VI. osztály. *Tőkés Gyula*: Egyháztörténelem. Min. jóváhagyás száma 761—1935. ... .. 25 Leu
- VII. osztály. *Debreczeni István*: Hittan és erkölcstan. Min. jóváhagyás száma 755—1935. ... .. 20 Leu

Kapható kizárólag az egyházkerületi tankönyvraktárban.

A VII. oszt. kézikönyvre vonatkozólag külön felhívom a figyelmet az 1709—1937. sz. körrendelet intézkedéseire.

B) A többi tantárgyak tanítására szolgáló kézikönyvek

- I. osztály. *Czina Sándor*: Betükert ABC ref. iskolák számára. Miniszteri engedélyezési száma 55.729—1933. (Kizárólag az egyházker. tankönyvraktárban kapható) 26 Leu
- II. osztály. *Felméry Sándor, Lőrinczi Ferenc, Bedelean Diomed és Ósz Sándor*: Magyar olvasókönyv, szám- tan és egyéb tudnivalók az elemi iskolák II. o. számára. Eng. 43—1932. és 95.388—1933. sz. alatt ... 50 Leu
- III. osztály. *Lőrinczi Ferenc, Bedelean Diomed, C. Stan, Ósz Sándor és Ferenczi Gábor*: Magyar olvasókönyv, természettudomány, szám- tan, limba română, carte de cetire, istoria și geografia. Eng. 84.422—1933. és 98.674 —1933. sz. alatt ... .. 80 Leu
- IV. osztály. *Lőrinczi Ferenc, Bedelean Diomed, C. Stan, Ferenczi Gábor, Kali Sándor és Felméry Sándor*: Magyar olvasókönyv, természettudomány, földrajz,

- számтан, mértan, limba română, carte de cetire și istoria. Eng. 84.418—1933., 95.388—1933., 97.365—1933., 98.673—1933. szám alatt. ... .. 90 Leu
- V. osztály. *Lőrinczi Ferenc, Bedelean Diomed, C. Stan, Ferenczi Gábor, Kali Sándor és Ósz Sándor*: Magyar olvasó, magyar nyelvtan, társadalmi és állampolgári nevelés, földrajz, természettudományok, egészségtan, mezőgazdasági ismeretek és a teljes román anyag: Intuiție, cetire, memorizare, exerciții gramaticale, istorie. Eng. 437—1936. és 566—1936. sz. alatt ... .. 100 Leu
- VI. osztály. *Lőrinczi Ferenc, Bedelean Diomed, C. Stan, Ferenczi Gábor, Kali Sándor és Ósz Sándor*: Magyar olvasó, magyar nyelvtan, társadalmi és állampolgári nevelés, természettudományok, egészségtan, mezőgazdasági ismeretek és a teljes román anyag, u. m. Intuiție, cetire, memorizare, exerciții gramaticale, istoria, geografia. Eng. 437—1936. és 566—1936. sz. a. 100 Leu
- VII. osztály. *Lőrinczi Ferenc, Bedelean Diomed, C. Stan, Ferenczi Gábor és Ósz Sándor*: Magyar olvasó, magyar nyelvtan, társadalmi és állampolgári nevelés, természettudományok, egészségtan, mezőgazdasági ismeretek és a teljes román anyag, u. m. Intuiție, cetire, memorizare, exerciții gramaticale, istoria, geografia. Eng. szám 437—1936. és 566—1936. ... .. 100 Leu

A Minerva-féle tankönyvek fenti bolti árából, abban az esetben, ha a megrendeléseket közvetlenül a *Minerva R. T. Cluj, Str. Baron L. Pop 5.* eszközlik, a cég az iskoláknak 20% engedményt ad. A tényleges postai költségeket (szállítás, utánvételezés) a cég felszámítja.

A 20% engedmény felhasználására 3673—1936. sz. a. az esperesek utján közölt intézkedésem marad érvényben. Oradea, 1937 augusztus 16. Atyafiságos szeretettel Sulyok István sk., püspök.

5401—1937-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Félreértések elkerülése végett közlöm, hogy az elemi iskolában az iskolai év kezdetében semmiféle változás nem történt, tehát a beiratások ideje szept. 1—10, az előadások kezdete szept. 15. Az a törvény, hogy az előadások szept. 9-én kezdődnek, csak a középiskolákra vonatkozik. Oradea, 1937 szept. 6. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

Pályázati hirdetés. A Peregul Mic-i ref. egyház pályázatot hirdet helyettes tanítói állásra, az 1937—38-ik isk. tanévre. Fizetés évi 12.000 Lei, 1000 Lei lakás-pénz és 3 méter tűzifa. Kötelessége az I—IV. osztály vezetése és belmissziói munkák végzése. Pályázati határidő, a pályázat megjelenésétől számított 8 nap. Állás választás után azonnal elfoglalandó. A bekövetkező nyugdíjazáskor, a rendes tanító választásnál a helyettes előnyben részesül. A megválasztottnak utiköltsége megtérítettik. Férfi pályázó hiányában a pályázó tanítónő megválasztatik. Pályázatok a ref. lelkészi hivatalhoz adandók be: Peregul Mic, jud. Arad. Esperesi szám 1550—1937.

M. st. Oficiului Parochial Reformát
Jud. Arad Cermeiu

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül

Nr. ELKÉSZURÁKNAK, z. FIGYEL MÉBE AJANLOM

református papi szabóságomat

Felelősséggel készítek ORLE (Szánthó) palástot; palást-átalakítást, u. m. elyemezést, lerakást. A palást-arak főveggel együttl minőség szerint **2500—5500** ig változók. Távolabbi paróchiákra személyesen is elmegyek. Postai megrendelést pontosan teljesítek. Esetleges információért a helybeli lelk. hivatalhoz sziveskedjenek fordulni.

Tisztelettel:

ALAPÍTÁSI ÉV 1897.

CSAPÓ LAJOS
papi szabósága

SA TU-MARE, Ștefan cel mare No. 7.

Egyházkerületünk kiadásában megjelent
KISBETŰS HANGJEGYES ÉNEKESKÖNYV
színes és fekete vászonkötésben ára 60 Lei

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Tulajtonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Károly

ORADEA, STRADA Dr. LAZAR AUREL 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületben

Kálvin-könyvnyomda, Oradea.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Pietr. Craiului Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye.

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal:	OO	Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
Református Püspöki Hivatal Oradea,	OO	évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
Strada Alexandrii 31.	OO	ára 10 lei. — Megjelenik minden
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.	OO	hónap 1., 10. és 20-ik napján.

A református presbyter világnézete.*)

Elmondhatjuk, hogy ma a történelemnek egy új korszakát éljük, melynek teljes megértéséhez vissza kell tekintenünk a múltba, hogy lássuk, miképp fejlődtek a népszabadságok a faraók egyeduralmától a felvilágosult absolutizmusig, majd a felelős ministeriumig, mely egyet jelentett a liberálizmus győzelmével. A liberálizmus — magyarul szabadelvűség — a múlt század végén érte el virágzásának tetőfokát. Jelszava volt: élni és élni hagyni, azaz megadni minden embernek a lehető legnagyobb szabadságot, hogy életét tudása és képességei szerint irányíthassa. A liberálizmus sem volt azonban minden országban egyforma. Talán a legjellegzetesebb volt az Amerikai Egyesült Államokban, hol számtalan esetben lett egyszerű inasgyerekből nagy vagyonu és nagy befolyásu ember. Ott és Angliában a törvényhozást mindig az az elv vezette, hogy a polgárok minél nagyobb egyéni szabadságot élvezzenek. A liberálizmus ellenségei azzal érveltek ellene, hogy a polgárok ezt az alig korlátozott szabadságot a versenyben gyengébb polgártársaik rovására gyakorolták. Ez a megfontolás szülte azt az új irányzatot, mely napjainkban erős harcot hirdet a liberálizmus ellen s amelynek alapelve, hogy az egyént csak eszköznek tekintve mindenkit a közösség szolgálatába állít. Ezt az irányzatot kollektívizmusnak nevezzük. Mint ahogy a liberálizmus többféle berendezkedésű lehet, éppugy a kollektívizmusnak is többféle a formája. A legszélsőségesebb formájában Oroszországban láthatjuk, míg egy enyhe alakjában a Németbirodalomban van kialakulóban.

Ennek a két eszmének: az egyéni és közösségi társadalomnak az uralomért való harca az a világmozgalom, amely ma leköti mindnyájunk figyelmét, mivel e harc kimenetele fogja kialakítani az utánunk következő nemzedék életkörülményeit. Ez a »harc« általá-

*) A presbiteri konferencián tartott előadás.

ban politikai jellegű, de Spanyolországban már véres polgárháboruvá fajult el. Kétségtelen, hogy a társas gazdálkodás hívei főleg a vagyontalanok közül, míg az egyéni gazdálkodás hívei főleg a jobb anyagi viszonyok között levők közül kerülnek ki, de mindkettőből van bőven kivétel, így ez a világnézet a mai emberiséget két táborra szakasztotta.

*

Ne kívánják tőlem igen tisztelt hallgatóim, hogy én e helyen fejtegessem, vajon melyik a helyesebb, melyiket érdemesebb követni, vagy melyik viszi előbbre az emberiséget.

Ez a hely és ez a konferencia nem alkalmas a kérdésnek ilyen formában való tárgyalására. Csak azt a kérdést vetem fel: milyen álláspontra kell helyezkednie ebben a világnézeti harcban a református presbyternek?

Erre a kérdésre csak úgy kapunk helyes választ, ha egy más szempontból nézzük, nem anyagi szempontból, ha nem az egyént nézzük, hanem az intézményt, amelynek a szolgálatában van az egyén, ha feljebb emelkedünk olyan magasságba, ahonnan a kicsinyes emberi szempontok nem látszanak, de a célt annál tisztábban látjuk. A kérdést úgy kell feltennünk magunknak, hogy akarunk-e Istennek szolgálni vagy nem? Akí habozás nélkül tud igenel felelni, annak könnyű megtalálni az utat, melyet követni kell, mert az Isten örök és változhatatlan, az ő törvényei is változatlanok minden időben. Ezeknek a törvényeknek a megtartására szent Fia a Jézus Krisztus által a földi egyházat rendelte, tehát ennek az egyháznak is egy kösziklára épült fundamentumnak kell lennie, melyet sem a történelmi viharok, sem az emberi társadalom változásai nem szabad, hogy meggyöngítsenek, avagy rendeltetésétől eltérítsenek. És nemcsak a Krisztus egyetemese egyházának, de közelebbről a Kálvin egyházának sem szabad szenvednie a gazdasági és politikai harcok során. Sőt tovább megyek és azt kérdelem: szabad-e nekünk megelégednünk azzal, hogy megtartjuk és megvédelmezzük az egyházat? Hisz, ha csak ennyit teszünk, olyanok vagyunk mint a példabeszédbeli szolga, aki elásta a rábizott talentumokat, amiket a gazdája gyümölcsöztetésre bizott reá. Nekünk az egyházat minden külső támadás dacára nem megtartani, hanem építeni, előbbrevinni kell, és állítom, hogy ebben az építő munkában a legnagyobb szerepe, a legszebb hivatása épp a presbitereknek van.

Nehogy valaki úgy értelmezze ezt az állításomat, mintha ezzel a lelkészeink erejét és képességét vonnám kétségbe, avagy érdemeiket akarnám kisebbíteni. Inkább azt akarom kiemelni, hogy

oly sok és oly nagy az elvégzendő munka, hogy lelkészeink a világiak segítségével nélkül nem végezhetnék teljes munkát. Különösen akkor nem, ha lelkész és gyülekezet között nézeteltérések, esetleg surlódások merülnek fel. Ezeket az ellentéteket áthidalni, lelkészt és gyülekezetet közelebb hozni, úgy a belmisszió munkában, mint az egyház anyagi ügyeinek az intézésében a lelkésznek segítségére lenni: ez a presbyter nagyszerű hivatása, melyet nem tehernek, hanem egy magasztos feladatnak kell tekintenünk. Ne felejtjük azonban, hogy ennek a hivatásnak csak az a presbyter tud teljes mértékben eleget tenni, aki teljes erkölcsi erővel rendelkezik, akiben az ige termő talajra talált s aki a tiszta evangéliummal felvértezve ingadozás nélkül halad a Krisztushoz vezető úton.

Talán nem illik e komolycélu konferenciához, de egy közönséges példát hozok fel, hogy néha milyen kis dolgok teszik próbára a presbyter állhatatosságát. Tegyük fel, hogy a lelkész vasárnap délutánra presbytergyűlést hirdetett s mikor a mi derék presbyterünk épp indulóban volna, betoppan hozzá a szomszédja és sürgeti, hogy menjenek együtt a »Három Csizma«-nál rendezett kugliver versenyre. Vajon hany presbyter van, aki gondolkozás nélkül elutasítja a szomszédot, aki a heti munka után kínálkozó szórakozást el tudja dobni kötelességérzetből, akit nem fog meg az az érv, hogy: hisz ott lesz a többi, egyszer te is hiányozhatsz. Ismétlem: bármily kicsi is ez a példa, de mindig fokmérője lehet az illető lelki felkészültségének. Mert ilyenkor nem a pillanatnyi érzés dönt, hanem az egyéniségével összeforrott felfogása, ami már megérlelődött benne, helyesebben amely felfogást ő megérlelt magában azzal, hogy az Isten dolgát a saját dolgai fölé helyezte. Az olympiai versenyen sem győzhet a pillanatnyi akarat, sem a nyers erő, hanem a hosszú, céltudatos edzés.

Az a presbyter, akinek egy kikristályosodott állandó világnézete van, nincs kitéve sem a divat sem a politika változó áramlatainak. Ő nem veszi át egyik irányzatot sem, úgy ahogy azt az újságokból vagy szónoklatokból kapja, hanem magasabb látókörén átszűrve külön, önálló hitével megegyező világnézetet alkot magának. Mint ahogy a beállított rádió a légkör számtalan hullámai közül csak azt fogja fel, amelyre beállítottuk. Így megérlelve magunkban az eszmei áramlatokat csak a célt, a Krisztus által elénkbe szabott célt kell a presbyternek szemelőtt tartania, hogy tisztán lássa az utat, melyet követnie kell. Őt is áthatja a kollektívizmus összefogást hirdető szava s csak az értelmezésétől függ, hogy hogyan követi. Ő a közösséget mint közös célu munkahelyet értelmezi s a *mi* Atyánk rendelkezéséből szíven hordozza a *mi* egyházunk, a *mi* tem-

plomunk, a *mi* iskolánk sorsát. Ott van, ahol a *mi* árváinkról gondoskodnak, s ahol a *mi* szegényeinket és öregeinket támogatják.

Nem új parancs és nem új érzés az, ami a közösségért való munkálkodásra serkent minket, hisz az emberiség egyik legrégebb és legerősebb érzése, amely az egyént a családalapításra serkenti s a család maga is egy közösség. Ennek a közösségnek az örömeit és bánatait, terheit és gyümölcseit a család minden tagja magáénak vallja. Meghatóan szép példája ennek a közösségi tudatnak az én szülőfalumban használt tájszólás, mely szerint az általánosan szokásos egyesszámi kifejezés helyett ilykép mondják: »Zsuzsánk a tegnap kapálni volt, vagy Jóskánkkal holnap megyek az erdőbe.«

De a családon kívül is hányféle csoportosulásuk van az embereknek, ahol a közösség tudata hatja át cselekedeteiket. Egymásra nézve idegen katonák egy járőrben egyesítve, összefog a kapott parancs közös kivitelére. Sokszor egy kiránduló csoport, vagy egy vasuti kocsis utasai is egy-egy pillanatnyi kis közösséget képeznek. Az egyház sem ró ránk új köteletséget, csak egy más formában egyesít. A tömörülés a civilizált embernek már alaptermészetévé vált. Madách Imre ezt így fejezte ki: »Az emberi szív fél a végtelentől, korlátokat kíván.«

A magasabb célokra törő ember azonban ezekben a korlátokban nem az egyéni védelmet, nem a meghuzódást keresi, hanem az »egy mindenkiért és mindenki egyért« célt tartva szem előtt, munkálni kívánja a közösséget.

*

Azonban a református presbyter nem oldódik fel tehetetlen bábként, mint a tömeg parányi tagja. Nem átélni, hanem irányítani akarja az eseményeket s a liberálizmus öncélúságából, mely mindenben — de különösen ott, ahol kapni lehet — az »ÉN«-t tolja előtérbe, megtartja magának az egyéniségét. A közösséget nem úgy tekinti, mint ahonnan várnia kell, hanem ahová hozzáadhatja a maga tevékenységét. A saját külön én-jét pedig azáltal emeli ki a tömegből, hogy igyekszik többet munkálkodni, mint más, többet adni, mint kapni. Tetteit az a krisztusi ige serkenti, hogy »aki ti-közületek első akar lenni, az szolgáljon a többieknek.« Mikor elhangzik a hívó szó, ki követi a Krisztust, felkiált: Én, ki támogatja munkájában a lelkészt: Én, ki vesz részt a jótékonyági munkában: Én, ki áldoz többet: Én. Míg az öncélú, egoista ember akkor tolja előtérbe az egyéniségét, mikor kapnia kell, a református presbyter akkor hangoztatja külön egyéniségét, amikor adnia kell.

Igy szűrődik át rajta magasabbrendű emberré a két világnézet: a közösség és az egyéniség. Így telik be rajta Esaiás próféta szava: »Mert ime sötétség borítja a földet és éjszaka a népeket, de rajtad feltámad az Úr és dicsősége rajtad megláttatik.« *Cserme Tamás.*

Az egyházfegyelem bevezetése.

(Folytatás.)

Az egyház vezetői 1000 és 1000 esetből látták, hogy mint bármiféle alakulat, úgy az anyaszentegyház sem állhat fenn fegyelmezés nélkül. A jobb érzésű hivekben élt a multak emléke s a fegyelmezést sürgetőleg követelték. Én magam sokszor szállottam vitába baptistákkal és sokszor mondták, hogyha a fegyelmezést alkalmaznánk, ők visszatérnének a református egyház kebelébe. Komoly, művelt katolikusokkal beszélgettem, meggyőződésükként többször fejtegették, hogy a református egyház minden más felekezethnél felsőbbrendű volna, ha legalább is a katolikus egyház módjára tudná fegyelmezni hiveit. A fegyelmezetlenség a teljes szabadosság hivek és vezetők között lerontja ugyszólván minden nemes értékét s megátolja nagy hivatásának teljesítésében.

Sokat vitatták e kérdést: mit hogyan lehet és kell e téren tenni. Egyes egyházak, sőt egyházmegyék is tesznek e téren egy-egy félénk lépést. Végül egyházkerületünk megalkotja ismeretes fegyelmi szabályzatát s elrendeli, hogy 1937 január 1-ével minden egyház vezesse be.

II.

Sokszor átolvastam és sokat gondolkoztam az egyházfegyelmi szabályrendelet felett. El kell ismernem, hogy alkotói a lehetőséhez szabták, hiszen az egyház azon régi hatalmáról, hogy az egyház ítélkezzék s az általa kiszabott büntetést a világi hatóság végrehajtsa, álmodni sem lehet. Az egyház ellen elkövetett vétkeket felöleli, a lehetséges büntetést helyesen, Kr. parancsa szerint szabja meg. Ha valóra válhatna, egyházunk sok baját mogorvosolná, sok sebet begyógyítaná, sőt népünket is valósággal megújítaná s tisztább, boldogabb élet felé indítaná el. Csak az a kérdés, hogy egyszerre teljes egészében bevezethető-e, lehet-e annak már ma is minden §-át alkalmazni?

Nézetem szerint nem. Mert ezzel ma éppen az elenkezőjét érnénk el annak, amit akarunk. Hiveink felét, akik szivben-lélekben elszakadtak, de ma még névleg velünk egy táborban vannak, egy csapásra elvesztenénk s ezzel nemcsak ref. egyházunk, de sokféle magyarságunk is kiheverhetetlen csapást szenvedne.

Ha pl. ma minden egyházközségünkben kivétel nélkül, egyszerre be akarnánk vezetni az egyházfegyelmet, egy szörnyű törvénszéket kellene tartani s a hivek egyik felét meg kellene inteni, vagy kizárni azért, mert nem fizeti egyházi adóját, a másik felét azért, mert nem jár templomba, nem él az urvacsorával. Lehet,

hogy az adót nemfizetők között sokat kizárnánk olyanokat, akik templomba járnak és a templomba nem járók között olyanokat, akik egyházi tartozásukat lelkiismeretesen kifizetik. Sőt nem egyszer látam azt, hogy hithűséggel, vallásos érzülettel van telve egyik-másik ember s adót fizetni, templomba járni nagy szegénysége miatt nem tud.

Egyfelől tehát az erkölcsi romlás a fegyelem azonnali bevezetését sürgeti, másfelől azonban a bevezetése egyenesen öngyilkosságnak látszik. Mit csináljunk tehát? Van-e megoldási lehetőség? Van erre is mint minden dologra a világon. S mi az? Az óvatos, fokozatos alkalmazás. Itt nem lehet rohamra indulni s a rombadöntött város elfoglalása felett ujjongani, hanem lépésről-lépésre kell megvívni a harcot s bevenni a teret.

Fontos az, hogy a hivek összességének, vagy legalább is nagy többségének a közös akaratával, egyenes kívánásával, sőt részvételével folyjék a fegyelmezés. így megnyerjük a csatát s 10—20—50 év múlva a szászokéhoz hasonló fegyelem uralkodik sorainkban, ellenkező esetben elveszítjük hiveink és népünk nagy többségét.

A mi népünk erkölcsi érzülete még nem romlott meg. Istenről, az egyházzal s annak szerepéről, a családról alkotott felfogása konzervatív. Ezekkel kapcsolatosan vannak olyan bűnök, amelyeket minden falu népe, minden egyházközség hivei egyetemlegesen elítélnek, ellene felháborodnak s közhangulatszerűleg követelik annak megtorlását, fegyelmezését (pl. paráznaság, vadházasság, részegség stb.).

Én ezt ragadnám meg. S ezen az alapon indulnék el. Először csak a szórványosan előforduló s mindenki felháborodását kiváltó bűnöket vonnám fegyelmezés alá. De ezzel már megtörném a jeget. A hivek tudatába bevinném a fegyelmezés hasznos, sőt szükséges voltát, az érdeklődést felkelteném, a közszellemet kialakítanám s mikor ennek jó eredményét látnám, merészkednék fellépni olyan hibák ellen, amelyek már nagyobb tömegek vétke.

Az első esztendőben a következő vétkek ellen lehet a fegyelmezést megindítani:

1. a konfirmálást elhanyagolók,
2. szertartásainkat mellőzők,
3. vadházasságban élők,
4. paráznák,
5. részegeskedők,
6. idegen szertartásokat tartó s mindenek felett
7. a reverzalist adók ellen.

Amikor már a közszellem kialakul, a gyülekezet a fegyelmezést

megszokja, sőt jó eredményét, üdvös hatását, konzerváló, erkölcsjavító, egyházmentő erejét látná, tovább mennék s fegyelmezés alá vonnám a

1. káromkodókat,
2. ünneprontókat,
3. vasárnap dolgozókat.

Mikor — talán évek múlva — már ezeket is megfélézném:

1. a templomkerülők,
2. Urvacsorával nem élők ellen és csak legutoljára lépnek fel előbb a

1. közterhet nem viselők s azután
2. a közterheket megtagadók ellen.

Ennek azonban csak úgy lenne eredménye, hogyha egyházmegyénk egész területén, minden egyházközségben egyformán, egyöntetűen végeznék el a fegyelmezést. Mert ha a szomszéd egyház fegyelmez, de az enyém nem, oka van a fegyelmezettnek a lázongásra s alkalma a kibuvásra.

Az egyes csoportokat átlépni olyanformán, hogy többet vesz valamelyik egyh. község fegyelmezés alá, lehetséges, de mint kifejtettem, nem észszerű és nem célravezető. Kevesebbet felvenni azonban nem szabad, mert ismétlem, nagyon fontos az, hogy a hívek egyöntetű, minden egyházban megegyező, rendszeres eljárást lássanak.

Amennyiben lelkészértekezletünk a fegyelmezés ezen 3 említett csoportba való beosztását s e szerinti bevezetését elfogadná, kérem fogadja még el a következő indítványomat is:

I. F. év dec. 31-ig pontos kimutatást készítsen minden lelkész arról, hogy mennyi a

1. konfirmálást elhanyagolók,
2. szertartásainkat mellőzők,
3. a vadházasságban élők,
4. paráznák,
5. részegeskedők,
6. idegen szertartásokkal élők,
7. reverzálist adók száma.

II. Minden év végéig pontos kimutatást készítsen s nyujtsa be az espereshez minden lelkész, hogy mily egyházi fegyelmezést végzett s milyen eredménnyel; e tekintetben egyházközségében mint alakul a közszellem.

III. A jelentéseket az egyh. m.-i igazg. tanács és a lelkészértekezlet minden évben megtárgyalja.

Igy az egyházmegye vezetősége mindig tudná, hogy hol, mi a

baj s miként lehetne rajta segíteni. A lelkészértekezlet tárgyalásai mindnyájunknak hasznos tanulságokkal s értékes példákkal szolgálna.

Nem újabb terhet akarok én ezzel lelkésztársaim vállára tenni, hanem az egyházfegyelmezésnek nézetem szerint csakis egyöntetű eljárással, egységes irányítás mellett, egymás támogatásával lehet hegyeket megmozgató, új életet szülő, eredményes fegyelmezett hivek társaságában, Krisztus törvényei szerint működő egyházban öröm és áldás lenne lelkipásztorkodni.

Cheşereu.

Orosz Lajos.

HIREK

Egyházmegyei közgyűlés.

Augusztus 27. napján tartott közgyűlést a carei-i egyházmegye Gönczy Sándor esperes és Domahidy István világi-tanácsbíró elnöklete alatt. Esperes a megnyitó beszédben szomorúan emlékezett meg elhunyt elnöktársáról, dr Nagy Sándorról, kinek 15 éves gondnoki évfordulóját az elmúlt évben ünnepelte az egyházmegye. A szeretet, mely dr Nagy Sándort elhunytá után is körülveszi, arra indította közgyűlés tagjait, hogy arcképét közadakozásból megfestesse. Az esperesi jelentésben alig csillan fel valami örvendezettető. A capleni i és sânmiclaus-i templomjavítások mellett nagyösszegű behivatalnoki és más természetű hátralékokról, nyugtalan egyházi életről, kedvezőtlen statisztikáról vetünk tudomást a jelentésből. Kiemelkedő, ünnepélyes pont volt az új alkotó tagok eskütétele. Dr Dohy Albert, Kanizsay Jenő, Kесе Elek, világi főjegyző, illetőleg tanácsbírák, továbbá Báthory József kántortanító e. m. tanácsos, most nyertek megerősítést tisztségükben. Eskütétel után Kanizsay Jenő 5000 Leit adományozott a lelkészi segélyegylet javára. Szám-

vevőszéki, belmissziói, tanügyi bizottsági jelentések az egyházi élet mindennapi harcát, küzdelmét tükrözik elénk. Tanügyi jelentés kapcsán, adott esetből, elkötelezte közgyűlés lelkészeket vallástanításra az állami iskolában, viszont iskoláinkban nem engedi, hogy lelkészek végezzék ezt a tanítók helyett. Szeretettel fogadta közgyűlés az egyházmegye új munkásait: Lengyel Jenő ghirişa-i lelkész és Török Emma capleni-i tanítónőt. A Nyugdíjintézet alapszabálmódosításának tárgyalása technikai okokból az őszi közgyűlésre maradt. Október 1-re szavazás rendeltetett el e. m. gondnoki tisztségre és két tanító képviselőre. Az egyházak felterjesztéseinek letárgyalásával éneklés és imádkozás után esperes a gyűlést bezárta. Előző napon bírósági, e. m. tanács és bizottsági ülések voltak. *K. P.*

Meggondolásra készítet a következő eset: ...ia községben ...ö...f. ref. egyháztag vegyes házasságot kötött, s leánygyermekét katolikusnak neveltette. Iskolaköteles korba érkezve, a gyermeket ref. iskolába járatta, de a II. o.-ban az állami isk. tanítója megtagadta a nyilatkozat átvételét. Erre a szülő ro-

mán nyelvű kérvényben fordult hozzánk, hogy járjak közbe a miniszteriumnál leánya érdekében. A miniszterium teljesen törvényes kérésünket teljesítette is, azonban az állami iskola a gyermek átadását megtagadta. Mikor az ügyet a miniszteriumnál újból tetszólamlás tárgyává tettük, a miniszterium leküldte hozzánk ...ö. ...f. ref. egyháztagnak két tanu által lattamozott nyilatkozatát, hogy önként iratta be leányát az állami elemi iskolába. Ne csodálkozzék tehát senki azon, ha a püspöki hivatal a hasonló esetekben a legnagyobb körültekintéssel jár el és a szülők részéről komolyságuk kellő biztosítékát követeli.

Az egyházi énekkarok megszervezése. A bihori egyházmegye legutóbbi közgyűlése fölhívta dr Szabó Lajos egyházmegyei belm. előadót arra, hogy az énekkarok megszervezése egységes munkája érdekében a szükséges lépéseket tegye meg. A belm. előadó az ügy érdekében megbeszélésre hívta össze a karvezetőket, amelyen szinte teljes számmal vettek részt. A megbeszélésen nagyon értékes javaslatok hangzottak el. A belm. előadó közölte, hogy az Országos Dalosszövetség jogi személyiséget nyert és ezáltal a szövetség tagjai is jogi személyek lettek. Kívánatos tehát, hogy azok az énekkarok is, melyek eddig még nem voltak tagjai a szövetségnek, minél előbb belépjenek, hogy ezáltal jogi személyek legyenek és hathatós támogatást nyerjenek működésükhöz. Közölte azt is a belmissziói előadó, hogy a szegény énekkarok segélyezésére

az egyházmegyének egy 10.000 leies alapítványa van, melynek kamatait kották beszerzésére, tagsági díj fizetésére, a szegény énekkarok fölhasználhatják. Javasolják a karnagyok, egy alapszabály tervezetnek elkészítését, mely különös tekintettel legyen a falusi és városi dalárdákra. Kívánatosnak látják az egyházmegye útján megkeresni az egyházkerület iratterjesztő bizottságát, hogy egy Hozsánna énekeskönyvhöz hasonló olyan énekeskönyv készíttessék, amelyben két, három és négyszólamu ismertebb hozsánnaénekek és temetési énekek vétessenek fel. Kívánatosnak látja az értekezlet, hogy az esperes legerélyesebben hívja fel azokat a lelkészeket és kántorokat, akik idegenkednek e munkától vagy azt akadályozzák, hogy haladéktalanul szervezzék meg az egyházi élet fejlődésére oly rendkívül áldásos belmissziói szervet. Majd egy állandó bizottságot alakítottak dr Szabó Lajos elnökle mellett Herczeg Kálmán, dr Ujfalussy Gábor és Silye Kálmán tagokkal, mely hivatva lesz e nemes munkát állandóan felszinen tartani. A testvéri együttműködést illetőleg megállapodtak abban, hogy az ősz folyamán a falusi dalárdák tesznek látogatást a városban, nyáton pedig a városi énekkarok látogatják meg falusi testvéreiket. A több mint három órán át tartó értekezletről a jelenlevő karnagyok és lelkészek azzal a boldog érzéssel távoztak, hogyha a jó Isten is úgy akarja, az egyházi énekkarok munkájában rövid időn belül új élet kezdődik.

Egyházmegyei lelkeszer-tekezet. A baiamarei egyházmegye lelkeszei f. hó 7-én Satu-Maren tartották meg egyetemes értekezletüket, amelyen mintegy 30 lelkesz jelent meg. Az értekezletet Magoss Ferenc elnök nyitotta meg rövid imával, amelyen először is az egyes körökből érkezett javaslatokat tárgyalták le. Az értekezlet fontosabb tárgyai: egy »Magtári alapszabály« tervezet, egy új »Beruhási szabály« tervezet és egy »Egyházmegyei Lelkeszési és Öregyi Segélyező Egyesület alapszabályának« tervezete képezte, melyek közül az elsőt Gulya Géza apai, a másodikat Gacsályi Zsigmond culciul-mici és a harmadikat Gy. Kovács József ambudi lelkesz készítették és terjesztették elő. A tervezetekkel kapcsolatba széleskörű vita indult meg s a tervezeteket bizonyos módosításokkal elfogadásra ajánlotta az értekezlet az egyházmegyei közgyűlésnek. Az értekezlet végén Magoss Ferenc elnök megköszönve az iránta megnyilvánult bizalmat, lemondott az elnöki tisztről, mivel a jövő évi január hó 1-től nyugdíjba szándékozik menni. Az értekezlet megköszönve a Magoss Ferenc szolgálatait, elfogadta a lemondást és megejtette az általános tisztujítást, megválasztván elnöknek: Gy. Kovács Józsefet, alelnöknek Gulya Gézát, titkárnak Gacsályi Zsigmondot, jegyzőnek Kiss Bertalant, pénztárosnak Tóth Jenőt; a választmány tagjaiul a körü elnököket. A választás megejtése után Gy. Kovács József elnök köszönte meg a tisztikar tagjaival szemben megnyilvánult bizalmat s arra kérte a lelkesztársakat, hogy lelkiis-

meretes buzgósággal vegyenek részt a körü és egyetemes értekezleteken, hogy annál eredményesebben munkálhassák az anyaszentegyház szent ügyét. Végül ígérve, hogy a maga részéről mindent megtesz a kari érdekek szolgálata érdekében, a gyűlést berekesztette.

Iskola-avatás Valea lui Mihai-on. F. hó 12-én avatta fel Valea lui Mihai új iskoláját. Nagy ünnepség keretében számos résztvevő jelenlétében adták át hivatásának a két tantermű új iskolát. Közel kétezer ember jelent meg délelőtt a templomban, ahol dr. Szabó Lajos oradea-râti lelkesz mondott ünnepi beszédet. Beszédében feltárta a hivek előtt az iskola fenséges hivatását. »Ez az iskola csak akkor fogja betölteni hivatását, ha a tudomány mellett hitre, szeretetre és békeségre nevel. Az innen kikerült gyermekeknek jobbaknak kell lenniök a ma emberénél. Hiszem, hogy nem fogunk csalódní a jövő generációban. Hiszem, hogy az innen kikerülő gyermekek az államnak hasznos polgárai, az egyházunknak pedig hűséges tagjai lesznek.« A hatásos beszéd után Kovács Gyula teológus és Bihari József ig. tanító énekeltek orgonakiséret mellett, majd Végh József ny. esperes Sass Kálmán lelkesz kisleányát, Erzsikét keresztelte meg. Istentisztelet után mindenki az új iskola elé indult, ahol Sass Kálmán helybeli lelkesz imádkozot

és mondott lelkes beszédet melyben felhívta a hiveket, hogy álljanak egységben az egyház mellett, hogy megvívassák azt a dicső harcot; ami méltókká teszi őket az ősokhöz. Ezután az új épület megtekintésére került sor. Délben 100 teritékes közebéd volt az Iparos Egyletben, ahol a leányszövetség tagjai egyenruhába öltözöttek szolgálták ki a vendégeket. A délutáni vallásos ünnepségen Mihályi Zoltán imádsága után, a helybeli leány- és fiuegylet vegyeskara énekelt Tóth Zsidmond precíz vezetése mellett. Az iskolaépítés történetét Sass Kálmán ismertette. Ének- és szavalt-számok egészítették ki a szép műsort. Este pedig szépszámú közönség vett részt a mulatságon. Az egésznapos ünnepség megrendezése Sass K. lelkész és neje, valamint a Va-lea lui Mihai-i ref. egyházközség kitűnő presbitériumának az érdeme.

Harangszentelés Cherechiuban. Augusztus 25-én bensőséges templomszentelési ünne-

pélyt tartottak Cherechiuban, amelyen részt vett Sulyok István püspök ur is. Püspök ur mondott prédikációt, melyben figyelmeztette a hallgatóságot arra a nagy kincsre, amelyet a templom jelent számukra. Igehirdetés után Szabó Zoltán sácueni-i esperes ur ágendázott és Orosz Lajos egyházmegyei főjegyzővel együtt urvacsorát osztottak. — Délben közebéd volt, amelyen az első felköszöntőt Papszász Lajos egyházmegyei főgondnok mondotta Sulyok István püspök urra. Felköszöntőt mondtak még Szabó Zoltán esperes, dr Gulácsy Sándor egyházmegyei ügyész és Boruzs Lajos helybeli lelkész. Délután templomi ünnepély volt, amikor Orosz Lajos bibliát magyarázott, Hegedüs Lajos gimnáziumi tanuló két verset szavalt, Saja Sándor albisi lelkész harmónium szólót játszott. D. Kiss Lajos hírlapíró pedig előadást tartott. A vallásos ünnepélyt Boruzs Lajos lelkész beszéde zárta be, aki az egyházközség keletkezésének, a templom építésének történetét ismertette a hallgatósággal. A régi templom 1802-ben épült és most teljesen megújították a hivek dicséretes áldotkészségével.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

Pályázati hirdetés. A Craidorolți (Sátmar) egyházközség pályázatot hirdet kántori állásra. **J a v a d a l m a z á s a** 40 q buza és 2000 Lei lakbér. Az állás egy évig helyettes állásnak tekintendő. Pályázni óhajtok jelentkezzenek levélben a Craidorolți lelkészi hivatalban, ahonnan meghívást kapnak valamelyik vasárnapra személyes bemutatkozásra, utiköltség megtérítés nélkül. Craidorolți, 1937. szept. 12. A presbitérium megbízásából Szabó Géza lelképásztor.

M. st. Oficiului Paroch Reformat
Oradea
Str. Petru Maior No. 1.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadhatók el.

NYELVKÉSZÜRAKNAK SZ. FIGYELMÉBE AJÁNLOM

református papi szabóságomat

Felelősséggel készíték ORLE (Szánthó) palástot; palást-átalakítást, u. m. helymezést, lerakást. A palást-érek főveggel együtt minőség szerint 2500—5500-ig változó. Távolabbi paróchiákra személyesen is elmegyek. Postai megrendelést pontosan teljesítik. Esetleges információért a helybeli lelk. hivatalhoz sziveskedjenek fordulni.

Tisztelettel:

ALAPÍTÁSI ÉV 1897

CSAPÓ LAJOS
papi szabósága

SATU-MARE, Ștefan cel mare No. 7.

Egyházkerületünk kiadásában megjelent
KISBETŰS HANGJEGYES ÉNEKESKÖNYV
szines és fekete vászonkötésben ára 60 Lei

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Tulajnosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Károly

ORADEA, STRADA DR. LAZAR AUREL 14.
a Református Leánynevelő-intézet épületben

Kálvin-könyvnyomda, Oradea.